

Karácsonyi, kettős szám

Melléklet: Heti rádióműsor.

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI KÉPES HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

V., Báthory-utca 24. szám.
(„Falu” Országos Földművelésügyi Osztály.)
Telefon: Automata 294-52.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

Előfizetési díjak, a m. kir. földművelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádióna gazdasági előadások” című füzetekkel együtt: **Égész évre 4, 1/2 évre 2, 1/4 évre 1 P**

Budapest, 1933.

XIV. évfolyam, 52. és 53. szám.

1933. december 24.

Mérföldkövet jelentő, nagyszerű megmozdulás volt a községek kongresszusa

Gyönyörű, méltóságteljes, komoly és félelmetes erejű és egyben gyakorlati volt a községek második országos kongresszusa. Gyönyörű, mert milliók képviseletében a magyar falu színe-java, értéke jött össze; méltóságteljes, mert az alacsony, önző és megalkuvó áramlattal szemben a magyar élniakarás harsogó szócsöve volt; komoly, mint azok a földimádó emberek, akikből összetételődött; félelmetes erejű, mert megmutatta, hogy ennek az ezeréves földnek mélységes és kiaknázatlan erőforrásai vannak és gyakorlati, mert minden szóban, amely ott elhangzott, az élet dörömbölt.

A Faluszövetség felhívására, mint egy ember, úgy jött föl a fővárosba a falu népe, mert érzi és tudja, hogy sok a megcsinálni, tenni valója. Utrakelt tehát, mint régi, nagy királyaink idejében, hogy törvényt lásson; hogy az összetartás erejéből merítsen friss lendületet a további nagy küzdelmekre.

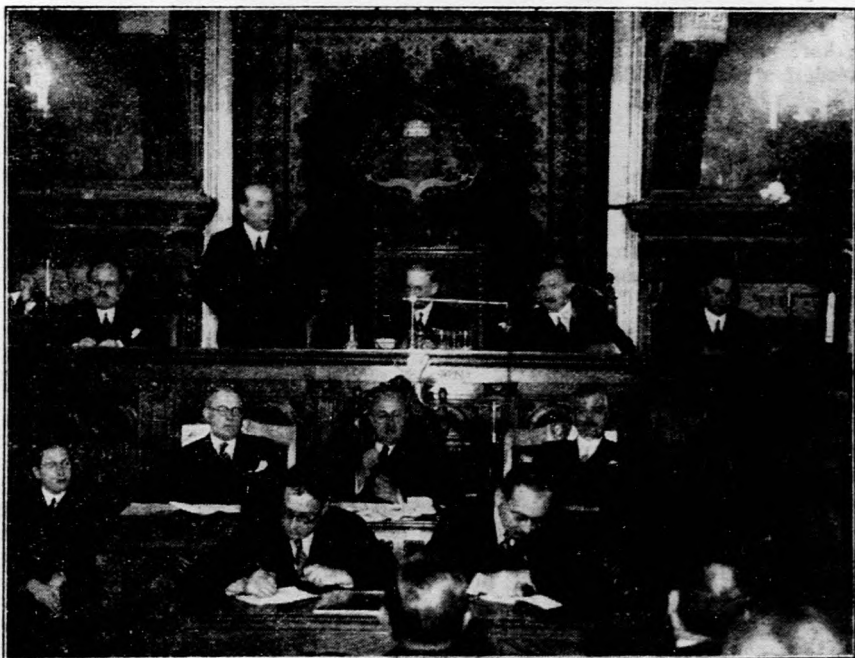
Mert bár tudjuk, hogy a falu élete ma olyan, mint a vihartól korbácsolt tenger: forr, sietereg, dübörög, hullámszik tarajos vizekkel, a válságok villámai cikáznak felette, de azért a falu még mindig áll és állni fog.

Mi, akik végigfigyeltük és meghallgattuk a magyar föld szavát, a mezők beszédét, megértettünk mindent... Hisz a jó magyar

mondás is azt tartja: *beszélj a földdel és az majd megtanít mindenne.*

Amikor megfújtuk a Faluszövetség riadókurtyját, hogy táborba szólítsuk a falu köveit, ez lebe-

gett a szemünk előtt. Meghallgatni: mit beszél a magyar föld. És ez a beszéd olyan csodálatos erejű volt, hogy gondolkodóba kell ejtse azokat, akik titkon még reménykednek a nemzet pusztulásán.

Gömbös Gyula miniszterelnök beszédet mond a községek második országos kongresszusán

Az elnöki emelvényen foglal helyet *balról-jobbra*: Huszár Aladár Budapest főpolgármestere; Gömbös Gyula miniszterelnök; Mayer János ny. miniszter, a Faluszövetség elnöke; Darányi Kálmán miniszterelnökségi államtitkár; Schandl Károly ny. államtitkár, a Faluszövetség elnökhelyettese. *Alul*: Szekeres László, a Faluszövetség főtítkára; Tölgyes István, a Faluszövetség igazgatója; Szabó Sándor ny. főispán, a Faluszövetség elnöke

Ez a beszéd megalkuvást nem tűrő volt, a falu ereje, a vidék egészséges, józan politikai érettsége dübörgött ki belőle; az, hogy minden szegénységünk mellett is nem a 32 pengős buza, hanem a magyar feltámadás tölti be a lelkeket. A magyar hazafiság és erő olyan megnyilvánulása volt ez, amilyenre alig van példa. Mert, amikor az egyik szónok feltette a kérdést, kell-e a 32 pengős buzaár a nemzeti álmainkról való lemondás elfogadásával, *förgetes erővel robbant ki a: Nem! Nem! Soha!*

És mi, akik ott voltunk és figyeltük a falu erejének kirobbanását, úgy éreztük, hogy ez a kongresszus a magyar jövő anyaméhe volt, amely egy új, erős nemzetet hordoz magában, a második ezer év biztosítására.

Minden csodálatunk és tiszteltünk a falu népé. Igen, mert hófúvás, gazdasági legyengültség, ezer baj mellett is összekulportott fillérei árán feljött a fővárosba, és itt rendületlen szent ko-

molysággal és elhivatottsággal tartott, minden bizottságban hallatta talpraesett megjegyzéseit, amelyekből a falu keresetlen, egyenes észjárása sugárzott ki.

De erőpróba is volt a kongresszus. Hatalmas, félre nem magyarázható bizonyossága annak, hogy a falu erejével számolni kell, és a milliós falusi tömegek nélkül ma már a falusi kérdéseket megoldani nem lehet. A magyar falu megérett arra, hogy sorsának intézője legyen, a nemzet elhivatott vezetői tehát úgy fogják be ezt az óriási energiát, hogy nagy és a nemzethez méltó tetteket keltsen életre.

És most még hadd köszöntsük szívünk egész melegével a magyar falvak millióit, a Faluszövetség hűséges katonáit és harcosait a karácsonyi titok szentséges ünnepén azzal, vajha a betlehemi isteni kisdéd hozná meg azt a békét, a melyet az egész világ vár, óhajt és remél!

SZEKERES LÁSZLÓ

A kongresszus két napja

A kétnapos kongresszus és a vele kapcsolatos közgyűlés eseményeiről alábbi tudósításunk számol be:

December hó 16-án, szombaton, már a kora délelőtti órákban gyülekezni kezdett a községi kiküldöttek — jegyzők, bírák, esküdtek, faluszövetségi tagok — hatalmas és fegyelmezett serege a székesfőváros Váci-utcai, gyönyörű közgyűlési termében. A falusi társadalom megmozdulásának jelentőségét mi sem bizonyítja jobban, mint az a körülmény, hogy egyrészt az ország minden részéből több mint ezer községi kiküldött érkezett, másrészt, hogy a kongresszuson az agrártársadalmi intézmények kivétel nélkül képviseltették magukat, bizonyosságot téve a magyar mezőgazdaság egységéről. A kongresszusnak dísz, határozatainak pedig súlyt adott Gömbös Gyula miniszterelnök megjelenése és nagyszerű beszéde.

A zsufolásig megtelt nagyterem és karzatok megkapó látványt nyújtottak. A félkör alakban elhelyezett, négy mezőre osztott padosorokban foglaltak helyet példás rendben a községi kiküldöttek, az agrártársadalmi intézmények, minisztériumok, hatóságok és a sajtó képviselői. Nem volt sehol semmi fennakadás, kapkodás, bántó hangoskodás; a gondos előkészítés és rendezés tökéletes munkát végzett. A kongresszus valamennyi résztvevője csodálattal állapította meg az ünnepség zavartalan, programszerű és méltóságteljes lefolyását.

A kongresszuson a felsőház képviselőiben Mutschenbacher Emil, az OMGE igazgatója, a képviselőház képviselőiben Bessenyei Zéno alelnök jelent meg. Az országgyűlési képviselők és felsőházi tagok közül a következők nevét jegyeztük fel: Berki Gyula, Brogly József, Hódossy Gedeon, Lélay Ernő, Maday Gyula, Marschall Ferenc, Meskó Zoltán, Patacsi Dénes, Pintér László, Rubinek István, F. Szabó Géza, Téglássy Béla, Váry Albert, Zsóry Lajos és Koós Zoltán. A pénzügy-minisztériumot Vargha Imre államtitkár és inárcsi Papp Elemér miniszteri tanácsos; a vallás- és közoktatásügyi minisztériumot Nevelés Gyula miniszteri tanácsos képviselték. A mezőgazdasági intézmények és pedig a közgazdasági egyetem képviselőiben Steinecker Ferenc egyetemi tanár; az OMGE képviselőiben Buday Barna igazgató; a Hangya részéről Balogh Elemér vezérigazgató; a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete részéről Szomjas Lajos dr. államtitkár; a Gazdák Biztosító Szövetkezete részéről Láng József vezérigazgató; a Futura részéről Bogsch Gyula igazgató; a Magyar Gazdaszövetség részéről Kerék Mihály titkár; a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete részéről Baross Endre dr. igazgató; az Alföldi Zöldmező Szövetség részéről Gümöry Géza igazgató; az Országos Központi Hitelszövetkezet részéről Véghe Jenő és Both Dezső igazgatók, Wanke Gusztáv elnöki osztályfőnök, Bathó Gyula és Szilágyi László titkárok; az Országos Mezőgazdasági Kamara részéről Hoyos Miksa gróf elnök és Koós Mihály igazgató; a Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara részéről Gesztelyi-Nagy László igazgató és Tölgyes Árpád titkár; az Országos Földbirtokrendező Biróság részéről Mattyasovszky Miklós tanácselnök; a földmunkás vállalkozó

szövetkezetek részéről Steuer György dr. ny. államtitkár jelentek meg a kongresszuson. Ott láttuk továbbá Józán Miklós unitárius püspöki vikáriust; Szilágyi Lajos bihari főispánt; Baross Gábor, a TESZ képviselőt; Weis Istvánt, az Országos Társadalombiztosító Intézet vezérigazgatóját; Vitéz Barnabás királyi tanfelügyelőt, Zalavármege alispánja és népművelési bizottsága képviselőt; Horváth Géza hadbiztos-ezredest; Négyessy Imrét, Szentes város polgármesterét; Bodor Antal egyet. m. tanárt; Elek Ferenc m. kir. gazdasági főtanácsost; Schmidt Ferenc egészségügyi főtanácsost, Balatonfüred igazgató-főorvosát; Várhidy Lajost, a Magyar városok Országos Kongresszusa képviselőt; Nagy Sándort, az OMTK osztályvezetőjét; Pogány Józsefet, a Jegyzőegyesület főtitkárát, továbbá a községek kiküldötteit és a helyi fiókszövetségek vezetőit.

A kongresszust rendező Faluszövetség elnöksége részéről Mayer János ny. miniszter elnök, Schandl Károly ny. államtitkár, elnökhelyettes; a választmányi tagok sorából: Éhn Kálmán, Krisztián Imre, Krúdy Ferenc, Kussbach Ferenc, Malcomes Gyula báró, Plósz István, Szabó Sándor és Vécsey Miklós báró; a tisztviselők részéről Tölgyes István dr. igazgató, Szekeres László főtitkár és Wieser Béla titkár jelentek meg.

Háromnegyed 11 órakor érkezett a kongresszusra Gömbös Gyula miniszterelnök, Darányi Kálmán miniszterelnökségi államtitkár, Huszár Aladár, Budapest székesfőváros főpolgármestere és Antal István miniszteri tanácsos, sajtófőnök kíséretében. A terembe lépő miniszterelnököt a kongresszus résztvevői, felállva helyeikről, lelkes tapsal és éljenzéssel köszöntötték.

Most Mayer János elnök felszólítására a kongresszus résztvevői elmondották a Magyar Hírszekegy-et, majd Mayer János megkezdte megnyitóbeszédét.

Mayer János elnöki megnyitó beszéde

— Tisztelt kongresszus! A Faluszövetség, — kezdte beszédét az elnök — midőn öt évvel ezelőtt első ízben rendezte meg a Községek Országos Kongresszusát, ugyancsak ide, a székesfőváros dísztermébe hivta össze tanácskozásra a magyar falvak kiküldötteit, hogy ezzel a város és a falu egymásraultaltságát kifejezésre juttassa.

— Ma, amikor újra itt köszönhetjük a magyar barázdák követeit második táborozásuk alkalmával, szívünk egész melegével és a ragaszkodás fanatikus hűségével fordulunk az ország Kormányzója, Horthy Miklós Öfömlésége felé, kérve az isteni gondviselést, hogy védje, őrizze, erősítse és tartsa meg őt a nemzet számára

A Kormányzó Ur nevének kijeltesekor percekig tartó lelkes taps akasztotta meg a szónokot.

— Nem mulaszthatom el, — folytatta ezután az elnök — hogy azért a megértő előzékenyséért, melyet a székesfőváros vezetősége részéről ez alkalommal is tapasztaltunk, Budapest székesfőváros közönségének a Falu-

szövetség és a kongresszus őszinte köszönését tolmácsoljam.

Az elnök ezután üdvözölte a megjelenteket, majd így folytatta beszédét:

— Jobb gazdasági viszonyok között folytak az első kongresszus tanácskozásai arról, hogy miképpen lehetne a falusi társadalom gazdasági, szociális és kulturális fejlődését a legjobban megalapozni. A gazdasági válság hatását immár évek óta az egész világon érzik. Ebben a világnomoruságban, sajnos, *kifosztott és megcsönkített hazánk sem lehetett kivétel.* Nyugodt lelkiismerettel állapíthatjuk meg azonban, hogy a háboru utáni fellendülés idején, a megmaradt kis területen a magyar nemzet minden erejével egy új honfoglalás alapjait igyekezett lerakni.

— A mai gazdasági zűrzavarban mintha kezdene kikristályosodni mindenütt a nemzeti összefogás. Ma, ugy látszik, ebben a gondolatban születnek újra a nemzetek, hogy átesve a lelki megújulás nagy tüzésén, *új stílus szerint induljanak el azokon az erkölcsi vágyányokon, amelyeken a jövő országainak haladnia kell.* A világ szele mintha azt harsogna, hogy *vissza a földhöz*, mert csak azok a nagy és hatalmas nemzetek, amelyek a földről és a földért élnek.

— A nemzet nemrég elhunyt nagy prófétája, Apponyi Albert gróf, a *névtelen adófizetőnek kívánt szobrot emelni.* És ebben tökéletesen igaza volt, mert a mai végtelenül kimélyült gazdasági válságban a *válság minden súlyát valóban a falu népe érzi és viseli.* Magától és családjától mindent megvon a falusi nép, hogy eleget tegyen közszolgáltatási kötelezettségének. De hihetetlen erőfeszítést fejt ki a föld népe abban az irányban is, hogy a *gazdasági pusztulás mindent elnyelő örvényéből kicsi vagyonkáját, ősi apai jussát kimenthesse.* Rendkívüli értéke a nemzeti életnek az az önmegtartózkodás, amellyel a falu népe a gazdasági válságot elszelved.

— De bármilyen nagyknak és szinte elviselhetetlennek érezzük is a gazdasági nehézségeket, annál inkább kell arra gondolnunk, hogy ezeréves nemzetünknek mostani megpróbáltatása nem az első eset történelmünk lapjain. A nemzet ellenállóképessége nem most kerül először a mérleg serpenyőjébe és éppen ezért merjük hirdetni, hogy a *nemzet lelki egyensúlya nem fog megmozogni, bármennyire is sürgetik ezt belső és külső ellenségeink.* A sorscsapás közös sulya alatt egymásra kell találni e hazában élő minden magyaroknak és az összetartás szelleme kell, hogy áthasson ma bennünket. Meg akarjuk szüntetni azt a tévhitet, hogy *a falu a városban, a város a faluban örökös ellenséget lásson, annál is inkább, mert mind a kettő együttvéve elsőrangú életsejtje a nemzet eleven-jének.*

— Ebben az eszmekörben fog mun-

kálkodni a most megnyíló kongresszus. Büszke önérzettel állapítjuk meg, hogy itt vannak a kormány felelős tényezői, akiknek hatalmuk van a most elhangzó kívánások megvalósítására. De itt vannak a falvak kiküldöttei és vezetői is, akik otthonukban önfeláldozással irányítják a gondjaira bízott népet, legtöbbször megfelelkezve saját bajairól és nyomorúságukról.

— A kongresszusnak azonban távolról sem az a célja, hogy az *elégedetlenség magját hintse el, hogy a nyílt sebeket, amelyeket bárki láthat, a nagyobb hatás kedvéért most a nyilvánosság előtt mutogassa,* hanem azt tekintjük legfőbb feladatunknak, hogy *tárgyilagos javaslatokkal hívjuk fel a figyelmet a bajok orvoslásának módjára és ezáltal az illetékes tényezőknek különben megértő munkáját elősegítsük.* A magyar falvak társadalma a komoly megfontolásnak nem egyszer adta tanujelét és ez az alkalom is bizonyosságot fog erről tenni.

— *Tisztelt Kongresszus!* A csonkaország ideiglenes határain túl élő falusi társadalom ezidőszereint akadályozva van abban, hogy bajainak orvoslása céljából velünk együtt tanácskozzék. Tanácskozásaink alatt azonban mindnyájunkat az a boldog érzés tölti el, hogy a *nemzet útját elzáró ködhumlámok foszladozóban vannak és a hajnalhasadás jelei már mutatkoznak a láthatáron.*

— Erőszakkal elszakított véreink szenvedéseit átérzve és mindnyájukat szívünkbe zárva, a *Községek Második Országos Kongresszusát megnyitottnak jelentem ki.*

Mayer János megnyitóbeszéde után percekig zugott a taps és visszahagzott a terem a lelkes üljenezéstől. Az ünnepélyes lecsendesedése után Mayer János az elnöki bejelentések során felolvasta József királyi hercegnek, a kongresszus fővédnökének rendkívül megleghangu táviratát, melyben a kongresszus munkájára áldást és teljes sikert kíván.

Schandl Károly dr. a kongresszus feladatairól

Ezután Schandl Károly ny. államtitkár, a Faluszövetség elnökhelyettese, állott fel szólásra, hogy ismertesse a kongresszus programját és célkitűzéseit.

— Öt éve gyűltek össze ezen a helyen először a magyar községek, — kezdette beszédét — hogy megállapítsák azt a programot, amely közigazgatási, kulturális, gazdasági és társadalmi téren a *falusi életnek szebbé és jobbátételére alkalmas.* Az elmúlt öt esztendő első éve a gazdasági konjunktúra idejére estek és lehetővé tették, hogy az *első kongresszus határozatai sok tekintetben és több helyütt átmenjenek az életbe.* Első kongresszusunk óta *mezőgazdasági termelésünk és állattenyésztésünk, a minőségi termelés,*

VASBÓL KÉSZÜLT
ISTÁLLÓ és MAGTÁRABLAK
Drótbetétes üveggel!
„TITAN” szab. tetőablak
ÜVEGCSEREPEK
Nedvesség elleni és hőszigetelő anyagok.
Steiner Béla Budapest, Bátorfy-u. 16.
Építési anyagkereskedő

mely az akkori célkitűzés volt, nagy lendületet vett s ennek a munkának az eredménye, hogy az idej esztendőben éppen Kanadában, Regina városában rendezett nagy nemzetközi versenyen az amerikai bizottság állapította meg, hogy a legjobban nemesített magyar buza minden tekintetben elérte az első Manitoba-buzát. Az évekig tartó babona összeomlott és kiűnt, hogy a magyar buza a világ legelső terménye. Ha nemzeti hibáinkat annyira szeretjük hangoztatni és ha legtöbbször alaptalan kritikákkal az alkotó munkánkat annyira szeretünk rágódní, akkor ezt a győzelmet, mely világraszóló és perdöntő, nem volna szabad elhallgatni a magyar közéletnek és a magyar sajtónak, hanem hirdetni, hogy bizalmat öntsön azokba, akik a magyar földért annyi verejtékkel és annyi csalódással küzdöttek a barázdán ezekben az időkben. A tanyavilágban az iskolák száza emelkedtek s falvainkat a bekötőutak hálózata kapcsolta össze az országutakkal. A népházak egész sorozata nőtt fel a földről a falvakban s az iskolán kívüli oktatás és a gazdasági kultúra terjesztésének legmodernebb formái pioníroznak szerte az országban.

— A gazdasági világválság a Trianon által agyonkínzott országot sem kímélte meg a nélkülözésektől. Hosszú esztendőök építő munkáját döntötte újból romba a pénzügyi válság, amely az egész világon végigszántott és amely csonka országunkban *kétségtelenül a mezőgazdasággal foglalkozó községeinket sodorta a legsúlyosabb helyzetbe.* Községeink háztartása soha nem képzelt válságba sodródott a mezőgazdasággal együtt, mely a magyar falvaknak ugyszólván egyetlen életforrása. A magyar faluban fellépett a nyomor és a nélkülözés, mostoha sorsában osztozott a községi igazgatás és a községi kultúra is. A *sorsközösség soha nem érezette acélos erejét annyira falvainkban, mint ezekben az időkben, amikor a falu gazdáival együtt nélkülözött a falu papja, tanítója, jegy-*

zője, munkásnépe és minden lakója. A legsötétebb aggodalmak szállták meg a jobbak lelkét is, amikor minden inséges időknek halálmadarai, a nyomorúság vámszedői, a forradalmi agitáció tünetei kezdtek urrá lenni az országfrontás által egyszer már elvérzett falusi társadalom körében. De végre az ország élén feltűnt fiatalos tüzevel és elszánt akaratával az új magyar erő vezére: Gömbös Gyula miniszterelnök. Nagybányai Vitéz Horthy Miklós, a fővezér, leghüségesebb katonáját küldte a frontra, hogy csirájában irtsa ki a második magyar forradalom feltörő szellemét és új hitet, összetartást és egységet teremtsen a magyar lelkekben. A forradalmárok, az országgyilkosok, sebeket szaggató, gyujtogató, de sohasem segítő, még kevésbé alkotó szájhösködése helyett a községek országos gyűlése acélos akarattal és a hősi küzdelmekben szerzett edzettséggel kíván a vezér országalkotó munkájához szegődni, nem jakobinus vérköpködéssel, nem vitriolos borogatással, de nem is vénasszonyos siránkozással, hanem férfias segíteni akarással, becsületes őszinteséggel és világos látással, hogy a döntő erőt állítsa sorompóba a magyar falvak és a magyar falusi nép megmentésére.

— Tudjuk, hogy a nehézségek még sohasem voltak ilyen nagyok, de nem azok közé tartozunk, akik csak azért keresik az akadályokat, hogy kárörvendjenek a nemzet építő munkásainak sokak által annyira kívánt csüggedésein, hanem azért, hogy keressük az akadályok elhárításának útjait és a kibontakozás módozatait az egész vonalon. A saját erőnkre kívánunk támaszkodni anélkül, hogy feladnánk családi jogainkat az állammal és a testvéri szolidaritás jogait a magyar városokkal szemben. Nem

válságprogramot akarunk megállapítani, hanem a teremtés optimizmusával az új magyar jövő alapjait kívánjuk lerakni. Négy szakbizottságunkban a községi közigazgatás, kultúra, gazdasági és társadalmi élet összes sürgős kérdéseit megbeszéljük s a megoldás útjait meg akarjuk találni. Egyensúlyt keresünk nemcsak a községi háztartásban, de a falusi életben is, amikor rámutatunk arra, hogy Krisztus igéinek hirdetőit és a falusi közigazgatás mindeneseit valamiképpen mentesíteni kell a végrehajtásokkal járó lelki összeférhetlenség alól. A nemzetnek van szüksége arra, hogy a pap, a nótárius és a tanító lelki harmóniában élhessenek a falu népével, mert amíg megvan ez a harmónia, addig, de csak addig van meg a remény is, hogy hülígánok hátlójába nem kerül a jóra való magyar nép. Falvainkat és tanyavilágunkat jó köztakkal és egyszerű közigazgatással kívánjuk bekapcsolni a nemzeti életbe. A bekötő utak hálózatának további kiépítése a falusi inségakció legbeváltabb módszere.

— A magyar falvak társadalma a nemzeti erőpótlás rezervoárja. Egészséges vér és egészséges lélek a községekben legfőbb nemzeti érdek. A kutmérgező sajtó, mely páratlan lelkiismeretlenséggel és érthetetlen szabadsággal és éppen a kommunizmus által egyszer már keresztrefeszített Magyarországon végzi hamisító munkáit falvainkban, meg fog torpanni, ha az igazságot és a valódi tudást fokozottabb mértékben terjesztjük tisztességes magyar újságok, népkönyvtárak, könyvek és előadások útján, az iskolán kívüli oktatás és a falusi gazdasági előadások, a rádió- és a vándor-mozgófényképelőadások meghonosítása és a faluszövetségi kiállítások harmonikus megszervezése,

egységes módszerrel való újjászervezése révén. A jó értelemben felvilágosodott falusi nép, a lelkileg egészséges falusi polgárok testi egészségére irányuló munkát s különösen az anya-, csecsemő- és gyermekvédelmet messzemenőleg fel akarjuk karolni.

— Amit Széchenyi István hirdetett ebben az országban először és Károlyi Sándor gróf kezdeményezett az életben, hogy a gazdasági pusztulás, a lelketlen haszonlesők és a kartelek visszaélései ellen a magyar falvak népe az önszegély elve alapján szövetkezzen, arról mi nem akarunk sokat beszélni, mint azok, akik el akarják tanácsolni a falu népét a szövetkezeti mozgalomtól, hanem fokozatos és kitartó szellemi munkával intézményesen akarjuk bekapcsolni a falvak népét a gyakorlati élet által megkövetelt szövetkező tevékenységbe. A termény- és állatértékesítés szövetkezeti megszervezése a falvakban, ha Magyarország nem akar elmaradni teljesen a modern fejlődéstől, elengedhetetlen és sürgős feladata a magyar közéletnek. De a magyar falusi polgárság megerősítését tüztük ki célul, amikor egy kellő időben végrehajtandó telepítési politika előkészítése céljából földbérlő szövetkezeti mozgalmat akarunk keresztülvinni mindenütt, ahol a birtokpolitikai szükség, földmivelő népünk rátermettsége és földbirtokosaink belátása megteremtették az előfeltételeket ilyen földbérlő szövetkezetek alakítására.

— Mindezen célok keresztülvitele érdekében meg kell szervezni a falut. Meg kell szervezni nem úgy, hogy minden héten más szövetség vagy központ, vagy szervezet fog hozzá a szervezéshez, hanem úgy, hogy a mezőgazdasági kamarákkal és gazdasági egyesületekkel való megállapodás alapján a „Falv Országos Földmives-

A községek II. országos

szövetség" gondoskodják egységesen a falusi gazda-, földmivelő- és községi érdekek képviseletének minél célszerűbb és minél intenzívebb felkarolásáról. A faluszervezésbe beviszük azt a nemzeti politikát, mely hazaszeretetet és valláserkölcsöt követel mindenkitől s mely a templomon és iskolán keresztül, de a fiatal férfigenerációt illetően a kaszárnán keresztül is *becsületes és kötelességtudó polgárságot* nevel. Nem olyan falvakat akarunk látni, amelyekben a nappal magára hagyott portán a cigányok lopkodnak s melyekben a mezőgazdasági és földmunkás testvéreink fehérre meszelt házaiban a munkanélküliség és a nemzetközi maszlag a látogatók, hanem *lelkileg és gazdaságilag kiegyensúlyozott falvakat, amelyekben értelmiség, gazdatársadalom és munkásság a szó legtisztább értelmében nemzeti és lelki egységben dolgoznak az új Magyarországiért.*

— A magyar községek második országgyűlése határkö akar lenni, amely új életet jelent a kálváriás magyar falvaknak. A szántó-vető munkája még sohasem ártott az országnak, de a szónokok és különösen azok a szónokok, akik a falvaknak hizelegtek, mérget és halált okoztak a nemzetnek. Legtöbben, akik a falvakba mentek, csak vittek onnan, értéket, legtöbbször pénzt, a nyomoruság vámját s *mindig azok rabolták meg legjobban a falut, akik a legtöbb átkot csempészték be oda.* Másfél évtizede szakadt a magyar falvakra ezeréves történelmünk legszörnyűbb gyalázata, a bolsevizmus. Ennek a csiráit kell kigyomlálni, kiirtani erkölcsi bátorsággal és lelki erővel felvértezett magyar férfiaknak. Oroszország falvaiban ezen a télen *milliók halnak éhen* és a *Nemzetek Szövetsége* előtt vannak a jelentések, hogy az *emberevés*

járványa pusztít Európá szegényének e birodalmában, az Isten elleni szövetség országában. Akik még ma is késlekednek vagy válaszfalakat emelnek, azok tekintetüket vessék erre az ukrájnai rémképre s akkor, akiben a krisztusi hitnek és a magyar becsületességnek csak egy szikrája is él, *vissza fog riadni a széthúzás rettenetes következményeitől s idejön a férfiak táborába, ide, hol Széchenyi István gróf zászlója magyar kézben van, ahol a magyar feltámadásért minden kálváriára kész, de végül győzedelmeskedni akaró férfiak küzdenek hősi küzdelmet, hogy bármennyire is káromkodnak Kassán Rákóczi sirja felett az árulás hatalmasai, a harmadik országos községi kongresszus idejére már minden magyar faluban újra kinyíljen a boldogság virága, a magyar muskátli és*

A miniszterelnök nagyszerű beszéde

A miniszterelnök bevezetőszóiban megköszönte a meleg üdvözlést, majd így folytatta:

— Az ünneplést elsősorban annak tulajdonítom, hogy ha nem is ismernek közelebbről, ösztönösen megérezték, hogy *számomra mennyire fontos a magyar falu élete.* Ez nálam nem frázis, mert *én is faluról jöttem, a falu lelki világát ismerem.* Tisztában vagyok a falu helyzetével, tudom, hogy mennyi baja van a magyar falunak, amelyet a multban talán tudatosan elhanyagoltak. Tudatosan azért, mert ha volt bölcsője magyar gondolatoknak, a magyar falvakban *ringatták ezt a bölcsőt, ha volt megnyilatkozása a magyar akaratra* és a magyar függetlenségnek, *ez a megnyilatkozás elsősorban a magyar falvakban hangzott el.*

— Amikor a magyar falu népe és

minden falu boldog kiküldöttje itt énekelhesse velünk a hálaadó magyar Himnuszt!

Schandt Károly befejező szavai után felcsattant a tapsvihar, mely percekig betöltötte a termet. Miután az ováció lecsillapodott, Mayer János elnök Gömbös Gyula miniszterelnöknek adta át a szót. Alig emelkedett fel a miniszterelnök helyéről, a hatalmas emberkaréj hirtelen egyszerre felállott és tapsorkánnal köszöntötte Gömbös Gyulát. A miniszterelnököt láthatóan meglepte és meghatóta ez a spontán, rendkívül lelkes ünneplés, melyre bizonyosan nem számított a beszéd megkezdése — előtt.

Csak hosszú idő múlva kezdhetette meg Gömbös Gyula beszédét, mely egyike volt legszebb államférfiúi megnyilatkozásainak. A hallgatóság visszafojtott lélegzettel kísérte a beszéd nagyszerű fordulatait és feszülten ügyelt arra, hogy a beszéd egyetlen mondatát se veszítse el.

annak reprezentánsai előtt állok, a szántó-vető ember realitásának szemléletéből kell kiindulnom. Szó esett a *gazdák érdekképviseletéről.* Ha vizsgálom ezt a problémát, azt látom, hogy bár törvényünk van a *mezőgazdasági kamarákról,* ezek mellett sok olyan szervezet áll fenn, amely mind hivatva érzi magát a magyar gazdaérdekek képviseletére. Ennek van hátránya is, még pedig az, hogy az illetékes tényezők sokszor nem tudják, kivel tárgyaljanak. Ebben a helyzetben nekem az a kötelességem, hogy a magyar mezőgazdasági kamarák keretébe igyekezzek beleilleszteni minden magyar gazdaérdekképviseletet. A Faluszövetségnek is bele kell majd illeszkednie a mezőgazdasági kamarák keretébe, hogy együttesen képviseljék a gazdák mindennemű érdekét, mert csak így lesz meg ennek a

kongresszusának közönsége

rendszernek a hatása.

— Az érdekképviselőknek széttagozodottságát látjuk a falusi iparosoknál is; ha valami szóba kerül, huszonöt szervezet jelentkezik. Meggyőződésem, hogy még mindig bennünk él valamilyen nomádnépi ösztön, szeretünk ahelyett, hogy magasabb célok szolgálatában szervezkednénk, táborba szállni, amikor azután mindenki felüti a maga külön sátrát és onnan kényelmesen kritizálja a többi sátorban lakók életét. Azt szeretném, hogy alkalmazkodjunk a huszadik századhoz, szervezkedjünk és elsősorban tegye ezt az agrártársadalom, mert javarészt e társadalom szervezetlenségének tudom be, hogy egyéb gazdasági ágakkal nem bírja felvenni a versenyt, annak ellenére, hogy többségben van. Nem akarom szembeállítani egymással a gazdaérdekeltségeket, hanem inkább harmóniát akarok teremteni, mert lehetetlennek tartom, hogy a nagy-, vagy közép-, vagy kisbirtok, vagy éppen a nincstelnek külön utakat járjanak. Sorsuk összefügg. A buza árának alakulása egyformán érdekli mindnyájukat, az ipari cikkeké is, a közlekedési politika és a vasuti tarifák kérdése megint egyformán érint kicsit és nagyot, mint ahogy a magmeseítés és magtisztítás kérdése is ma már a kisembereket is érdekli. Közös kérdésük a szövethetési alapon való termelés, főleg pedig a szövethetési alapon való értékesítés és beszerzés. Éppen, mert az érdekek egyetemesek, kíván a kormány abban az irányban dolgozni, hogy megvalósítsa az egységes magyar gazdaérdekképviselést.

Ezután a miniszterelnök azt fejtette, hogy a buza világtermésének nagy felfokozódása a háború utáni években a buza áreséséhez kellett, hogy vezessen az egész világon. Magyarország semmiféle gazdaságpolitikai intézkedéssel nem tudta elhárítani azt, hogy a buzaár zuhanása nálunk is bekövetkezzék. Végül arra mutatott rá, hogy a termelés átalakításának milyen akadályai vannak. Nem szabad azonban megijednünk az új feladatoktól. Az irányított gazdálkodásnak a mai viszonyok között igen nagy jelentősége van. Ennek a gazdasági politikának előfeltétele, hogy előre megszerezzük a piacokat termelvényeink számára és mikor piacaink már megvannak, azok szempontjait szem előtt tartva, térjünk át a búzáról, vagy rozsról — például olajmagvakra.

— Új és nehéz dolgokat azonban csak egységes akarattal lehet megoldani. Fajtánknak pedig nagyon sok jó tulajdonsága mellett megvan az a rossz tulajdonsága, hogy senkire sem szeret hallgatni. Ha azt mondom, hogy elég, ha egy okos ember van az országban, akkor haragszunk. A helyzet nálunk rendszeren az, hogy mikor egységesen kellene cselekednünk,

mindenki a saját feje után megy és amiatt szétmállanak az erők. Pedig becsületes szándékkal, alapos felkészültséggel és szilárd lelki erővel keressük az ország számára a kibontakozás útját, de az egyének számára is, mert az egyének nyugszik az ország sorsa. *Tessék végre a nemzeti egységet ebben az értelemben felfogni!*

— Tulságosan önérzetes fajta vagyunk. Rámutatok erre a hibánkra is, bár szeretem és imádom a magyar népet, mert történelmet lehet vele csinálni, de csak akkor, ha ez a rártartó faj magát a közösség nagy gondolatának alá tudja rendelni. A nemzeti egység és összefogás gondolatával kapcsolatban a sorsközösségről is beszélni szoktam. Hirdetem az állami függetlenséget, a magyar testvériséget és az ebből következő igazi, bensőséges sorsközösséget. Hirdetem, hogy az összes társadalmi rétegeknek össze kell furniok, hogy a nagygazda, a középbirtokos és a kisgazda organikus egészet alkot. És nekem az a hivatásom, hogy az egész organizmusnak lüktető életet biztosítsak és a gátló akadályokat a magyar szervezet életéből, ha lehet keztyüs kézzel távolítsam el, de ha nem megy más-kép, éles késsel operáljam ki.

— Csak az építőmunkások kitarító igyekezetével és szorgalmával lehet megnyerni az új, most induló második ezredév csatáit. *Téglahordómunkásokra van szükség a nemzet megváltozott életében, lelkierőre, magunkbászallásra, lelkijavak gyűjtésére és Istenbe vetett hitre.* A magyarnak kezébe kell vennie gazdasági sorsának intézését is, össze kell fognia és az összefogásban egymás megsegítésének alapjára helyezkedve kell dolgoznia mindenkinek, eredményekre töredeke és nem másokban hibát keressve. Mikor a nemzet új életet akar kezdeni, nem tehetetlen kritikának, de tanításnak van helye és a szeretet szavának.

— Az én szememben egyformán fontos a város és a falu, mind a kettő a nemzethez tartozik, Magyarországot jelenti mindegyik és a magyar élet s a magyar jövő vonalában fekszik. Szerepük azonban különböző: az egyik forrás, ahonnan új erők buzognak a nemzet életébe, ahonnan romlatlan magyar öserő tör fölfelé. *Ezt a forrást mint minden forrást tisztán kell tartanunk.* Vigyáznom kell, hogy a falu népe lelkiekben, anyagiakban, minden tekintetben tiszta életet éljen. Ugy kell vigyáznom rá, mint a

bölcsőben a csecsemőre, nehogy megmételtyezzék. Vigyázni kell tehát, hogy a magyar kuthoz, a magyar élet örök forrásához: a faluhoz s a falusi néphez ne nyuljon avatatlan kézzel és mérget ne keverjen abba senki. A falu a mi szemünkben az egyik legfontosabb tényezője a magyar életnek, fizikai és erkölcsi tekintetben örök kutforrása azoknak a magyar értékeknek, amelyeknek én is szerény hirdetője vagyok.

A miniszterelnök ezután a telepítés kérdésével foglalkozott. Tény az, hogy ehhez pénz kell, — mondotta — de elhatározás is kell. Mint méhészember tudom, hogy a természetes kirajzason kívül a méhek tervszerű áttelepítésével is lehet újabb méhcsaládot alapítani. A méhek önhatalmu, saját szántukból történt kirajzását a magyar életben ahhoz hasonlíthatnám, mikor a magyar ember elhagyja a hazáját és Amerikába vándorol. *De nekem fontos az, hogy itthon maradjon, itt éljen tovább a Duna-medencében, hogy nagy és erős legyen a magyar.* Ehhez azonban szükséges, hogy amikor lehetősége mutatkozik, mesterséges uton, úgynevezett műrajjal gondoskodjam a telepítésről és adjak új egzisztenciát a régi, de szegény, szorgalmas magyaroknak, hogy új erőforrásai legyenek a magyar életnek. *Erőt jelent a telepítés a nemzet szempontjából. Most tízmillió pengőt rezerváltunk erre a célra, hogy magyar földmivelő embereknek földet juttassunk.* Nem sok, de egyelőre nem tudunk többet fordítani arra, hogy a gazdát cserélő birtokokat igénybe vegyük.

A modern gazdálkodásról szólott még beszédében a miniszterelnök. Nem kell tulságosan messzire menni — mondotta — a modernizálás terén, nem kell erőltetetten iparosítani a mezőgazdaságot, nem kell ebben az értelemben tulságosan mechanizálni a gazdaságot, hanem foglalkozni kell reggeltől-estig a földdel, szeretettel és alapos munkával kell művelni azt és akkor — esetleg primitív eszközökkel is — többet érünk el, mint a vilamosárral. Majd, amikor kivite-lünk megerősödik és nagygyá lesz, amikor tovább szaporodtunk, térjünk rá teljesen erre a modern mechanizált stílusra, amelyet talán kissé korán kaptunk fel.

— Részletesen beszéltem — fejezte be beszédét a miniszterelnök — gyakorlati jellegű kérdésekről is, mégpedig szándékosan, mert nem szónokolni jöttem ide, hanem mint testvér akartam beszélni Önökkel. Kicsi és nagy kérdést, minden problémát meg kell tanulnunk, ki kell ismer-nünk. Minden kérdést abból a szempontból nézek, mit jelent az egyén számára; az egyént pedig abból a szempontból nézem, mit, mily értéket jelent az összesség számára. Nem-

A „VASÁRNAP”

szerkesztősége
és kiadóhivatala:

Budapest,

V., Báthory-utca 24

Minden hangszert

legjobb minőségben és a legolcsóbban vásárolhat a hirneves

Reményi Mihály

hangszertelepén. Budapest, VI./15, Király-utca 58-60.

Kérje 51. sz. díjmentes árjegyzékemet

csak a magánélete fontos az egyéneknek, de eszményi tartalommal is meg kell tölteni azt. Hozzá kell szoknunk, hogy nagy utakat lássunk magunk előtt, messzire tekintsünk. Mikor őseink a vereckei szoroson bejöttek ebbe az országra, messzire néztek, bele a végnélküli magyar rónába és elhatározták, hogy *történelmet fognak csinálni ezen a területen.* Nem fajulhattunk és nem satnyulhattunk el odáig, hogy a *jövőben be ne tudjuk tölteni itt szerepünket. Egységesen kell látnunk a jövőt és egységesen kell munkálnunk a jelent. Ehhez kérem az Önök támogatását!*

A miniszterelnök ezzel befejezte beszédét. A kongresszus résztvevői, akik a miniszterelnök szavait sűrűn szakították félbe lelkes éljenzessel, a beszéd utolsó mondata után *tomboló tapsal és viharos lelkesedéssel ünnepelték a miniszterelnököt.* Az ováció, a meg-megújuló tapsorkán csak nagysókára hagyott alább, amikor *Huszár Aladár, Budapest székesfőváros főpolgármestere állott fel szólásra.*

A főváros szeretettel köszönti a falvak népét

— Budapest székesfőváros nevében, — mondotta a főpolgármester — mint házigazda meleg szeretettel üdvözlöm a falvak népét. Budapest nemcsak a budapestieké, hanem az egész nemzeté és mi fővárosiak azt hisszük és reméljük, hogy *a legkisebb falu polgára is szeretettel viseltetik ezzel a nagy világvárossal szemben.* Budapestnek, ennek az óriási körengetegnek melegen dobogó szive van. *A falu és város népének egy nagy nemzeti gondolatban kell összeforrnia és hogy ez így van, azt mutatja ez a kongresszus, amelyen sokezer gazda vett részt.* A főváros nevében *óhajtom,* hogy az összes kívánságok teljesüljenek és az összes óhajtások meghallgatásra találjanak, *mert ez a nagy város csak akkor tud élni és prosperálni, hogyha a falu népének is jól megy; a falu és város tehát a nagyváros kötömegeiben egymásra van utalva.*

Harsány éljenzés fogadta a főpolgármester szavát, majd Mayer János elnök felfüggesztette az ülést. A szünet alatt *Gömbös Gyula miniszterelnök és kísérete elhagyta a termet. Néhány perc múlva*

Mayer János elnök ismét megnyitotta a teljes ülést. *Tölgyes István dr., a Faluszövetség igazgatója előterjesztést tett a kongresszus szakbizottságainak megalakításáról és jelentette, hogy a szakbizott-*

ságok délután 4 órakor kezdik meg tanácskozásait. Végül Mayer János elnök közölte, hogy a kongresszus *második teljes ülése* másnap, december hó 17-én, délelőtt 10 órakor veszi kezdetét.

A Faluszövetség közgyűlése

Nyomban ezután Mayer János elnök jelentette, hogy a *Faluszövetség rendes évi közgyűlést* most tartja meg.

Az elnök megnyitva a közgyűlést, meleg szavakkal köszöntötte a közgyűlés tagjait, elnöki bejelentéseket tett, majd az *1932—33. évi működésről szóló jelentés* előterjesztése került sorra. A jelentést Tölgyes István dr. igazgató olvasta fel.

(A működésről szóló jelentést a VASÁRNAP legközelebbi számában ismer-tjük. A szerkesztő.)

A működésről szóló jelentéshez elsőnek *Krisztián Imre v. országgyűlési képviselő,* igazgató-választmányi tag szólott.

— Mindnyájunk lelkében nagy megnyugvást keltett mindaz — mondotta többek közt — amit ma hallottunk. Nehéz, nagyon nehéz időket élünk. Ilyen időkben van szükség a falu egységének megteremtésére, a magunk erejében való bizakodásra és a mezőgazdaság nagy érdekeinek istapolására. A faluszövetségi gondolat — amint a mai gyönyörű kongresszus is igazolta — alkalmas e hármás célkitűzés megvalósítására. Csak az a hiba, hogy *anyagi eszközök nem állnak szükséges mértékben rendelkezésre.* Hasonn oda a vezetőség, hogy *a kormánytényezők megfelelő pénzüsszegekkel támasszák alá a vezetőség munkáját.* A súlyos viszonyok és hiányos anyagi eszközök ellenére kifejtett eredményes munkáért a Szövetség vezetőségének, legelsősorban Mayer János elnökünknek és vezérünknek, továbbá munkatársainak: *Tölgyes István igazgatónak, Szekeres László főtítkárnak és Wieser Béla titkárnak legteljesebb elismerésemet*

és köszönetemet fejezem ki. Indítványozom, hogy a *közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetét nyilvánítsa önzetlen, lelkes és odaadó munkásságukért.*

Ezután Mayer János elnök mondott hálátelt szívvel köszönetet az elismerésért és utalt arra, hogy a viszonyok javulásával elérkezik annak az ideje is, hogy a Szövetség anyagi eszközei gyarapodjanak.

A közgyűlés *Krisztián Imre* indítványát egyhangulag elfogadta, majd *Léndrt Flórián feldebrői* kiküldött azt a kívánságát fejezte ki, hogy a *Szövetség minél gyakrabban tartson felvidégsítói előadásokat a falvakban,* mert a mal anyagi és nyomában járó lelkiválság idején rendkívül nagy gondot kell fordítani a nyugalom megőrzésére.

Steuer György dr. ny. államtitkár teljes elismeréssel emlékezett meg a Szövetség elnökségének munkájáról, Mayer János és Schandl Károly elhivatottságáról, majd azt indítványozta, vállalkozzanak a Szövetség választmányának tagjai előadások tartására. Hatásos felszólalását azzal fejezte be: kívánja, hogy a községek harmadik országos kongresszusán már Szent István birodalmának valamennyi falva képviselve legyen.

Ezután a közgyűlés elfogadta a *működésről szóló jelentést* az előterjesztett indítványokkal együtt, majd *Wieser Béla* titkár felolvasta a *zárszámadási és költségvetési* jelentést.

A vita során *Krisztián Imre keveselte a szövetségi tisztriselek kiszállási költségeira előirányzott összeget.* Mayer János annak a reményének adott kifejezést, hogy a viszonyok javulásával emelhető lesz ez az összeg is.

Ezután a közgyűlés megválasztotta az *igazgató-választmány 129 tagját,* majd

A frontharcos asszonyok magyaros formaruhája
Az új magyaros viselet a fővárosban nagy sikert aratott

Kussbach Ferenc dr. indítványt tett arra nézve, eszközölje ki a vezetőség a rádiótársaságnál, hogy minden vasárnap délután a Szövetség vezetőségének és választmányának bevonásával tartassék olyan előadás, mely a falvak népének tájékoztatására és helyes szellemben való megőrzésére alkalmas. Továbbá minden kulturházzal rendelkező községben szereltessek fel kedvezményesen rádiókészülék. Az elhangzott indítványt élénk helyesléssel fogadta a közgyűlés, majd Plósz István volt nemzetgyűlési képviselő a rádió előfizetési díjának a jelenlegi 2.40 pengőről 1—1.20 pengőre való csökkentését kívánta.

Mayer János elnök jelentette, hogy az indítványokat a Szövetség igazgató-választmánya elé utalják; meghívta a közgyűlés tagjait a kongresszus szakbizottságainak tanácskozásaira és délután 2 órákor berekesztette a közgyűlést. A hallgatóság hosszasan ünnepelte az elnököt és ezzel a közgyűlés véget ért.

A kongresszus szakbizottságainak tanácskozásai

Délután 4 órákor a kongresszus szakbizottságai kezdték meg tanácskozásait.

Az I. szakbizottság a községi közigazgatás, községi háztartás és tanyakérdések ügyeit tárgyalta. A bizottság elnöki tisztét F. Szabó Géza országgyűlési képviselő és Weis István dr., az OTI vezérigazgatója látták el. Elsőnek Gesztelyi Nagy László, a Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara igazgatója a tanyakérdésekről, utána Főrhéncz Sándor asztódi főjegyző a községi utakról, végül Koncz János, a Jegyzők Országos Egyesületének elnöke, a községek háztartásáról tartott előadásokat.

A II. szakbizottság a falu kulturális és egészségügyi kérdéseivel foglalkozott s itt Barla Szabó József egészségügyi főtanácsos és Steinecker Ferenc egyetemi tanár elnökölték. Téglássy Béla országgyűlési képviselő a falu egészségügyéről, Bodor Antal m. kir. gazdasági főtanácsos, a falu kulturájáról, Keller Lajos, a Stefánia Szövetség igazgatója pedig az anya-, csecsemő- és gyermekvédelemről értekeztek.

A III. szakbizottság a falu gazdasági kérdéseit tárgyalta Temesváry Imre országgyűlési képviselő elnökletével. A bizottság ülésén Bokor Ervin, a Hangya Szövetkezet igazgatója, a szövetkezeti terményértékesítésről és Both Dezső m. kir. gazdasági főtanácsos, az OKH igazgatója, az időszéri birtokpolitikai kérdésekről tartottak előadásokat.

Végül a IV. szakbizottságban a falu társadalmi kérdéseit tárgyalták Krudy Ferenc ny. főispán és Szabó Sándor ny. főispán elnökletével. A faluszervezés munkálatairól Szekecs László, a Faluszövetség főtítkára, tartott előadást, míg a mezőgazdasági és földmunkásügyekről Steuer György ny. államtitkár, az OKH földmunkás szövetkezeti osztályának vezetője, értekezett és végül Bogár Vince kertai körjegyző „A cigánykérdés és a falu” címmel tartott előadást.

A szakbizottságok tanácskozásait — melyek az Újvárosháza négy termében egyidejűleg folytak — nagyszámu érdeklődő közönség hallgatta végig. Az érdekl. szakminisztériumak is elküldötték képviselőiket. A falusi lakosság sürgős kívánságait összefoglaló, remekművet ad-

pos és gyakorlati szellemű előadásokat vita követte, különböző indítványok is felmerültek, majd a szakbizottságok a kongresszus teljes ülése elé terjesztendő határozati javaslatokat fogadtak el.

A szakbizottságok tanácskozásai este 8 óra körül értek véget.

A kongresszus záró ülése

Másnap, december hó 17-én, vasárnap, délelőtt 10 órára ismét megteltek az Újvárosháza közgyűlési termének padsorai. A kongresszus záró ülését Schandl Károly elnök nyitotta meg, majd felkérte Tölgyes István dr.-t, a Faluszövetség igazgatóját, hogy ismertesse a szakbizottságok által előterjesztett határozati javaslatokat. Tölgyes István dr. pontról-pontra felolvasta a határozati javaslatokat és az indítványokat. Ezután a kongresszus elfogadta a határozati javaslatokat, az indítványokat pedig a Faluszövetség elnöki tanácsa elé utalta állásfoglalás céljából.

Berki Gyula előadása

Most Berki Gyula országgyűlési képviselő, a Faluszövetség alelnöke, tartotta meg előadását: A Faluszövetség országos szervezésének jelentősége címmel.

— Azt hiszem, — mondotta többek közt az előadó — hogy egyedül az állam és egyedül a hivatalos szervek nem elégségesek arra, hogy a magyar falvak újjáépítésének nagy munkáját elvégezzék. Magának a társadalomnak kell közreműködésével a hivatalos munkát kiegészíteni. A falusi nép már a bölcsőben is bizonyos ellenérzessel viseltetik a hivatalos szervekkel szemben; szeret a maga lábán járni; szereti maga megszabni a tennivalót, még akkor is, ha hivatalos támogatást kér és remél.

— A szabad, nem hivatalos szervezet előnyei felbecsülhetetlenek. Kétségbe vonhatja-e valaki, hogy ha a forradalmak idején szabadszervezetben fejtett volna ki ellenállást földmivelő népünk, ránszakadt volna-e a bolsevizmus, az oláh megszállás gyalázata és Trianon átka? Ez a fájdalmas emlék int arra, hogy a magyar falvak társadalmában nem nélkülözheti a szabadtársulásban rejlő erkölcsi erőt, amelyet ma a „Faluszövetség” jelent a számára.

— Azt hiszem azonban, hogy a hivatalos, törvénnyel életrehozott szervek: a mezőgazdasági kamarák és a szabadtársulás elvén felépülő Faluszövetség között meg lehet teremteni bizonyos egységet és összműködést. A mezőgazdasági kamarák falusi tagozata az ugynevezett mezőgazdasági bizottság, ez az a szerv, amelynek működésébe a Faluszövetség életet, erőt

Itt említjük meg, hogy a szakbizottságokban elhangzott 11 előadást, a határozati javaslatokkal együtt, a VASÁRNAP legközelebbi számaiban, hétről-hétre közzéni fogjuk, hogy olvasóinkkal teljes részletességgel megismertessük a kongresszus hatalmas anyagát.

és munkát vihet az egész község javára.

Berki Gyula most a kongresszuson felmerült problémákra tért reá; hangsúlyozta annak a szükségét, hogy a községi jegyző mentesítessék mindazoktól a feladatoktól, amelyek őt a falvak életének fejlesztésében gátolják és fájdalommal állapította meg, hogy a falusi élet nagy kérdései elkallódnak a hivatali szobok utvesztőiben, a mások által felvetett gondolatokat pedig nem szívesen honorálják. Mindezeknél fogva kívánnunk kell, hogy a vármegyéknek állítsanak fel községi ügyosztályt, továbbá a földművelésügyi és belügyminisztériumokban is szervezzenek meg hasonló célból osztályokat.

Az előadónak ezt a kijelentését lelkes tapsal jutalmazta a hallgatóság, majd Berki Gyula arra mutatott rá, hogy a Faluszövetségnek a telepítés kérdésével kapcsolatban foglalkoznia kell az egyke problémájával is.

— Kisérlet folyik arra, — mondotta — hogy az alföldi sokgyermekes családokból az elnéptelenedett dunántúli falvakba telepítsenek át munkásgyermekeket, akik később a gazdaság vezetői lehetnek. A Faluszövetségnek a külföldi csereakción kívül belső csereakciókat is kell szerveznie, mert ismeretség hijján egymás között házasodik a nép, ami satnyulásra és a születési arányszám apadására vezet.

Végül Berki Gyula utalt a falusi nép és az értelmiség harmóniájának szükségességére és beszédét a következő szavakkal fejezte be:

— A „Faluszövetség” legyen az a templom, ahol mindenki találkozhatik, aki Istent és hazát szeret és a magyar falvak előrehaladását kívánja szolgálni!

Berki Gyula gondolatokban gazdag, nagyhatású előadását lelkes taps és hosszas eljenzés követte, majd Schandl Károly elnök mondott köszönetet az értékes fejtegetésekért és felvilágosítással szolgált a Faluszövetségnek a mezőgazdasági kamarákkal és vármegyei gazdasági egyesületekkel tervezett együttműködésére vonatkozólag. Utalt arra is, hogy a Faluszövetség a belső gazdaffjúsági csereakcióit már meg is kezdte a nyár folyamán. Jelentette ezután, hogy a kongresszus legfőbb védnökét, Horthy Miklós Kormányzó Ur Öfömeltóságát táviratilag üdvözlö.

Most Steinecker Ferenc egyetemi tanár állott fel szólásra és hódolatleljes szavakkal emlékezett meg a Kormányzó Ur faluszeretetről. Végül maga is hangsúlyozta annak a nélkülözhetetlenségét, hogy az illetékes szakminisztériumokban falupolitikai osztály állítsassék fel. Vas Mihály perkátai kiküldött a Földhitelbank parcellázásaival kapcsolatos károsodás ellen kért védelmet, majd annak a lehetővé tételét sürgette, hogy a dollár-

Olvasd, ajándékosd és terjeszd a páratlanul olcsó

VASÁRNAP-ot!

tartozásokat pengőben, olcsó árfolyamon fizethessék vissza a gazdáik. Schandl Károly utbaigazításokkal szolgált a fel-szólalónak, majd megtartotta záróbeszé-dét.

Schandl Károly záróbeszéde

— Tanácskozásaink végére ér-tünk — mondotta többek közt. — Teljes elismeréssel kell megemlékez-nünk a szakbizottságok elnökeiről és előadóiról. És különös melegséggel kell említést tennünk a községi ki-kiüldöttek csodálatos kitartásáról és türelmes érdeklődéséről, mellyel a ta-nácskozásokban résztvettek. Örömmel kell megállapítanunk azt is, hogy a második kongresszusra többen je-lentkeztek, mint az 1928-ban tartott elsőre. Ez a körülmény arra vall, hogy a községekben az önségely elve megerősödött. Tisztelettel kell adóz-nunk a községek derék vezetőinek is, akik — annak ellenére, hogy sokszor hónapokig nem kapják meg illetmé-nyeiket — mégis kitartásra buzdít-ják népünket.

— A mai sulyos helyzetben jól esik reménysugarakra is rámutatni. A világválság fokozatosan enyhül, a munkanélküliség csökken, a külkeres-kedelmi forgalom — nálunk is jelen-tős mértékben — emelkedik. De a falvaknak még mindig erős és jogos panasza az iparcikkek árának ma-gassága.

— A zöld veszedelem, a nemzetközi buza rohama a magyar buza ellen, szünőben van. A magyar buza ismét a világ legjobb buzája lett. Most azon-ban a sárga veszedelem jelentkezik. Távolkeleti rokonnépünk, a japán, ha-talmas versennyel támadta meg a nemzetközi ipar kartelvárait. Nem mondom, hogy örömmel üdvözölöm az olcsó japán iparcikkek térhódítását, hiszen ez a gyári munkás kenyerét ves-zélyeztetí. De várom azt a sárga ve-szedelemtől, hogy a hazai iparcikkek árát le fogja szorítani — a munkások kenyerének veszélyeztetése nélkül — a mezőgazdasági termények árának színvonalára.

Ezután Schandl Károly meleg szeretet-tel fordult Mayer János elnök felé, meg-emlékezett a miniszteri székben kifej-tett, sokszor és méltatlanul támadott, áldásos működéséről és biztosította a kongresszus résztvevőit arról, hogy Mayer János szívében a falvak népének nagy szeretete él és a Faluszövetség el-nöki székében feltve őrzi a redja bizott nagy érdekeket.

A kongresszus résztvevői lelkesen ün-nepelték Mayer Jánost, majd Schandl Károly beszédét így folytatta:

— A kongresszus határozatai nem lesznek írott malasztok, mert a Szövet-ség gondoskodni fog arról, hogy meg-valósíttassanak. Köszönetünket feje-zük ki a hatóságok itt megjelent kép-vitelőinek is és arra kérjük őket, fog-lalkozzanak nagy szeretettel az el-hangzott kívánságokkal. A határozatok életre keltésére igénybe fogjuk

venni a törvényhozókat is, akik ör-vendetesen nagyszámban vettek részt tanácskozásainkon. Elismerésünket fejezzük ki a fővárosi sajtónak is, mely jelentőségéhez mérten karolta fel tanácskozásainkat.

Schandl Károly beszédét a következő szavakkal fejezte be:

— Krisztus Urunk születésének, karácsony ünnepének küszöbén mi a békességet hangsúlyozzuk. Békességet kívánunk mindazoknak, akik itt van-nak, teremtő békességet a magyar fal-vaknak. A községek kongresszusának nagy munkájára Isten áldását kérem!

A gyönyörű beszéd végeztével felcsat-tant a taps, percekig zugott az éljen, majd az ünneplés lecsillapultával Schandl Károly berekesztette a kongresszust és a hallgatóság áhítatos lélekkel elénekelte a Hinnuszt. Az utolsó dallam elhangzása után a kongresszus résztvevői csoportokba verődve még sokáig együtt maradtak, majd lassan elszéledt a községi küldöttek serege abban a mélységes meggyőződésben, hogy valamennyien egy — a falvak éle-tében fordulópontot jelentő — nagyszerű megmozdulásnak lehettek tanúi.

MAYER EMIL.

Boldog karácsonyi ünnepeket!

Boldog karácsonyi ünnepeket kívá-nunk a VASÁRNAP minden előfize-tőjének, szeretett családjuknak, a ma-gyar falvak békességét, nyugalmat és boldogulást áhító lakóinak és azoknak különös megkülönböztetéssel, akik hoz-zánk intézett gyöngéd és szeretettel-jes soraikban a Szent Karácsony örö-mét és boldogságát kívánták nekünk. Mert az idők jelét látjuk benne... A becsületes magyar boldogulás vá-gyát... Azt, ami minden megirt so-runknak programja is egyben. Az öröm és bizakodás fényét a bogár-háttu magyar falusi ablakon... Az adventben sóvárgott és Karácsony-ban teljesült eljövottel. Az Isten egy-szülött Fia megjelenésének igazságát, akiben megváltott a világ bűne minden időkön át. A hitet, hogy nem lehet emberi vétkezés, amelyet az Ur kegyelme el nem oszthat. És nem lehet szenvedés, hogy öröm ne váltsa föl. A magyar adventnek is 'eljön a Karácsonya, ha minden szív bizakodik benne, mert nem lehet emberi számi-tás, ami feltartóztathatja. Utját egy állhatja csak: a saját kishitőségünk, hogy a mai kor Heródesei gyözedel-meskednek, s elpusztítják a világ vi-lágosságát, mielőtt a föld népe, a hívő pásztorok eléje borulhatnának. A kishitőség, amelyben saját lelkünk vezérsillaga aludnék ki... Mi tud-juk, érezzük, hogy nem ez követke-zik, hanem Isten dicsősége és embe-rek békéje. Advent után a Karácsony, kód után a fényesség, megpróbálta-tásra a boldogulás... Amit minden igaz magyar testvérünknek szeretettel kívánunk is...

BELPOLITIKA

Képviselőház

A képviselőház december hó 12-iki ülésén folytatták a nyugdíjjavaslat vitáját; majd Zsilinszky Endre Benes cseh külügyminiszternek legutóbb Érsekújvárott elhangzott beszédére tett megjegyzéseket és visszautasi-totta a cseh külügyminiszter megál-lapításait.

A december hó 13-iki ülésen ismét a nyugdíjjavaslatot tárgyalták, majd interpellációkra került sor. Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter egyik interpellációra adott válaszában arra utalt, hogy az inségakciók a városok-ban mindenütt megindultak már. A falusi szegénységről a kormány gon-doskodni fog.

A december hó 14-iki ülésen, a nyugdíjjavaslat vitája során az ülé-s-terembe lépő Bethlen István grófot és a karzaton megjelenő Sir Robert Gower és Mabane angol képviselőket, a magyarság önzetlen barátait, rend-kívül lelkes ünneplésben részesít-ték a Ház tagjai. A nyugdíjjavaslat tárgyalásának befejezése után Im-rédy Béla pénzügyminiszter vála-szolt a vita során elhangzott kijelen-tésekre, majd 98:57 arányban a nyug-díjjavaslatot általánosságban megsza-vazták.

A december hó 15-iki, pénteki ülés-en részleteiben is elfogadták a nyug-díjjavaslatot. Temesváry Imre előadó beszéde közben lépett a terembe Eck-hardt Tibor, aki angliai revíziós kör-utjáról ezen a napon érkezett meg. Temesváry Imre beszédét megszakít-va, a Nemzeti Egység Pártja nevében Isten áldását kérte Eckhardt Tibor-nak, a kisebbségi párt vezérének An-gliában kifejtett sikeres működésére.

December hó 16-án, szombaton nem tartott ülést a Ház.

A december hó 18-iki, hétfői ülés-en harmadszori olvasásban is elfo-gadták a nyugdíjjavaslatot. A napi-rendi vita során Váry Albert az ál-lásnélküli diplomások javára külön alap létesítését javasolta a legtöbb adófizetők külön megadóztatásával, Zsilinszky Endre pedig utalt arra, hogy Dévaványa környékén nagy erő-

Greiner és Dr. Várkonyi
Bpest, V., Wekerle Sándor-utca 16. sz.
Telefon 18-2-19.

Értékesít legmagasabb napi áron:
gabonát, sörárpat, magvakat, burgonyát, cukorrépát, gyapjút, kendert.

Szállít megbízható minőségben:
vetőmagvakat, szőlő- és gyümölcsvédelmi szereket, erőtakarmányokat szén-savas takarmánymeztet, trágyamészport műtrágyákat, stb.

Részletes ajánlatunkat szíves-kedjék kérni.

vel szervezik a horog-, illetve nyilas-keresztes mozgalmat és az embereket belekényszerítik a pártba. A kormánynek elsődrendű kötelessége, hogy a magyar közéletből, mint egy kártékony dudvát, kihuzza ezt az idegenben gyökerező demagógiát.

A Ház legközelebbi ülését jövő évi január hó 16-án tartja.

Felsőház

A felsőház a nyári szünet után december hó 13-án tartotta első ülését. Napirend előtt Széchenyi Aladár gróf Bethlen István grófnak és Eckhardt Tibornak angliai sikeres revíziós harcaért a felsőház köszönetét fejezte ki. A felsőház ezután áttért a gazdasági rendezésével kapcsolatos hitelműveletekről, valamint az egyes közmunkák költségeinek fedezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalására.

A december hó 14-iki ülésen Kállay Miklós földművelésügyi és Imrédy Béla pénzügyminiszter felszólalása után a felsőház a két törvényjavaslatot, továbbá a Nemzeti Bank alapszabályainak módosításáról szóló törvényjavaslatot megszavazta.

A Nemzeti Egység Pártja értekezlete

December hó 12-én a Nemzeti Egység Pártja értekezletet tartott, melyen Sztranyavszky Sándor pártelnök üdvözölte Gömbös Gyula miniszterelnököt kormányaláírásának egyeztetés fordulóján. Köszöntötte továbbá Bethlen István gróftól nagysikerű külföldi tevékenységéért.

Ezután Imrédy Béla pénzügyminiszter szólalt fel a nyugdíjjavaslattal kapcsolatban és a javaslat főszempontjainak érintetlenül hagyása mellett, hozzájárult ahhoz, hogy a lakbérsökkentés jövő évi február hó helyett csak májusban következék be; hogy a kormány 1937 december hó 31-ig jelentést terjesszen a parlament elé a kényszer nyugdíjazásokról és hogy főiskolai végzettségű nyugdíjas nyugdíja és esetleges újabb állása révén együttesen csak négyszáz pengő jövedelmet élvezhet.

Gömbös Gyula miniszterelnök felszólalásában rendkívül meleg hangon emlékezett meg Bethlen István grófnak az ország érdekében kifejtett nagyszerű munkájáról, majd utalt arra, hogy az ország mai helyzetében csakis a magyar földben gyökerező magyar politikára van szükség. Az országnak elsődrendű szükséglete az, hogy a parlamentáris rendszer mellett olyan súlyt jelentő többségi pártja legyen, mely a kormányzás folytonosságát és kötelességteljesítését minden körülmények között biztosítani tudja. Végül a miniszterelnök arra kérte a pártot, juttassa kifejezésre együttérzését azzal, hogy párt-

kérdéssé teszi a nyugdíjjavaslatot és büszke öntudattal képviseli.

Itt említjük meg, hogy Gömbös Gyula miniszterelnök december hó 12-én még két nagy beszédet mondott, egyiket a budai Vigadóban, Kozma Jenő országgyűlési képviselő beszámolóján. A miniszterelnök felszólította Benes cseh külügyminisztert, hogy Európa érdekében vonja le a konzekvenciát, melyet röviden revízió-nak neveznek. A másik beszédet a miniszterelnök a Belvárosi Polgári Körben mondta el Kállay Miklós földművelésügyi miniszternek, a kör elnökének arcképleplezési ünnepségén.

Festetich Sándor gróf kilépett a Nemzeti Egység Pártjából

Festetich Sándor gróf, akit Gömbös Gyula miniszterelnök a Nemzeti Egység Pártja legutóbbi pártértekezletén arra szólított fel, hogy tartózkodjék idegen színezetű (horogkeresztes) pártmozgalmaktól, a miniszterelnök felszólításának következményeit levonva, bejelentette a pártból való kilépését.

Kállay miniszter Békéscsabán

Kállay Miklós földművelésügyi miniszter december hó 16-án, délelőtt Gyulán megnyitotta és megszemlélte a Délmagyarországi Baromfi-, Galamb- és Házinyúltenyésztők Egyesületének országos kiállítását. Ezután a miniszter és kísérete autón Békéscsábára mentek, ahol a Békés vármegyei törvényhatósága, a Békésvármegyei Gazdasági Egyesület és a Békéscsabai Kisgazda Egylet által rendezett buzaminőségi versenyt és buzakiállítást nyitotta meg a miniszter. Az üdvözlésekre a miniszter a többi közt ezeket mondotta:

— A kormány elérte, hogy a buzán és rozson kívül — melyben Európaszerte rekordtermés volt az idén — minden egyéb mezőgazdasági terményünket el tudjuk helyezni a külföldön, úgy, hogy bizonyos cikkekben már tulkiárúsításban vagyunk. A jövőre nézve igyekeznünk fog a vasúti díj-szabás további leszállítását elérni és reméli, hogy a Körösök hajózhatóvá tételével a kubikos munkásságot is munkaalkalmakhoz sikerül juttatni. Évente 3,800.000 pengőt fordítanak vízmunkálatokra a pár évvel ezelőtti 1,800.000 pengő helyett. Igyekezni fog, hogy a Körösök hajózhatóvá tételéhez a vízmunkálatok költségvetésén kívül a beruházások címén megkaphassa a szükséges összegeket. A tisztántul gazdák különleges bajainak megvizsgálására és megsegítésükre már az új év elején különbizottság fogja tanulmányozni a Tiszántult és fogja előkészíteni a megsegítés előfeltételeit.

A miniszter kijelentéseit élénk

tetszéssel fogadta az egybegyűlt gazdaközönség.

Időközi választás

A Bleyer Jakab elhalálása folytán megürült villányi kerületben december hó 29-én tartják meg a választást. A Nemzeti Egység Pártjának hivatalos jelöltje — mint már jelentettük — Heckenberger Konrád prelátus-kanonok.

VILÁGKRÓNIKA

Benes cseh külügyminiszter december hó 13-án Párisba utazott, hogy megbeszéléseket folytasson Paul-Boncour francia külügyminiszterrel a népszövetségi alkotmány megváltoztatásának kérdéséről, melyet Mussolini olasz miniszterelnök vetett fel és a békerevizio mindjobban előtérbenyomuló ügyéről, mely szorosán összefügg Mussolini előbb említett kívánságával. A cseh külügyminiszter öt napig tartózkodott Párisban és nyilatkozata szerint Franciaország és a kisanant megegyeztek elsősorban abban, hogy a Népszövetségnek meg kell maradni eredeti formájában; a németek újra való fegyverkezését a ieszerelési egyezmény nem engedheti meg, végül Európa területi megoszlása tekintetében Franciaország és a kisanant a békeszerződés és a határok sérthetlenségét vallja.

Ezzel a hármassal felfogással szemben áll Olaszország, Anglia és Németország. A három nagyhatalom ugyanis — mint az olasz lapok írják — már elhatározta az új európai rend megalapozását és feltétlenül megvalósítja a békeszerződés revízióját.

Sir John Simon angol külügyminiszter a legközelebbi napokban békekörútra indul Párisba, Rómába és Berlinbe, hogy utolsó kísérletet tegyen a német, olasz és francia ellentétes álláspontok összeegyeztetésére. Ha ez a kísérlet nem sikerül, úgy Anglia utjai végleg elválnak Franciaországtól, mely teljesen egyedül marad kis szövetségeseivel.

A spanyolországi kommunista felkelést a kormány vérbefojtotta és mindenütt megtörte a forradalmárok ellenállását.

Jehlicsa Ferenc dr. a genfi tót tanács elnöke, hosszú cikket irt Rothermere lord lapjába, a Daily Mail-be. A csehek által üldözött tót vezér önmegkezelési jogot és igazságot követel hazája és népe számára, továbbá kijelenti, hogy a tót nép önkormányzattal rendelkező és Magyarországgal szövetséges nemzetiség akar lenni.

A VASÁRNAP NAPTÁR-t mai számunkhoz mellékeltek

Jelentjük előfizetőinknek, hogy pompás karácsonyi ajándékunkat: a VASÁRNAP NAPTÁR-t mai számunkhoz mellékelve, megküldöttük mindazoknak, akiknek előfizetése legalább folyó évi december hó 31-ig rendezve van. Nem küldhettünk azonban naptárt — bármennyire sajnáljuk is — sem a hátralékos előfizetőknek, sem azoknak, akik kérték ugyan a lap megindítását, de előfizetésük mindezeideig nem érkezett be pénztárunkhoz.

Mint már többször leközöltük: az előfizetési díjakkal hátralékban levő olvasóink is megkaphatják az ajándékkönyvet, ha kötelezettségei-

ket olyan módon rendezik, hogy semminemű hátralék nem marad fenn.

A VASÁRNAP táborába ujonnan belépő előfizetők is megkapják a naptárt, már abban az esetben is, ha csupán 1 pengőt, — negyedévi előfizetési díjat — juttatnak hozzánk.

Végül arra kérjük mindazokat, akik karácsonyi könyvünket mai számunkkal megkapják: fogadják éppen olyan szeretettel és melegséggel, mint amilyennel készítettük és megküldöttük.

VASÁRNAP
szerkesztősége és kiadóhivatala.

A szérumkartel és vaskartel

a Faluszövetség választmányi ülésén — A választmány teljes elismeréssel adózott a Szövetség munkásságának

A „Falu“ Országos Földművelésügyi Szövetség december hó 14-én, a községek kongresszusának összeülése előtt, Budapesten, Báthory-utca 24. szám alatti székházában igazgatóválasztmányi ülést tartott, szépszámu érdeklődő jelenlétében.

Mayer János ny. miniszter, elnök nyitotta meg az ülést, majd Tölgyes István dr. igazgató jelentést tett a községek kongresszusával kapcsolatos ügyekről és az igazgatóválasztmány kiegészítéséről. Ezután Wieser Béla titkár felolvasta a költségvetési és válszámadási jelentést. Az igazgatóválasztmány az előterjesztésekhez hozzájárult.

Most Tölgyes István dr. olvasta fel a közgyűlés elé terjesztendő igazgatói jelentését.

A jelentéshez elsőnek Mohácsy Lajos református esperes szólott hozzá. Teljes elismeréssel fejezte ki a Szövetség működése iránt és azt indítványozta, hogy a választmány mondjon jegyzőkönyvi köszönetet legelső sorban Mayer Jánosnak, a Szövetség nagynevelő elnökének, továbbá a kitűnő vezetőségnek és a lelkes tisztviselő karnak.

Szérum- és vaskartel

Ezután két nagyfontosságú kérdésre hívta fel a választmány figyelmét. Az első: az állati oltóanyagok árára vonatkozik. A helyzet ma az, hogy bár — a kormány nyomására — a kartel 80 pengőről 72-re csökkentette az oltóanyagok árát, ennél jóval többre: 88 pengőbe kerül. A kartel ugyanis az állatorvosoknak a multban folyósított jutalékot megvonta, mire

ők a kezelési díjat felemelték. A másik kérdés ugyancsak kartelhez vezet, de egy másikhoz, a vaskartelhez. A Felsődunántulon alakult egy kisebb vállalkozás, mely olcsó nyersanyagból — ócskavasból — igen jó minőségű, mezőgazdaságban használatos vasárut készít és általában 40 százalékkal olcsóbban hozza forgalomba, mint a kartel. A vaskartel érdekeit veszélyeztetve látva, ezt az ébredező vállalkozást megfojtani készül. Előbb a vaskohókat kényszerítette arra, hogy e kartelen kívüli vállalkozástól ne fogadjanak el megrendelést ócskavasnak nyersanyagául való feldolgozására. Később pedig maga a kartel

csapott fel ócskavaskereskedőnek, öszszevásároltatja az ócskavasat, feldolgoztatja és dömpingárakon — például 20 filléres patkóvassal — árasztja el a falvakat, hogy a kartelen kívüli vállalkozást tönkretégye és aztán magasabb árat diktálhasson. A vaskartel igénybe veszi az ócskavasra megállapított olcsó vasuti fuvardíjat, holott erre joga nincs. Mindkét kérdésben kéri, hogy a Faluszövetség tegyen sürgős előterjesztést a kormányhoz.

Krudy Ferenc teljes elismerését fejezte ki a Szövetség értékes működése iránt, majd Mohácsy Lajos fejtegetéseivel kapcsolatban utalt arra, hogy a Gyümölcstermelők Szövetsége egy olyan növényvédelmi szert propagál, mely lényegesen olcsóbb, mint a többi. Jelenti különben, hogy a növényvédelmi szerek kartelje felbomlóban van. A vaskarteltől az Árelemző Bizottság azt kívánja, hogy bocsássa a mezőgazdaságban használatos cikkeket békeáron a gazdálkötönség rendelkezésére. Egyébként pontos adatokat kér, melyeknek birtokában az Árelemző Bizottság megtehesse a szükséges lépéseket.

Felfrissíteni a falusi könyvtárakat!

Bodor Antal örömmel osztozik abban az elismerésben, amelyben a Szövetség működése részesült. Felhívja a választmány figyelmét egy részletkérdésre: a falusi könyvtárak felfrissítésére. A mai viszonyok között új könyvek vásárlására nincs mód; száz-kétszáz kötetes vándorkönyvtárakat kellene tehát létesíteni, még pedig egyrészt önkéntes adományok, másrészt egy könyvsereakció lebonyolítása révén. Kéri a választmány hozzájárulását a gondolat megvalósításához.

Szentistváni matyógyermek filmjátéka

Keller Lajos, a Stefánia Szövetség igazgatója, nyomban felajánlotta, hogy a Stefánia Szövetség kiadványait díjmentesen az akció rendelkezésére bocsátja.

Keller Lajos bejelentését az igazgatóválasztmány tagjai lelkes éljenzéssel vették tudomásul.

Malcomes Gyula báró szükségesnek tartaná, ha a könyvkiadást ki lehetne terjeszteni az iskolakönyvekre is, melyeket a falusi szegény nép megvásárolni nem tud. A Szövetség kiállításával kapcsolatban azt vélné helyesnek, ha a nagy- és középbirtokok versenyen kívül állítanák ki termelvényeiket, hogy a díjak legelső sorban a kisembereknek jussanak.

Köszönet az elismerésért

Mayer János elnök lezárva a vitát, határozatilag kimondta, hogy az elhangzott indítványokat a választmány magáévá teszi, majd megköszönte a Szövetség iránt megnyilvánult bizalmat.

— A Szövetség — mondotta — nem sippal-dobbal, hanem zajtalanul végzi hivatását, egyrészt a falvakban, másrészt a központban. Munkatársai, a Szövetség tisztviselői, azért végzik szeretettel, megértéssel és önzetlenséggel nehéz és felelősségteljes munkájukat, mert örül a feladatnak, ha fáradozásukat siker koronázza és lelki kielégülést jelent számukra az annyira reázsoruló kisemberek ügyes-bajos dolgainak intézése. A választmány elismerése buzdítólag hat mindnyájunkra és új energiát ad a további tevékenység számára.

Végül Malcomes Gyula báró indítványára a választmány elhatározta, hogy táviratilag üdvözlí Bethlen István grófot a revízió érdekében legutóbb Angliában kifejtett nagyszerű munkásságáért.

GAZDATUDÓSÍTÓ

A magvakat termelő gazdák érdekében a Mezőgazdasági Kamara közli mindazokkal, akik bértermelői szerződéses alapon magvak termelésére vállalnak kötelezettséget, hogy szerződésükbe vegyék be azt, hogy jogukban áll a folyamatban lévő devizatargyalások eredményéhez képest az árakat később fölemelni, vagyis megfelelő felárat számítani.

A földmivelségi minisztérium december hó 13-iki vetésjelentésében beszámol arról, hogy az őszi vetések állása általában kielégítő, csupán a késői vetésű búzát érte némely vidéken csirájában a fagy. A tengeri térsők beérése következtében a buza alá szánt területek nem voltak mindenütt bevetettek és megmunkálhatók. Ennek folytán mintegy 250.000 holdnyi terület, vagyis mintegy 9 százalék maradt vetés nélkül.

A VASÁRNAP legközelebbi száma január hó 7-iki kelettel jelenik meg

A karácsonyi ünnepek ezidén — tekintettel arra, hogy a szent este vasárnapra esik — hármassal ünneppel ajándékoznak meg mindnyájunkat. Ez egyszersmind háromnapos nyomdai munkaszünetet jelent, ami lehetetlenné teszi számunkra, hogy az ünnepeket magában foglaló héten elkészíttessük a VASÁRNAP következő számát.

Nem volna rendjén azonban, ha előfizetőinket emiatt megfosztanánk az ünnepeket követő számtól. Ennélfogva azt a megoldást választottuk, hogy a folyó esztendő két utolsó számát: az 52-iket és 53-ikat összevontuk, sőt a

két szám egyesített oldalterjedelménél is többet adunk és így 36 oldalas karácsonyi számot küldöttünk szét előfizetőinknek. Hisszük, hogy karácsonyi számunk bőséges, változatos és lélekkel megirt oldalai — főként a 16 oldalas KARÁCSONYI „VASÁRNAP” című mellékletünk — tetszésre és igaz gyönyörűségeire találnak barátaink hűséges, magyar munkánkat szeretettel megbecsülő seregében.

A VASÁRNAP legközelebbi száma — mely egyszersmind első lesz az újesztendőben — jövő évi január hó 7-iki kelettel jelenik meg.

SZIVÁRVÁNY

Az öreg honvéd éjszakája

Hideg, csunya, havas téli este volt. Két nap óta fekiadtunk már kint a rajvonalban, mikor felváltott bennünket egy másik század. Lementünk a völgybe és ott töltöttük az éjszakát.

A honvédek összebuja, egymást mellette, heverészték a pattogó tábornyek mellett. Egyik pipázott, a másik mesélt, a harmadik aludt. A szél dudolt, zugott a fenyőgalyak között, a tűz lobogott, sercegett, pörkölt.

Lassanként kialudtak a pipák, a mesélő ajkak elhallgattak, a legények behuzták a fejüket a takarók alá és aludtak, álmodtak...

Éjfél felé jár az idő. Nem tudok aludni. Kimászom a sátramból és lassan, csendesen elmegyek a szélfogók előtt, ahol a bakák pihennek, álmodnak.

Mély, rezgő sóhaj üti meg a fületem. Megállok. Hallgatózom... A sóhaj ismétlődik... Odamegyek a szélfogóhoz és halkán beszólok:

— Ébren van valaki?

— Igen, — felel egy vastag, erős hang. Villanylámpámmal bevilágítok a szélfogóba.

Egy öreg, erősen deresedő haju honvéd féloldalra dőlve fekszik az alvó tűz mellett, a pipa a szájában lóg, nem ég, már régen kialudt.

— Mit csinál, öregem?

— Pipálgatok, könyörgöm.

— Hiszen nem ég a pipája?

— Az ám, kialudt, észre se vettem! Pedig még van benne dohány.

— Miért nem alszik?

— Tudja a jó Isten.

— Nem tud aludni?

— Nem én, kérem. Pedig olyan fáradt vagyok, mint a kutya.

— Miért nem tud aludni?

Az öreg nagyot sóhaj, a szemében megcsillan egy könnyecsepp.

— Ma van a kisfiamnak a születésnapja, két éves... Mikor lefeküdtem és behunytam a szememet, látom ám, hogy a tűzön keresztül lázlik felém négykézláb. Ideér hozzám, átnyalábolja a nyakamat és megcsókol... Kinyitottam a szememet, a karjaimat kitértam, hogy magamhoz szorítsam... a gyereket eltűnt... Most ott látom a paraszak között. Integet felem, még a szavaít is hallom... Nem tudok aludni, főhadnagy ur, nem jön álom a szememre, pedig már pirhanyodni kezd... Ugy érzem a szívemet, mintha kettészakadt volna...

Megcsóválta deresedő fejét, mélyen belenezett a paraszak közé, az arcát büszke apa öröm árasztotta és csak nézett, nézett, mosolygott...

Lassan, észrevétlenül távoztam, mint a bolygó árnyék, nehogy megzavarjam az öreg álmait. Bebujtam a sátorba, magamra húztam a takarót s belebámultam a sötétségbe. Egyszer csak hideg, vékony sávot éreztem végigfolyni arcomon... Lelkimmel megláttam a sok-sok öreg honvéd árva kisfiát, amint édesapjukat kívánó szívvel, sok száz kilométer távolságból gyűgyörögnek a hazát őrző, öreg vitézek felé. És nagyon nehéz lett a szívem...

NYÁRY ANDOR.

Közel 70 millió pengős kiviteli többletet értünk el

Novemberben a behozatal értéke 32.2 millió pengőt, a kiviteli értéke pedig 44.4 millió pengőt tett, az ehavi külkereskedelmi mérleg tehát 12.2 millió pengő aktívummal zárult. Az 1933. év tizenegy hónapjában a behozatalunk 287.4 millió pengőt, kiviteli értékünk pedig 355.1 millió pengőt tett. A külkereskedelmi mérleg az 1932. év január—november havi 7.2 millió pengős passzívumával szemben 67.7 millió pengős kiviteli többletet mutat.

GAZDASÁG ÉS HÁZTARTÁS

ROVATVEZETŐ: SCHANDL JÓZSEF DR.

Hazánk szarvasmarha-tenyésztése

Hazánk állattenyésztésének minden ága, de különösen a szarvasmarha-tenyésztés az utóbbi évtizedekben hatalmas fejlődésnek indult. Nincs a mi országunk éghajlati és talajviszonyainál fogva annyira az állattenyésztésre hivatva, mint például a tengeremléki éghajlattal, buja legelőkkel megáldott Hollandia, Belgium, Anglia, stb.; nincsenek olyan havasi legelőink, mint Ausztriának és Svájcnak s mégis a külföldiek is csodálattal látják, hogy különösen a tejtermelés terén milyen kiváló állatokkal dicsekedhetünk.

Talán emlékeznünk még *Dréher* Antal martonvásári uradalmának *Augusztá* nevű tehenére, mely 1 év alatt 12.707 liter tejet adott, benne 768 kg tejzsirt. Ennél több vaját még a világon nem termelt tehen, tehát mondhatni: „ő tartja a vajtermelésben a világrekordot.” *Döry Frigyes* paradicsompusztai *Ruca* nevű tehene a tejben azonban felülmulta, mert 1 év alatt 15.897 litert adott. Csodálatosan bő termelő a mezőhegyesi ménésbirtok *Junó* nevű tehene is, mely 1 év alatt 13.437 liter tejet adott. De hiszen folytathatnók ezt a sort, mert az ugynevezett *Elite szarvasmarhatörzskönyvbe* már 50 olyan tehen szerepel, amelynek évi tejhozama a 8000 litert felülmúlja és már az 500-at is meghaladja azoké, melyeknél az évi tejhozam 6000 liternél több.

Örömmel jegyezzük fel, hogy a nehezebb viszonyok közt gazdálkodó kisgazdák is nagy sikerrel szerepelnek e téren. Így az említett *Elite-törzskönyvben* 104 darab kisgazda-tehen került be. A legértékesebb állománnyal a baranyamegyei és a somogyi megyei kisgazdák dicsekedhetnek.

Ha keressük azokat az okokat, melyekre ezen tenyésztői sikerek visszavezethetők, akkor főképp három dolgot kell kiemelnünk. Kétséggel kívül szerepet játszott itt az évről-évre ismétlődő svájci bika- és üszömport, melyben a földművelésügyi minisztérium támogatásával kisgazdák is résztvettek. Éppen az említett somogyi és baranyamegyei községek voltak azok, melyek költséget nem kimélve, iparkodtak Svájcban jó tenyészanyag birtokába jutni.

De ez az ok egymagában nem adhatja magyarázatát állományunk kiválóságának, mert hiszen más országokba is vittek svájci tenyészanyagot és sem e helyeken, sem magában Svájcban nem érték el a teljesben oly szép eredményeket, mint a mi gazdáink. Nagy szerepe van itt a próbafelvételeknek, illetőleg a tejellenőrző

egyesületeknek, melyeknek feljegyzései alapján kiderült, hogy melyik tehen, melyik család a legjobb termelő s így ivadékainak felnevelése útján mindjobban szaporodtak hazánkban a kiváló vérvonalak.

Végre igen számottevő tényező itt a rendszeres és bőséges takarmányozás. Ma már minden ügyesebb gazda teheneit egyedileg takarmányozza, azaz olyan arányban abrakolja, amint tejel és az abrakolást már az ellés előtt 4—6 héttel megkezdji, hogy a „kitögyelés” annál biztosabb legyen. A réti széna helyett mind több helyen etetnek lucernaszénát; míg 6 kg lucernaszéna a tehen életfenntartásán kívül 6 liter tej termelésére is elegendő fehérjéhez juttatja azt, addig 6 kg rétiszéna a legjobb esetben is csak a tehen életfenntartására elegendő. Az abrakfélék közül pedig már nemcsak a kevés fehérjét tartalmazó árpa és tengeri, hanem velük keverve, pogácsafélék, (lenmag-, napraforgó-, kókuszdíópogácsa, továbbá hüvelyes magvak (borsó, lóbab, szójabab, malombükköny, stb.) is kerülnek feletésre.

A lucerna-liszt

Az állati szervezet normális növekedéséhez tudvalevőleg nemcsak a már régóta ismert tápanyagok (fehérjék, cukrok, zsírok és ásványi anyagok), hanem az ugynevezett A és D vitaminok is szükségesek. Ha a fiatal szervezet ilyen vitaminokhoz nem jut, akkor fejlődésében visszamarad, elcsenevész, a D vitamin hiánya miatt pedig egy különleges betegség: az angolkór lép fel benne. Ezek a vitaminok nem hiányozhatnak a vemhes állatok takarmányában, sem a keltető tojásokat tojó tyúkban, mert ellenkező esetben fejletlen magzat épül az emlős-anyák méhében és beteges csirke fejlődik a tojásban.

A zöldtakarmányok és ezeknek sikeresen betakarított szénái tartalmaznak kellő mennyiségű vitaminokat. Nyáron tehát a gazdának alig kell arra gondolni, hogy ilyenekben állatai hiányt szenvedhetnek. De már télen erről meg ne feledkezzünk!

Borjúk és csikók jelentékeny mennyiségű szénát tudnak elfogyasztani, miért nekik ezton biztosítsuk a vitaminok kellő mennyiségét. Malacok, tyúk, csirkék azonban alig számottevő szénát szoktak fogyasztani és megemésztani. Ha azonban bizonyos jöminőségű szénát lisztfinomságúra megőrölünk, akkor ebből is úgy fogyasztanak az utóbb említett állatok, mint ahogy a darát eszik.

Az utóbbi években gazdáink a fiatal

lucerna megőrlése után iparkodnak ilyen vitamindus, amellet sok értékes fehérjét és könnyen emészthető meszet tartalmazó takarmányhoz jutni.

A megőrölt lucernában a budapesti állatételtani intézet vizsgálatai szerint legalább is annyi fehérje van, mint más gabonadarákban, sőt nagy részük még a buzokorpa emészthető fehérjetartalmát is meghaladja. Az egyéb tápanyagokból adódó összetáphatás is 42 keményítőértékű, úgy, hogy végeredményben azt mondhatjuk, hogy a fiatal lucernából készült lucernaliszt legalább is egyenlő értékű a buzokorppával, mert hiszen a fehérje, stb., tápanyagokon kívül vitaminokat, meszet, tehát olyan anyagokat is tartalmaz, melyeket a drága csukamajolaj, vagy *Pekke*, stb., készítmények útján tudók biztosítani fiatal állatainknak.

Természetesen nagyon fontos, hogy a lucerna, mely megőrlésre kerül, fiatal és meg nem ázott, egészséges legyen. Az elfásult lucernában ugyanis már kevesebb a fehérje és nehezebben emészthetők az egyéb tápanyagok, az ázott, vagy erjedt lucernában pedig már nem lesz vitamin. Nagyon fontos még az is, hogy a lucernaszéna leveles szárakból álljon, ne pedig levélnélküli, lekopasztott szárrészekből, mert az ilyenből készült liszt feleannyit se ér. A lucerna őrlésére már jól dolgozó gépeket szerkesztettek, melyek a cséplőgép dobjához hasonló berendezésűek. Egyelőre még drágák és legfel-

Ne felejtse el!

a közkedvelt
 abraktakarmány
 Gyártja: Hutter és Lever rt.
 Budapest-Rákospalota

jebb arra lehet gondolni, hogy falusi molnárok, vagy gazdákból alakult kis társaságok szövetkezeti alapon fognak ilyen gépet beszerezni. Amíg azonban gazdáink méltányos áron lucernaliszthez nem jutnak, ajánljuk, hogy gyűjtsék össze a kazlak alján felgyülemelő lucernaleveleket és essék ezek — egyelőre — őrlés nélkül.

Mit értek el a bortermelők 1933-ban és mit várhatnak 1934-től?

A rendkívül nehéz gazdasági viszonyok dacára a magyar bortermelők ebben az esztendőben jelentős sikereket értek el hosszú éveken át hangoztatott panaszaik orvoslása tekintetében. (Borfogyasztási adó leszállítása, borpárlatfőzés szabaddátétele, stb.). A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete egész éven át sürgette a reformokat, gyűléseken, kiállításokon és főként nagyszámú országgyűlési képviselő tagjai útján minden alkalmat megragadott, hogy a magyar bortermelők helyzetén könnyítsen. Ebben a hatalmas munkában eredményesen közreműködött a Magyar Szőlőbirtokosok Társasága is; elmondhatjuk tehát, hogy a bortermelők komoly szervezetben tömörültek jogaik kivívására, megtalálták egymást és mind nagyobb és nagyobb tömegben és tekintéllyel lépnek fel hatóságok, minisztériumok és maga az önkormányzat.

Nagy szerencséje a bortermelőnek az a körülmény is, hogy egy lelkes, vérbeli szőlőbirtokos, Kállay Miklós, a földművelésügyi miniszter, ki a legnagyobb szeretettel, hozzáértéssel és jóindulattal foglalkozik a szőlősgazdátársadalom ügyes-bajos dolgaival; a tárca szűk keretéből is ki tudott hasítani komoly összegeket, melyekkel eredményesen elősegíti a csemegezőlőtermelés, az értékesítés és ezzel összefüggően a bortermelés jövedelméért tételét!

Ez év tavaszán többszáz ezer finom, jól bevált fajtájú, különféle csemegezőlővesszőt osztott ki a bortermelők között azzal a céllal, hogy elsősorban a direkttermő, másodsorban pedig a silányabb borokat adó szőlőfajokat oltsák át értékes, jó árban eladható — csemegezőlőt termő — fajtákra. Az akciónak szép sikere volt. A kedvezményes csemegezőlővessző szétosztását jövő tavaszra megismétli a minisztérium és az idevonatkozó felhívást a közeli napokban teszik közzé.

Csakis az a bortermelő tudhatja kellően felfogni a csemegezőlő szaporításának és az ezzel járó silány borszőlők fokozatos területi csökkentésének nagy horderejét, aki már belekezdett ebbe az átoltási munkába, vagy látta valamelyik birtokos szomszédjánál az elért eredményeket! Ahogy a gazdák nemes apaállatokkal a tej, hus, stb. hozamtöbblet elérésére töre-

Bor és csemegezőlővesszőt

ronners Traube, Rösaki sárga.

Országos bíró

lasz Rízling, Almeria, Kossuth L.

Hazai és külföldi, bőtermő

amburgi Musk., Afus-Ali,

Nemes fajokból

eheleshoi, Irsai-M. Olivér,

Jótállással szállítok!

őzsef Főherceg, Napkelet,

Okvetlenül kérje új

portó Bocskay, Mátyás kir.,

Zsebhenordható árjegyzékemet!

ierfandler, Mussoini, Kincsem,

Siessen most rendelni állami

hiradsouli, Carasetta, Héjjas I.

Ellenőrz. alatt álló telepemről

rszébét kir., Szőlőkertek Kir.

Finom cs. vesszőt és hivatkozzék

eltétlenül e hirdetésre!

Kistemplomtanya,
posta h. telefon 8.

kednek és nem sajnálnak áldozatot sem hozni akkor, midőn hatalmas árakat fizetnek tenyészálatokért; akkor, midőn mind több és több gazda szaporítja, nemesíti gyümölcsfáit, türelmesen bevárva azt az 5—6 évet, amely idő múlva, azok értékes, finom és nagytömögű gyümölcsele gyarapítják jövedelmét, ugyanakkor a magyar bortermelőnek is meg kell értenie, hogy neki is szakítani kell az ósdi felfogással, hogy csak megmetszeti, megszurkálja, kapálgatja, (ha van gálic) meglocsolgatja sovány kis szőlőjét és szüretkor szinte szégyenkeznie kell azon a katasztrófális rossz eredményen, melyet borainak foka és mennyisége tekintetében ugy-ahogy eér! Szakítsunk, magyar bortermelő testvéreim a Pató Pálok felfogásával, a maradisággal. Nyakoltással vagy ha kell, pótlásokkal és új ültetésekkel állítsuk át szőlőinknek direkttermő fajtáit és gyenge, silány boroikat termő tökéit fokozatosan, — területünk 30 százalékáig — értékes, bőtermő csemegezőlőkre. valamint bővebb hozamu, finomabb minőségeket termő borszőlőkre!

Egyszerű a számadás, ellensége az magának, aki nem érti meg! Addig, míg egy kat. hold silány borszőlőből, (mindenféle vegyes fajok) egy kistermelő országos átlagban 7—9 hl. bort szűr le, melyet csak nagy nehézséggel tud eladni esetleg a következő év nyarán literenként 14 fillérért, addig ugyanerről a területről, nemes csemegezőlőből már augusztus—szeptember hónapban leszedhet, lelkiismeretes művelés és permetezés mellett 10—15 métermázsát, melyet rögtön készpénzért eladhat kg-ként, legrosszabb esetben is, 20 fillérért! Egy

Ajánld

szomszédodnak is a

VASÁRNAP-ot!

holdnál az értékülönözöt feltétlenül meghaladja a 100 pengőt, ezenfelül a gazda szüret előtt pénzhez jut, nem kell új termését elköttyavetyélni, kitarthatja meghagyott borszőlőjének jobbminőségű termését részben öbor-nak is, tehát sokkal szebb árat ér el érte! Ezen van a hangsúly: a csemegezőlőtermelés többelhozamán és a szőlő jóval magasabb árán felül, szilárdítólaga hat a bor árára és a termés utáni gyors értékesítéssel a gazda nélkülözhetetlen forgótőkétjét elő tudja teremteni! Szinte Kolombusz tojása a dolog, annyira egyszerű igazságon nyugszik a szőlőnemesítés és átoltás kérdése!

Most tehát, a szent Karácsony ünnepe, midőn a gazdaember néhány napig pihen és a szőlősgazdának alkalma nyílik megfontolni a jövő évi terveket, programot, saját jól felfogott érdekében, egyetlen birtokostársam se feledje ki e tervezetből szőlője silányabb részének csemegezőlőre való átoltását és állítsa össze mielőbb ama csemegefajok jegyzékét, melyeket szaporításra a legalkalmasabbnak talál és megbízható állami ellenőrzés alatt álló telepről (szakárjegyzéket beszerelve) rendelje meg a szükséges sima, vagy gyökeres vesszőket, tavaszi szállításra. 1934 márciusától már megkezdhetők az oltások, ugyanabban az évben a töké körülbelül 10 százalékán kisebb termés is mutatkozik, a gazda tehát megláthatja és megizlelheti az új fajokat.

Az csak tudatlan, rosszindulatu beállítás, hogy ha valaki szőlőjét átülteti, csak öt év múlva lesz termése; a valóság az, hogy nyak-, vagy gyökéroltással a második évben már képezes, a harmadikban pedig rendes termést ér el a birtokos, nem kell tehát nagyobb anyagi befektetés sem hozzá. Kisebb gazdák 40—50 pengős csemegezőlővesszőrendeléssel már kapnak annyi oltóanyagot, mellyel 500-nál több töké átoltathatnak. Az oltást követő év tavaszán még egyszer szükséges csak vesszőket venni, (mivel az első éves tökékről szedett gyenge vesszők nem megfelelőek még a továbboltásra), az ezt követő tavaszon a két éves tökékről megszedett vesszők már kellően kiválókatva jól felhasználhatók a terület további átoltására.

Évi 500 töke beoltásával néhány év alatt szinte észrevétlenül átalakul a szőlő, az öreg töké megifjodnak, új élet zsendül bennük, a gazdának pedig a terméshozam-többlet módot ad arra, hogy napszámot fizessen, prémiumot adjon a szorgalmasabb oltómunkásoknak, megjavíthassa hordóit és permetezőjét felújítsa.

A többtermelésre törekvő bortermelők tehát joggal várhatják mindeme kívánások megvalósítását az ujesztendőtől. Rajtuk áll, hogy mennyit és hogyan érnek el. Adja a jó Isten, hogy munkájukat siker koronázza!

Irsai M. József.

ASSZONYOKNAK, LEÁNYOKNAK

Karácsonyfadiszek tésztából

A női munka olyan, hogy kevés a látszatja: egész nap talpon van, sűrűforog, takarít, süt-főz, stoppol és foltoz a háziasszony, csak azért, hogy másnap újra kezdje az egészet. Mert bizony akkorára nyoma sincs lakásában rendnek, tisztaságnak, az ételek elfogytak, a harisnyák újra kilyukadtak és semmi kézzelfogható eredményt nem tud felmutatni egésznap szorgos munkájával. Akkor tudják csak rendszerint méltányolni a családtagok ennek a munkának értékét és súlyát, mikor az valamilyen okból elmarad: a háziasszony megbetegszik, vagy elutazik. Felborul ilyenkor a rend, hideg, barátságtalanná válik a lakás, sehogyse megy a munka, mert valami hiányzik: az összefogó erő, szerető gondoskodás és napfényes derű, mely az otthon valóban otthonná varázsolja.

Karácsony a család ünnepe s az a mérhetetlen öröm és boldogság, mely fáradozása s munkája nyomában fakad, ilyenkor mindenért kárpótolja a háziasszonyt. Nem sajnálja már a pislogó lámpafénynél eltöltött hosszú órákat, mikor az egész család nyugovóra tért, csak ő virrasztott, hogy mégis csak kikerüljön a gyermekeknek egy-egy ünnepi ruhácska, kendő, nyakbavető, kesztyű, vagy harisnya, a kisebbeknek néhány egyszerű kis játék és a sok színes lánccal, fényes kosárkával és aranyozott díóval, gesztenyével ragyogóvá varázsolta karácsonyfa, melynek apró gyertyái lángra tudják gyujtani az öröm tüzeit kicsinyek és nagyok szívében. Áldott és ezerszer áldott az asszonyi kéz, mely szeretettel fűzi egybe a családot, elsimítja a gazda arcáról a gondszántotta redőket és munkás, tisztalelkű nemzedéket nevel a magyar hazának!

Örül a sok apróság a ragyogó fának s mindennap talál rajta új meglepetést: itt egy ezüstgömb, ott egy aranytoboz, amit tegnap még nem vett észre az ágak között! De talán legjobban annak örül a gyermek, ha felfedező útján olyan figurákra akad, melyekhez hozzá is szabad nyulni, sőt meg is lehet enni, mert cukorból, finom édestésztából formálta az anygalka azokat. Csokoládés süteményből, mogyoróstésztából és teasütemény-masszából éles, hegyes késsel különféle, érdekes formákat, halacs-kákat, almát, szilvát, cseresznyét, okulárét, gombát, csillagot, szívet, nyuszikát lehet készíteni, melyeket aztán még melegen átszurunk vastagabb tűvel s a beléfűzött pamutzállal a fára aggatjuk. A massa ne legyen nagyon lágy, mert akkor sütésközben szétfolyik a tészta. Mazsolával, mandulával, diógerezdekkkel, vagy cukrozott

gyümölcselel szépen ki is díszíthetjük ezeket az ehető karácsonyfadiszeket. Az alábbi rajzokat tiszta kartonlapra másolva kivágjuk és ezután a minta után kanyarítjuk ki a tésztaformákat.

Vadgesztenyéből, fenyőtobozból, mogyoróból és makkból is nagyon mutatós diszeket készíthetünk úgy, hogy minden darabot árral kifurunk, drótot fűzünk bele, azután különböző színű, csillogó festékkel vonjuk be.

Ételreceptek

Rántott haresa. A harsát vágjuk szeletekre, sózzuk meg és forgassuk meg lisztben, majd tojásban és zsemlyemorzsaiban. Forró zsírban pirítsuk meg a halveszeleteket és citromszeletekkel forrón tálaljuk.

Szalonnával sült kappan. A megtisztított és feldarabolt kappant megsózzuk, kevés borssal meghintjük és cérnával néhány szelet szalonnát erősítünk rá. Nagyobb lábosba kanál zsirt, két deci ecetet és karikára vágott vegyeszöldséget teszünk s a pecsenyét ebben pároljuk, majd sütőben megpirítjuk. Tálaláskor kevés tejfelt és apró zsemlyegombócokat tegyünk a levébe.

Mákos gubó. Közönséges kalácsrésztából megkelés után gömbölyű pálcácskákat sodrunk és késsel darabokra vágjuk, majd lisztben meghengergetve sütőben megsütjük szép rózsaszínűre. A gubókat akkor kiszedjük a tepsiből és tálba rakva, forró vízzel leöntjük. Mikor a tészta puhulni kezd, forró zsírba tesszük. Törött mákkal és mézzel édesítve adjuk asztalra.

Káposztás palacsinta. 30 deka lisztből 2 tojással, sóval és kevés tejjel sűrű palacsintatésztát készítünk. Ha szép sima, belekeverünk fél kiló, előzőleg megpirított és kihűtött káposztát. Palacsinta-sütőben forró zsírban kisütjük s a lepenyeket összegöngyölve, forrón tálaljuk.

Hideg puncs. Minden pohár hideg vízhez tegyünk egy ujjnyi jó erős rumot, adjuk hozzá egy fél citrom levét, egy kanál porcukrot s egy késhegynyi szódát; mindezeket jól keverjük el.

Változott világ

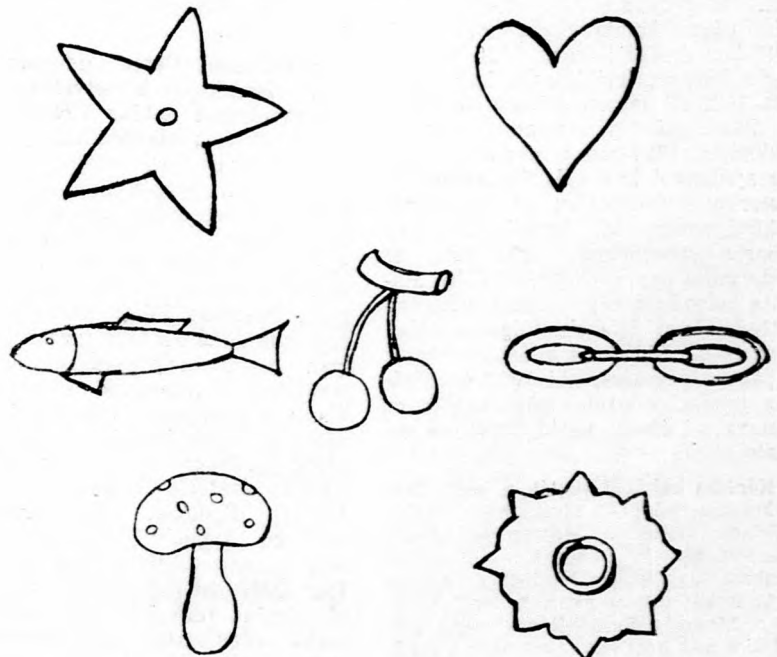
Egy idősebb házaspárnál összevörösödött egy kis társaság. Lehetek heten-nyolcan. Mivel pedig a család közismert volt egyszerű és tiszta gondolkozásáról, a vendégek is többnyire hasonló felfogásúak voltak. Más szóval nagyon elitették a nők nagy férfiasodási hajlandóságát. Természetes tehát, hogy a második öt percben már az új divatot és az erkölcsöt szapulták. Az egyik az öltözködést kifogásolta, a másik a modern táncokat, a harmadik a lányok szabadságát, a negyedik a férfiak arcátlanságát, az ötödik a frizurára terelte a szót.

— Mégis csak borzasztó ez a bubifrizura, — adta le véleményét egy szikár asszonyság — képzeljétek, tegnap a Trézi, az a vénleány is levágatta a haját.

— Az semmi, — szól a beszédben egy középkorú uriember, aki eddig mindig a nők pártján volt — az én anyósom még ennél is tovább ment. Öregségére mindenáron férfiasodni akar,

— Ő is levágatta a haját? — kérdezték egyszerre többen is.

— Dehogy! — legyintett az előbbeni ur. — Tegnap pipára gyujtott.

Karácsonyi diszek mintája tésztából

H I R E K

Gömbös Gyula Jászfelsőszentgyörgy diszpolgára. Jászfelsőszentgyörgy község képviselőtestülete Koller Andor dr. járási főszolgabíró, Balázsovich Ernő pusztamonostori földbirtokos, gazdasági főtanácsos, a Nemzeti Egység Pártja kerületi elnöke és a község hazafias polgárságának jelenlétében legutóbbi diszközgyűlésen egyhangú lelkesedéssel *diszpolgárrá választotta Gömbös Gyula* miniszterelnököt.

Karácsonykor és újévkor megerősítik a vasuti forgalmat. Az Államvasutak igazgatósága közli, hogy a közlekedő gyors- és személyvonatok szerelvényeit december hó 22-től 27-ig, továbbá december hó 30-tól január 2-ig megfelelően megerősítik. A kellően megerősített vonatokon kívül még a következő szülkségleti vonatok indulnak: Szombaton, december 23-án: 1. Cegléd-től Budapest Nyugati-pályaudvarig a Budapestre reggel 5 óra 05 perccel érkező 1719-es számú személyvonatot a szegedi és debreceni irány szerint két részben indítják. 2. A Budapest Keleti-pályaudvartól Újdombóvárig a Budapest-ről 13 óra 15 perccel induló 1014-es számú személyvonat a bátaszék—pécsi és a gyékényesi irány szerint szétválasztva, két részben közlekedik.

Breyer István dr. az új győri püspök. XI. Pius pápa győri megyéspüspökké Breyer István dr., esztergom-főegyházmezei segédpüspököt nevezte ki. Az új győri püspök 1880 augusztus 4-én született Budapesten. A Pázmány Péter Tudományegyetemen hallgatta a teológiát és megszerezte a teológiai doktorátust. Pappá 1903 január 18-án szentelték fel. Előbb hercegprímási szertartó és levéltáros, majd 1911-ben főszentszéki jegyző lett. Még ugyanebben az évben X. Pius pápa kamarásává nevezte ki. 1913-ban érseki titkár, 1915-ben pedig a hercegprímási iroda igazgatója lett. 1922-től helyettes államtitkárként a közoktatásügyi minisztériumban működött. 1917-ben a magosi címzetes apátságot kapta és főpásztor a esztergomi főkáptalan prelátus-kanonokává nevezte ki. *Serédi* Jusztinián bíboros-hercegprímás 1928-ban az esztergomi papnevelőintézet élére állította kormányzóként és az esztergomi hittudományi főiskola főigazgatójává nevezte ki. Ebben az állásban érte őt a pápa kinevezése, aki 1927 áprilisában trisipai címzetes püspökké és az esztergomi érsek segédpüspökévé nevezte ki őt.

Körösön baltával vágják a bort. Ezen a kutyaszorító télen olyan dolog történt Körösön, amire a legöregebb emberek sem emlékeznek. Lakodalom volt Kertes Ambrus tanyásgazda házában és amikor a kádárkát csapra akarták verni, nem folyt bizony a hordókból egy csepp sem, mintha csak üres lett volna, akár a gazda zsebe. De éppen az, hogy nem volt üres, hanem befagyott a kádár, akár annak

idején a miskolci béka a kocsonyába. És se nem csöpögött, se nem rezegett, mert *jéggé fagyott.* És bizony nem is lhattak belőle addig, amíg a hordó fenekét ki nem bontották, a *kádart baltával ki nem vagdosták és fel nem olvastották.* No, de nem is maradt belőle, csak az emléke, hogy volt egy esikorgó tél, amikor baltával mérték a bort, azt a borzongó kutyafáját a szibériai telének!

Mussolini tizezer lírát adott a Kormányzóné segélyakciójára. A vitéz nagybányai Horthy Miklósné nyomorenyhítő mozgalomra beérkezett adományok összegét időről-időre a sajtó utján nyilvánosan nyugtázza a segélyakció vezetősége. A december hó 10-én közzétett kimutatásból értesülünk, hogy hazánk nagy barátja, Benito Mussolini, olasz miniszterelnök 10.000 lírát juttatott el a Kormányzóné öföméltósága kezeihez a vigasztalan magyar nyomor enyhítésére. Köszönet és hála ezuton is a magyarok megértő és erőskezű barátjának. Ha csak igen kis része is ez annak a végtelen és fel nem mérhető gondosságnak, amellyel a Duce irántunk viseltetik, aranyos és fénylő sugár mégis, amely a hatalmas államférfiu gondos szívét mindennél jobban megvilágítja...

Halálos boxmérkőzés Szegeden. Szegeden december hó 17-én mérkőzést tartottak Szolnok vármegye, Békés vármegye és Szeged város levente boxolói. A szolnoki Szilágyi János és a szegedi Dörner Ferenc mérkőzése tragikus körülmények között ért véget. Szilágyi a mérkőzés folyamán egy *jobbkezes egyenes ütessel szívén találta Dörnert, aki eszméletlenül rogyott össze.* Miután nem sikerült hamarosan életrekelteni, kihívták a mentőket, akik az ájult versenyzőt kórházba akarták szállítani. *A fiatal levente-boxoló azonban utközben a mentőautóban meghalt.*

A Pázmány Péter Tudományegyetem visszakapja a Felvidéken levő tizenhéttelezes holdas birtokát, amelyet a csehek elkoboztak. A *hágai állandó nemzetközi bíróság* meghozta ítéletét a magyar-csehszlovák döntőbíróság ítélete ellen annakidején kötelezte Csehszlovákiát, hogy a budapesti Pázmány Péter tudományegyetem tulajdonában lévő javakat, amelyek a Csehszlovákiának juttatott területeken fekszenek, származtassa vissza a budapesti egyetem tulajdonába. *A hágai állandó nemzetközi bíróság jóváhagyta a döntőbíróság ítéletét és elvetette Csehszlovákia fellebbezését.* Érdekes, hogy a nagy pör elsőfoku ítéletét 10 év alatt hozta meg a nemzetközi bíróság, a másodfoku ítéletben pedig fél év alatt döntés történt. Idők jele... *A cseh subalatti rágalmaszás sem mindenható már a világ hivatalos közvéleménye előtt...*

PÁSZTORTÜZ

Karácsonyesti hangok

Az én gyermekkoromban ott lent a fergeteges Nagy-Alföldön még nem ösmertünk semmiféle zöld karácsonyfát, sem a karácsony-est pislogó gyertyáit, sem a sok felsorolhatatlan hiábavaló, káprázatos cifraságait.

Mi — amidőn tul a befagyott Tiszáról, a jég, hótakaró alatt megdermedt tokaji Kopaszhegy felől hajdu falvainkra bögve rázudult az iszonyatos hideg téli fergeteg — nagyon boldogok, Isten iránt mélyen hálások voltunk, hogy nem kellett bolygani kint az elhagyott, hófuvásba temetett kisérteties országotakon és fedél alatt, enyhős fehér szobáinkban melegedhetünk. Bár villanylámpák sem égtek, csak petróleum-lámpácskák, koppantóval szabályozott gyertyácskák, a szegényebbnél csonttal szurkált kanócos olajmécs szűrőgették széjjel cseppenként, szálanként a takarékos világitást, ha még kívülről a muskátlis ablakokba netán nem is süttött be a Hold, minékünk ez a szent karácsony este a mennyország pitvarához hasonló gyönyörű, ragyogó világ... Repülni nem vágyakozott egyikünk sem, a vén bátyók kivarrott ködmönös hátán, bőrozott magyar nadrágos térdén lovagolni nékünk a Lindberg repülésnél dicsőbb, drágább volt. S hál' Istennek, hogy akkor még rádió sem volt. Azokat az ösméseket, azokat a katonás históriákat, melyekben népünk lelke szövögte búbájós mesemondófátyolát elpihentetésünkre, a világ semmilyen rádiója sem fogja megszólaltatni többé... A puszták öreg pásztorai, hadviselt vén magyar huszárai, obsitos bakái mondogatták, mesélgették, dalolgatták ezeket nékünk... Arany, Petőfi, Jókai, Vas Gereben, Abonyi Lajos, Baksay Sándor nagy költőink — gyermekkorunkban — mind hallgatták ezeket, alkotó lelkeikben mind termékenyültek ezektől...

A csörgő dió, a pirosbuzás alma nékünk gyerekeknek boldogító szép, kedves karácsonyesti örömajándék volt, hiszen a fakardon, puskán kívül más egyéb kincsre nem is áhitoztunk mi hajdu-gyerekek. Az öregeknek is sült ilyenkorra töviskes pecsenye, kolbász, aranyárga kappan, turós, lekváros-béles, amit mi gyereknép sem vetettünk meg egész bizonyosan... A piroságyas bort is megcsapolták. A füstölő muskotály szüziességét is csak a fináncnak tagadták volna le, ám karácsonyestén az sem látrankodott... Ellenben a bekéredzkedő „Betlehemesekre” jól kellett ügyelni, mert azok a pitvar szabadkéményéből akárhányszor elemelték a gömböcöt, füstölt-sódart... A szoltárokat is el-elénekelgették az édes öregek gyöngéd virágdalaik mellett... S kishelyen

sok jóember elért . . . Ilyen volt az igazi magyar karácsony este . . . Sokra nem vágyunk! Kevéssel megelégedtünk! Szerettük egymást! A régi szép magyar boldogság titka ez volt!

MÓRICZ PÁL.

Nem enged a hideg. Nem bizony, legalább is akkor még nem, amikor e sorokat írjuk. Szinte fázik az ember, amikor az ujságokban az időjárásról szóló hírek címét olvassa. Hogy huszongy fok Franciaországban. Hogy Spanyolországban is havazik, pedig ott narancs terem, s déli vidékein majmok is élnek. Hogy az Egyesült Államok keleti részén huszonkilenc ember fagyott meg. Hogy Genuában, a meleg olasz partvidéken, hóviharok vannak, a Fekete-tengeren pedig úgy veri össze a hajókat a vihar, mint a pojáca a cintányért. Az bizony, kutyafékom. Hát jó, ha nem enged. Mi sem engedünk. Nem olyan fából faragták az Ázsiából idelevagolt magyart, hogy egy kis hidegtől befagyjon. Dehogy! Jobban lehűtött minket annakidején, az oláh, meg a rác, mégis itt vagyunk. Ha egyelőre a buboskemma köré gyülekezünk is. Mindennek van vége, a hidegnek is lesz. Elmúlik ez is, mintha sohase lett volna, s az egészből csak a Karácsony édes fehér emléke marad meg . . .

TANÁCSADÓ

Kérdés: Mióta vagyok előfizetője a Vasárnapiaknak? (B. F., Nagylóc.) — **Felelet:** 1927. évi február hó 1. óta.

Kérdés: Mi a lakcíme Vay Miklós báró országgyűlési képviselőnek? (K. L., Hajdusoboszló.) — **Felelet:** Budapest, I. Dlsz-tér 11.

Kérdés: Megkapható-e és mennyiért a földművelésügyi minisztérium kiadásában megjelent „Gazdasági Alapismertek” című szakmunka, kiadóhivatalunkban? (B. K., Törökszentmiklós.) — **Felelet:** Igen. Bekötött példány ára 1.50, míg a fűzött példányé 1 pengő. Megrendelés esetében 20 fillérrel többet kérünk beküldeni portóköltéségre.

Kérdés: 1. 1931-ben végeztem el a négy középiskolát s azóta a hozzánk tartozó közigazgatási hivatalban dolgozom, szeretnék valami állami vállalatba bejutni, mi tévő legyek és hová forduljak? 2. Kapható-e és mennyiért gyorsírási tankönyv kiadóhivatalunkban? 3. Van-e még 1 éves kereskedelmi tanfolyam és hol? (H. G., Óbudavár.) — **Felelet:** Sajnos, az állami vállalatoknál nincs felvétel és így leghelyesebben teszi, ha jelenlegi hivatalát megtartja. 2. Kapható, az „Egységes magyar gyorsírás” című tankönyv első kötete 2.20, második 2.40, harmadik 2.80 pengő, valamint 20 fillér portóköltés előzetes beküldése mellett. 3. A Kereskedelmi Akadémia (Budapest, V., Alkotmány-u. 11.) tart egyéves kereskedelmi

Bortömlők,

borsajtók,
permetezőgépek,
borszivattyúk,
seprőprészások,
borderítők, címkék, dugók
jutányos áron kaphatók.

Valamint összes egyéb pincegazda-
sági eszközök.

Nagy Ignác

szőlészeti és borászati gépek
és eszközök lerakata.

Budapest, VII.,
Károly király-ut 9.

Alapítva: 1884. Telefon 415-15.

tanfolyamot, de ennek hallgatói csak olyanok lehetnek, akik az érettségit sikeresen letették. Ezenkívül azonban évenként három, öthónapos esti kereskedelmi tanfolyamot is tart a nem érettségizettek részére. A harmadik tanfolyam most januárban kezdődik. Beiratkozási díj 6, míg a tandíj 20 pengő.

Kérdés: 1. Községi pénztárnoknak akarnak megválasztani, mit tegyek, hogy ne kelljen elfogadnom? 2. Mekkora összeget kell a betegsegélyző pénztárnak fizetni egy cselédelemény után? 3. Eladja-e most buzatermesemet, vagy még várjak vele? (3261. sz. előfizető, Pápateszér.) — **Felelet:** 1. Hivatkozzék a levelében említett betegségére. 2. A betegsegélyzői illeték az alkalmazott bérösszegének nagyságától függ s ezért pontosabb választ nem adhatunk, mivel ezt velünk nem közölte. 3. Sajnálattalunkra, ilyen természetű jóslásokba nem bocsátkozhatunk.

Kérdés: Nálunk a vasmalmalom 100 kilogramm buza után 15 és 100 kilogramm rozs után 18 kilogramm vámot szed, jogos-e ez? (3904. sz. előfizető, Tóskobrénd.) — **Felelet:** Nem jogos. Az érvényben lévő miniszteri rendelet értelmében buza után 12% az őrlési díj, 2% pedig a porlásért szedhető; tehát métermázsánként összesen 14 kilogramm. A rozs után 15% az őrlési díj, 2% porlásért szedhető, tehát métermázsánként 17 kilogramm, a vá. Azonban a napokban fog megjelenni egy újabb rendelet, melynek értelmében a vasmőrlő malmok a buza őrlése után 15+2%-ot, a rozs után pedig 20+2%-ot szedhetnek vám fejében.

Kérdés: 1. 1930 május hó 27-én házamat tűz ellen biztosítottam tíz évre, felmondhatom-e a biztosítást, most rendes levélben? 2. A két évi nyugalmi idő kiterjed-e minden gazdaadóra, vagy csak azokra, akik birtokukat védették

nyilvánítatják? (M. J., Csabrendek.) — **Felelet:** 1. A törvény értelmében tűzbiztosítást csak a biztosított életbelépésétől számított 6 év eltelte után mondhatja fel, most tehát nem teheti meg. 2. Nem terjed ki. Mindössze az 5½%-os kedvezményes kamatot élvezik. Tehát foglalkozhatnak és árverést vezethetnek az adós ellen. Azonban néhány kivételes esetben, ilyen például a jégkár, vagy más elemi csapás, bizonyos kedvezményekben részesülnek.

Kérdés: 1. A tenyészállatvásárláson többen akarunk fajsertést vásárolni, kaphatunk-e erre a célra a kormánytól kölcsönt és milyen feltételek mellett? 2. Mennyibe kerülhet öt darab sertésnek hazaszállítása Búdszentmihályra a tenyészállatvásárlásról? (P. S., Búdszentmihály.) — **Felelet:** 1. Még nem lehet tudni, hogy a jövő évben a kormány ad-e tenyészállat vásárlására kölcsönt és azt melyik intézet utján fogja folyósítani. A legutolsó két évben a kölcsönök folyósításával a Mezőgazdák Szövetkezete foglalkozott. Ha kölcsönfolyósítás lesz, azt lapunkban megfelelő időben közölni fogjuk. 2. A tenyészállatkiállítás vett sertéseket a vasuton eddig ingyen lehetett hazaszállítani. Ez a rendelkezés valószínűleg fenn fog állani a jövőben is.

Kérdés: Az 1922-ik évben 37.000 koronát árulóléleg címén adtam a Hungya Szövetkezetnek, még eddig kamatot sem fizettek érte, mit kaphatok most, ha ki akarom venni a pénzem? (B. J., Szőlővágy.) — **Felelet:** A Hungya Szövetkezet a betéteket és az árulólélegeket nem valorizálta és így csak a papirkorona átszámított értékét és annak kamatait igényelheti. A tőke értéke mai pénzben 2 pengő és 88 fillér.

Kérdés: 1. A feleségemnek van egy magyar hold földje, milyen adót kell utána fizetni? 2. Mennyi pénzületék jár a jegyzőnek 1 darab birtoklap kiállításáért? 3. Mennyi díjazás jár a hagyatéki leltár felvételeért a bélyegilletékek kivétel? 4. Jogerős-e a végrendelet, ha az illető három nappal halála előtt készítette? (4179. sz. hű előfizető.) — **Felelet:** 1. A magyar hold föld utáni adókat a községi elöljáróságon lehet megtudni. 2. A tényleges birtoklás igazoló bizonyítványért a jegyzői díjszabást az illető törvényhatóság állapítja meg s így jelen esetben a főbírói hivatalban kaphat erre vonatkozóan felvilágosítást. Ugyanez áll 3-ik kérdésére is. 4. A végrendelet, ha három nappal a halál előtt kelt, akkor is érvényes, ha egyébként más okok nincsenek, amelyek miatt megtámadható. Mindenki szabadon rendelkezhet vagyona felől, azonban törvényes gyermekei kötelees részét a végrendelet nem sértheti, amennyiben sérti, úgy a végrendeleti örökösöktől a törvényes leszármazók a köteleesrész készpénzbeli kiadását követelhetik.

Kérdés: 1. A fiam 19 éves, iparosnak tanul, felszabadíthatja-e mestere a szokásos időnél hamarabb? 2. A községi képviselőtestület magánmérnökkel felmérte a községi területet, a gazdákkal akarja megfizettetni a mérnöki díjat, van-e ehhez joga? 3. Hol helyezhetem el pénzemet betétre legbiztosabban és mennyi kamatot fizetek? (4074. számú előfizető, Nagybörzsöny.) — **Felelet:** 1. Az inaskodás idejéig törvény állapítja meg s így azt megrovidítani csak a törvény által meghatározott esetekben lehet. 2. A községi képviselőtestület min-

A VASÁRNAP
TANÁCSADÓJA
↑
minden ügyben utbalgatt!

den anyagi vonatkozása határozatát fel-lebbezással lehet megtámadni az alispán urhoz intézett kérvénnyel. Ha ezt ma-gára sérelmesnek találja, ugy éjlen fel-lebbezással. 3. Ajánljuk az Országos Köz-ponti Hitelszövetkezet bármelyik helyi-beli fiókját. Zárolt betétek után, melynek időtartama három hónap, 5½%, míg a nyitott betétek után 4¾% kamatot fizet-nek. Ezeknél az intézeteknél betétje biz-tonságban van.

Kérdés: 1. A gazdavédelmi rendelet végrehajthatja-e, illetve elárverezheti-e ingatlanaimat az ügyvéd költségei behaj-tásáért? 2. A gazdavédelmi rendelet ér-telmében végrehajtható-e az 1929. évben esedékes volt illeték? (T. S.) — **Felelet:** 1. Az ügyvédi követelés nincsen kivéve a 14.000/1933. rendelet hatálya alól, így amennyiben ingatlanának védett bir-tokká nyilvánítását kérte, az ügyvédi követelés fejében sem lehet Ön ellen vég-rehajtást vagy árverést foganatosítani. 2. Az illetéktartozások ki vannak véve a gazdarendelet hatálya alól s így azokat meg kell fizetni.

Kérdés: Tartozom-e 1100 pengős válló-tartozásom biztosítására a takarékpénz-tárnak bekebelezést adni? (Sz. N., Nagy-eséshegy.) — **Felelet:** A bekebelezés be-adása, vagy meg nem adása tekintetében elsősorban irányadó a kölcsön felvétele-kr kötött megállapodás. Másodsor figyelemmel kell lenni arra, hogy ha a köl-csön már most januárban lejár, a beke-belezés megtagadása esetén nem köve-teli-e a bank annak egy összegben és teljes egészében való visszafizetését. Min-denestre óvatosan kell eljárni és ha a bank másképp a kölcsönt meg nem újítja, csak a bekebelezés elnyerése esetén, ugy kössön erről egy megállapodást, melyben a kettőt összeköti olyképpen, hogy Ön bekebelezést ad a hátralékos kölcsöntar-tozásra, mivel szemben a bank kötelezi magát, hogy a kölcsönt az Ön által ki-vánt ideig meghosszabbítja.

Kérdés: A kántortartó réjtét átszélő vadvízárak árkolási költségei kit terhel-nek? Tamitót, hitközséget, vagy a poli-tikai községet? (K. K., Alsómocsolád.) — **Felelet:** A vadvízárak rendbentartása nemcsak egy ingatlan tulajdonosnak, ha-nem mindazon ingatlan tulajdonosoknak érdeke, akiknek ingatlanát az árok át-szeli, sőt sok esetben az egész község ér-deke, hogy a víz megfelelő levezetést kapjon. Ezért ez az ügy közigazgatási utra tartozik s minden ekörül felmerült vitát a közigazgatási hatóság bírál el és intéz el. Amennyiben tehát erre vonat-kozában valami panasza van, a főbírói hi-vatalhoz kell fordulnia.

Kérdés: 1. Feleségem közösen szerzett vagyonát haszonélvezetül rám akarja iratni közjegyzővel, megtámadhatják-e ezt első házasságából származó gyermekei halála után? 2. 1000 pengős végrendelet elkészítéséért mit kérhet a közjegyző? (Hü előfizető, Törökszentmiklós.) — **Felelet:** 1. Feleségét illető felevagyon további fele, tehát a vagyon egyenyeve kötelestárs címén felesége gyermekét il-leti, tehát efelől nem végrendelezhet. 2. 1000 pengős végrendelezés, illetve vég-rendelet szerkesztéséért a közjegyző 40 pengőt számíthat fel.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Ifj. D. P., **Pereked.** Calderoni Mű- és Tanszerkereskedő azért nem küldött Ön-nek árjegyzéket, mert az nem tartal-

mazza a meteorológiai műszerek leírá-sát és árát; csak tisztán tanszerekre vo-natkozik. Általában a hasonló cégek sem nyomatnak képesárjegyzéket, mivel a kért műszerek ritkán kelendő cikkek. Ha azonban pontosan megírja nekik, hogy mi érdekli, úgy részletes felvilágosítá-sal szolgálnak. Az általunk ajánlott Karl és Varga: „Csillagászati földrajz” nagy vonalakban ismerteti a föld, nap, hold és a többi égitestek leírását és azoknak egymásra gyakorolt hatását.

REJTVÉNYEK

1. Szórejtvény.

Bugacz jéd

(Beküldte Csipai Mihály Csongrádról.)

2. Szórejtvény.

csürge lop
(— a) (z = s)

(Beküldte Békefi László Zala-koppányból.)

3. Szórejtvény.

szem **AAAA** ismeretet
A gyűjt
AZ asszonyszemély
(—n, é = e)

(Beküldte ifj. Ferencz József és ifj. Gusztics János Háromfárról.)

4. Szórejtvény.

rabic U liga

(Beküldte Lőke József Tarról.)

5. Szórejtvény.

o o o
o
K
(á = a)

(Beküldte Csatáry Mihály Rétszilásról.)

6. Szórejtvény.

teg HÉTFŐ

(Beküldte ifj. Kántor Albert Dögréől.)

7. Szórejtvény.

lop E pestis

(Beküldte ifj. Nagy István Szendrőről.)

8. Szórejtvény.

famoly veszekedés gyufán van
(or = át)

(Beküldte ifj. K. Balogh József Dögréől.)

A rejtvények helyes megfejtését a meg-fejtek és nyertesek névsorával együtt a jövő évi 3-ik számban közöljük.

Kérjük olvasóinkat, hogy a rejtvények megfejtését tíz napon belül okvetlenül juttassák el hozzánk, mert az elkésve ér-kező megfejtők nevét nincsen módunkban közölni.

A 49-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtése:

1. Szórejtvény: **Birodalom.** 2. Szórejtvény: **Füge.** 3. Szórejtvény: **Bevándorlás.** 4. Szórejtvény: **Császármorzsa.** 5. Szó-rejtvény: **Nagyban és kicsinyben.**

Megfejtették: Takács Andrásné, Niklai István, Farkas László, Sudár Ferenc, Fekete Lajos, Perce Rókus, ifj. Csató Sándor.

Jutalomkönyvet nyertek: Takács An-drásné (Kecel), ifj. Csató Sándor (Szó-lád.)

Az 50-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtése:

1. Szórejtvény: **Képesség.** 2. Szórejtvény: **Igaz szerelem.** 3. Szórejtvény: **Tenor.** 4. Szórejtvény: **Kisbíró.** 5. Szó-rejtvény: **Csendes magány.**

Megfejtették: Sudár Ferenc, Farkas László, Kiss Ferenc, Faragó Károly, Perce Rókus, Niklai István, Csipai Ilonka, Takács Andrásné, ifj. K. Balogh József, Simon Viktor, Hertling Gábor.

Jutalomkönyvet nyertek: Faragó Ká-roly (Bócsa) és Hertling Gábor (Óbuda-vár).

Az 51-ik számban közölt rejtvények megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával a jövő évi első számban kö-zöljük.

Vásárok jegyzéke.

Vasárnap, hétfő, kedd, december hó 24, 25 és 26-án: Az ünnepekre való tekintet-tel nincsen vásár.

Szerda december hó 27-én. Ló-, marha- és kirakodóvásár: Enying.

Csütörtök, december hó 28-án. Állat- és kirakodóvásár: Mezöcsát, Zalaegerszeg.

Péntek, december hó 29-én. Nincsen vásár.

Szombat, december hó 30-án. Marha-vásár: Szekszárd.

Vasárnap, december hó 31-én. Állat- és kirakodóvásár: Pilis. — Kirakodóvásár: Senyeháza.

Hétfő, 1934. január hó 1-én. Állat- és kirakodóvásár: Tinnye.

Kedd, január hó 2-án. Állat- és kira-kodóvásár: Balassagyarmat (bizonytalan), Beled, Magyaróvár, Nádudvar, Nagybrzóny, Némethely, Pécs, Péter-vására, Sátoraljaújhely, Szikszó, Tápó-szele (bizonytalan). — Ló-, marha- és kira-kodóvásár: Ozora, Somogyfőcsanak.

Szerda, január hó 3-án. Állat- és kira-kodóvásár: Dombóvár, Mezőtúr. — Állat-vásár: Jánosháza, Miskolc. — Ló-, marha- és kirakodóvásár: Kaposvár.

Csütörtök, január hó 4-én. Állat- és kira-kodóvásár: Encs, Mezőtúr, Mindszent, Ónod, Tiszafüred. — Állatvásár: Celledő-mölk, Pacsa. — Marha- és sertésvásár: Kiskomárom.

Péntek, január hó 5-én. Állat- és kira-kodóvásár: Mindszent, Nagyhálsz. — Állatvásár: Gyöngyös. — Sertés- és kira-kodóvásár: Buj (bizonytalan). — Ser-tésvásár: Aszód.

Szombat, január hó 6-án: Nincsen vá-sár.

A VILÁGGYUJTÓGATÓ

REGÉNY ★ ANGOL BÓL FORDITOTTA: VÉCSEY LEÓ [55]

Az igazgató hirtelen sápadt lett, mint a fal. Szinte kómikus buzgósággal, valósággal hajlongva nyújtotta oda a szivarosdobozt az őrnagynak.

— Parancsoljon . . . parancsoljon, őrnagy ur! . . . Dehát nem értem. Honnan?

— Az mellékes, vezérigazgató ur! Ismétlem: megéri Önnek ezt a csekélyke áldozatot a világháború? Ne tartson se örültnek, sem szédelgőnek, de bizony mondom, hogy itt tartom a két kezemben a világháború szálait . . . Nem, ne adjon most feleletet, vezérigazgató ur, gondolkodjon ajánlatom felett néhány napig, figyelje az eseményeket időközben és három nap múltán megkapja tőlem az értesítést a következő tárgyalási napról, amelyen valószínűleg érdekes ismerősöket fog találni. Ajánlom magamat.

. . . Öt nappal később London egyik előkelő szállójának különtermében tizenkét személyes vacsorához terítették. A vacsorát Dansky őrnagy rendelte meg, olyan fényűző keretek között, ami még az előkelő nagyuri külsőségekhez szokott helyiségben is feltűnő volt. Éjjeli tíz órára hirdették a vacsora kezdetét s maga a házigazda, Dansky őrnagy pontban tíz óra előtt öt perccel lépett be a terembe, egy ravaszarcu főpap és Sidi el Salam, a kalmuk szolgáló kíséretében. A néger inas, a további parancsokra várva, az ajtó mellett helyezkedett el, míg a két ur végső szemlét tartott a terített asztal csillogó szerszámai felett. Mindent rendben találhattak — a szálló igazgatósága valóban kitett magáért — mert csakhamar abbahagyták a vizsgálódást és félreültek a sarokba, bizalmas, suttogó hangon folyó beszélgetésre.

— Minden a legnagyobb rendben van — jelentette a főpap. — Elvégeztem az összes megbízásokat, a talaj végképen elő van készítve.

— Az ügynökök megkapták az utasítást?

— Valamennyi. Minden úgy fog menni, mint a karikacsapás.

— A tőzsdén?

— Most csend van! Vihar előtti, vészajtósló nagy csend.

— Rendben van! Most ide figyeljen, kardinális!

Az őrnagy, ki eddig parancsoló, kissé érdes, bár tompított hangon folytatta a párbeszédet, hirtelen egészen suttogóra fogta a hangját. Hiába fülelt az egyik felszolgáló pincér, sápadtarcu, csinosképű, apró emberke, akinek száját kiálló fogai groteszkül eléktelenítették, egyetlen hangot sem tudott elfogni a beszélgetés további részéről.

Megérkezett az első vendég: Turner, a híres zsupori lőszergyáros, a Balkán és Ázsia hadiszállítója, kiről valóságos legendák voltak forgalomban, mennyire fogá-hoz veri a garast. Kurta fejbiccen-téssel üdvözölte az őrnagyot és társát, kik néma meghajlással fogadták a köszöntést, aztán körüljárta az asztalt, ócska orrcsipe-tője mögül apróra szemügyre vett mindent, végül odafordult a nagyfogu pincérhez:

— Mondja, barátom, kinek a számlájára megy ez a . . . főran-gy lakoma?

A pincér megnyugtató válaszára azután megkereste helyét az aranyszegélyű névkártyákkal ellátott teritékek között és letelepedt. Kezébe vette a cimeres menükártyát és elmerült annak tanulmányozásába.

Tíz óra felé egymásután érkeztek a meghívottak. Megjött a két Degray-fivér, Paul és Iván, a francia állam legnagyobb ágyugyárának képviselői, továbbá Andreas ur, üzletvezetőjével, Delaqua Frigyes főmérnökkel. Utolsónak egy háromtagú társaság érkezett: Hunter elnök, a németországi hadihajógyárak vezérémbere, Hackenselm Tom, az amerikai hadiszert-trösztr bizalmi embere, a „Véres-torku Tommy“, ahogy az amerikai humor becézte s végül Luigi do Rimini, az olaszországi lőszergyár tulajdonosa. Az urak egyike-másika bizalmasan üdvözölte Dansky őrnagyot, ki a házigazda lekötelező udvariasságával, kifogástalan eleganciával fogadta vendégeit, bár szája szélén állandóan valami gúnyos mosoly játszadozott.

A csufolkodó gunyolódásra volt itt alkalom bőven, olyan mulatsá-gos volt a meghívottak e furcsa felvonulása. Szemmellátha-

tóan egyik vendég sem tudott a másik érkezéséről és ezeket az embereket érthetően egy-egy világ vá-lasztott el egymástól. Az utóbbi hónapok eseményei kiélezték a helyzetet a szembenálló államok között, lázas fegyverkezés, hadi-készülődés folyt világszerte, ezek a hadiszállítók pedig egytől-egyig kormányaik bizalmi emberei vol-tak. Bár tagadhatatlan, hogy egész sereg dologban közösek voltak az érdekeik, mégis ilyen nyíltan nem akartak leülni tanácskozni és ke-délyes megbeszélést folytatni a fehérasztal mellett.

Ahogy egymásután érkeztek a vendégek, sorra mindegyikük arcán visszatükröződött az a válto-zás, kényelmetlen meglepetés, amit a többiek megpillantása okozott. Sokan nyomban vissza akartak fordulni, amint az ellenfélként szembenálló állam lőszerszállítóját meglátták, de Dansky őrnagy ügyes taktikázása, Kadabra kardi-nális finom diplomata fogásai hamarosan leszerelték a rejtőző el-lentéteket. Az asztalszomszédok csoportosítása az aranyszegélyű névjegykártyákkal oly ügyesen, szinte művésziesen épült fel, hogy sehol sem kerültek szomszédságba, vagy szemköztülésbe engesztelhetetlen ellenségek — ugy, hogy nagynehezen mégis elhelyezkedtek a meghívottak. Maga Dansky őrnagy, ki az asztalfőn, a főhelyet foglalta el, úgy uralkodott az asztal felett, mint az állatszélidítő a pillantása elől meghunyászkodó, dühös vadak felett.

Amikor a legutóbbi három ven-dég belépett, az őrnagy és a kardi-nális, a kölcsönös üdvözlések után, szintén elhelyezkedtek az asztal mellett. A nagyfogu pincér erre odalépett az őrnagyhoz és mély meghajlással, tisztelettudó halk hangon megkérdezte:

— Megkezdhetjük a tálalást, Sir, vagy pedig várunk még?

— Mire várnánk?

— Két hely üres még, uram!

Dansky őrnagy összehuzta a szemét, mint aki mélyen elgondol-kodik. Szemmelláthatóan azon törte a fejét, hogy ki is lehet az a késedelmeskedő két vendég.

(Folytatjuk.)

Arany- és ezüstpénzek ára 1933 december hó 19-én.

Ezüstpénzek: 1 darab egykoronás 25 fillér; kétkoronás 56 fillér; ötkoronás 1 pengő 46 fillér; régi egyforintos 76 fillér.

Aranypénzek: 1 darab 20 koronás arany 30 pengő 70 fillér; 10 koronás 15 pengő 05 fillér; Napoleon-arany 30.20—30.25 pengő.

14 karátos törtarany (gyűrű, karperec, fülbevaló, stb.): grammonként 2 pengő 62 fillér.

Színarany kilogrammja: 5000—5015 pengő.

Szinezüst kilogrammja: 69 pengő.

VÁSÁR ÉS PIAC

(Fővárosi árak december hó 19-én.)

GABONATÖZSDE.

Készárúpiac. *Buza* tiszai 77 kg-os 7.35—7.50, 78 kg-os 7.45—7.60, 79 kg-os 7.55—7.70, 80 kg-os 7.65—7.80; felsőtiszai 77 kg-os 7.15—7.30, 78 kg-os 7.25—7.40, 79 kg-os 7.35—7.50, 80 kg-os 7.45—7.65; jássági, fejérmegyei, dunántúli, pestvidéki, bácskai 77 kg-os 7.10—7.20, 78 kg-os 7.20—7.30, 79 kg-os 7.30—7.40, 80 kg-os 7.40—7.50. Pestvidéki rozs 3.90—4, egyéb 3.90—4; *takarmányárpa* elsőrendű 6.80—7, másodrendű 6.60—6.70; sűrűárpa elsőrendű 10.50—11.50, másodrendű 9—9.50, harmadrendű 7.50—8.50; *zab* elsőrendű 8.15—8.25, másodrendű 8—8.10; *uj tenyér* 6.20—6.30; ócegeri 8.15—8.25; *korpa* 6.05—6.15; *7-es liszt* 9—11.50; *8-as liszt* 8—8.20 pengő métermázsánként.

Határidőpiac. *Buza* márciusra 7.70—7.71, májusra 7.86—7.88.

Rozs márciusra 4.66—4.67, májusra 4.80.

Tengeri májusra 7.86—7.88, júliusra 8.30 pengő métermázsánként.

Vetőmagpiac. (*Mauthner Ödön magtermelő és magkereskedelmi Rt. heti jelentése.*) *Lóheremag:* Teljesen egybehangzó becslések szerint a készletek nemcsak Magyarországon, hanem Romániában is már igen csekélyek és a még fedezetlen külföldi szükséglet kielégítésére alig lesznek elegendők. Bár jelenleg ugyszólván érdeklődés nem mutatkozik, az árak allg csökkentek. *Lucernamag:* A gyöngébb érdeklődés következtében kitések csak elvétve fordultak elő, de valószínű, hogy e magféléknek külföldről még nagyobb kereslet lesz. *Tökmag:* Az irányszat igen szilárd, a hírtelen fellépett erős kereslet következtében ára jelentékenyen emelkedett. — *A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos jegyzései 100 kilónként, budapesti paritásban, nyersárúért:* repec 25—26; köles, vörös 8—8.25; köles, vegyes 7.75—8; lucerna 125—135; lóhere 150—165; tavaszi búkköny 9.5—10.5; lenmag 26.5—27.5; tökmag, elsőrendű 26—27, másodrendű 23—24; napraforgó, fehér 19—20; napraforgó, vegyes 11—11.25; kék mák 41—42; borsó Vikt. 11.25—12.5, expressz 15.5—16.5; bab szokvány 11.25—11.50, gömbölyű fűj 18—19, hosszú 17—18; lencse, kisszemű 21—24, nagy 27—37; szárított répaszélet 6.50—7 pengő métermázsánként.

Abrahtakarmánypiac. Árpakorpa 7.25, borsóhéj 6.50, borsókorpa 6.50, buzakonkoly 5.50, konkolydara 6.50, lenmagpogácsa 13, napraforgópogácsa 9.50, repecpogácsa 8, rozskonkoly 5, rozskorpa 6.25,

rozstakarmányliszt 7.25, tökmagpogácsa 13 pengő métermázsánként.

Takarmányvásár. Réti széna, másodrendű 4—4.60, harmadrendű csomagolásra 3—3.90, sarjuszéna 3.60—4, muhar-széna 5.20—5.70, lucernaszéna 5.60—6.30, alomszalma, elsőrendű 3, másodrendű 2.40—2.80, zsupszalma 4 pengő métermázsánként, zsupszalma, egy kéve 30 fillér.

Cirokszakál takarószalma átlagárban 20—22, bélészalma átlagárban 12—14 pengő métermázsánként. *Cirokmag* új-mag 4 pengő métermázsánként.

Tenyészmárhák és jármosökrök. Elsőrendű belföldi jármosökör (tarka) 40—44, elsőrendű belföldi jármosökör (fehér) 38—40, másfél éves üszök 38—40, másfél éves tinók 38—42, fiatal, friss fejős tehén 55—65 fillér kilogrammonként, élő-sulyban.

Borjuvásár. Belföldi szopós, elsőrendű 78—82, kivételesen 84—88, másodrendű 72—77, harmadrendű 60—70 fillér kilogrammonként, élő-sulyban.

Sertésvásár. Könnyű sertés 68—72, közepminőségű 75—77, nehéz sertés 76—77 fillér kilogrammonként, élő-sulyban.

Lóvásár. Igás kocsiló (nehéz nyugati fajta) 275—410, igás kocsiló (könnyű nyugati fajta) 140—240 öszvér 25, alárendelt minőségű lovak 40—163, vágó lovak 20—125 pengő darabonként.

Juhárak. Külföldnek megfelelő prima, fiatal ürök, páronként 100 kg, vagy azon felüli sulyban 44—50, prima fiatal bárányok, páronként 75—80 kg között 36—40 fillér kilogrammonként, valamennyi gazdaságban, etetés-itatás után mázsálva, páronként 6 kg sulylevonással.

Gyapju. *Hazánkban* készáruüzletben az utolsó héten jelentéktelen forgalom volt, az árak azonban továbbra is változatlanul 1.70—1.80 P között mozogtak. Elővételi ügyletekben kötés nem történt, az itt-ott jelentkező ajánlatok jobb minőségű uradalmi fésűgyapjura változatlanul 1.80 pengő körül mozognak.

Nyersbőr. Marhabőr minden sulyban magyar 65, tarka 75, hosszalábbas borjubőr 115—120 fillér kilogrammonként.

Tej és tejtermékek. Tejfeles tej 32, lefőlőzött tej 6—10, tejszín 240—280, tejföl 120—160 fillér literenként. Centrifugált vaj 220—260, szedett vaj 180—220, tehéntúró 40—80, juhsajt 120—200, gróli 220—240, trapista 160—240, emmentáli 220—340 fillér kilogrammonként.

Baromfi és tojás. *Élőbaromfi:* Tyuk 1.30—2.50, csirke 0.60—2, pulyka 2.20—4.50 pengő darabonként. — *Élő baromfi:* Tyuk 1.10—1.60, csirke 1.20—2.10, ruca, hizott 1—1.30, lud, hizott 1—1.30, pulyka, hizott 1.20—1.50, pulyka, sovány 0.80—1.10, libamáj 3—16 pengő kilogrammonként, Teatojás 11—12, főzőtojás és apró 8—10 fillér darabonként.

Vad és vadhus. Szarvascomb 2, gerinc 3—4, lapocka 0.60—1, többi része 0.30—0.40, őz, gerinc 3—3.50, comb 2.80—3, többi része 0.30—0.40, vaddisznó, gerinc 2.80, comb 2— pengő kg-ként. Nyul, borbén 1.50—3.20, fácán 1.50—2.50, fozoly 0.60—1.20 pengő darabonként.

Fűszer, mák, méz és háziszappan. Paprika, édes, nemes 4—5.20, félédes 3.60—4, rózsza 3.20—3.60, erős 2.80—3.20, kereskedelmi 2.40—2.80, mák, kék 0.60—0.96, pergetett méz 1.40—1.60, háziszappan, szín 1.20—1.40, közönséges 0.80—0.96 pengő kilogrammonként.

Zsír és szalonna. Szalonna, olvasztani való 0.96—1.10, sózott kenyér 1.30—1.70, füstölt 1.40—1.80, hárj 1.08—1.28, tepertő,

zsíros 1.20—1.60, sertészsír, helybeli 1—1.20 pengő kilogrammonként.

Halpiac. Ponty, élő, nagyság szerint 1.10—1.60, harsa 2.40—4 pengő kilogrammonként.

Zöldség. Sárga répa 12—24, petrezselyem 12—26, zeller 12—30, kalarábé 12—30, karfiol 40—100, vöröshagyma, makói 8—12, közönséges 6—10, fokhagyma 16—40, cékla 12—24, fejeskáposzta 12—20, savanyított káposzta 24—36, kelkáposzta 24—60, vöröskáposzta 16—30, fejjessaláta 10—28, torma 40—140, burgonya, őszi rózsza 7—11, nyári rózsza 8—14, Ella 6—10, kifli 14—22, tömör csiperkegomba 120—240, szegfűgomba 120—160, tök, főző 22—30, süttők 10—20, sóska 80—180, paraj, tisztított 60—120, fekete retek 12—28 fillér kilogrammonként.

Gyümölcs. Alma 32—60, naspolya 60—90, csemegeszőlő 80—200, dió 100—140, dióbél 320—440, mogyoróbél 320—400, héjazott mandula 400—700 fillér kilogrammonként.

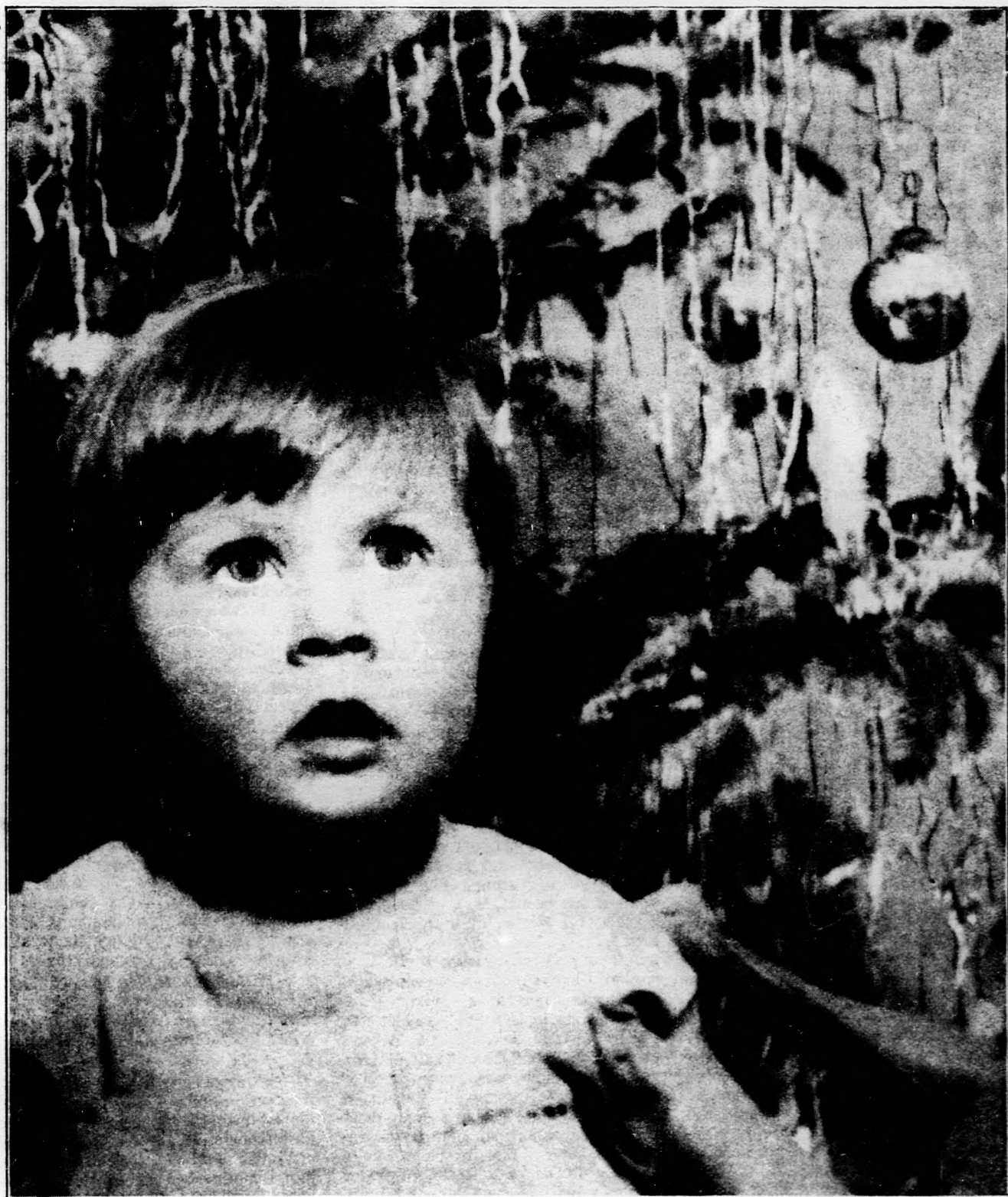
Borpiac. A borpiac változatlanul szilárd. Kistermelők az Alföldön vegyeszínű áruért 1.20—1.40, 10 Malligand-fok körüliért 1.50 pengőt is kérnek hektoliterfokonként. Urasági zöld-fehér áru 1.50—1.60, magafokú 1.80, 10 fokos és azonfelüli 2 pengő hektoliterfokonként, 12 fokos és azon felüli tételekért 2.50 pengőt is kérnek. Óborokban az irányszat szilárd, de a kereslet bizonyos fokig gyengült. A kommerszúra ára viszonteladónál 2.60—2.80 pengő.

Szesz és szeszitalok. A szeszüzletben a forgalom a hidegebb időjárás ellenére is, fogyasztási szeszben minimális volt és az összes szeszkatagóriák árai változatlanul zárultak. A *detailforgalom* a rendes keretek között mozgott. *Finomított szesz* 5 hl vételénél 191, 3 hl vételénél 195, 1 hl vételénél 206 pengőn kelt el, adók nélkül + 3 százalék forgalmi adó. *Denaturált szesz* változatlanul árban kelt el. *Gyümölcspalinka: Törköly*, új áru 2.90—3 pengőig kelt el, *szilvórium*, idei nyári áru 3.40—3.50 pengőig, 6-nyári áru 4, 6-kék áru 5 pengőig volt ajánlva. *Borparlat* 3.45—3.55 pengőig került forgalomba. Az árak 10,000 literfokonként + 3 százalék forgalmi adó értendők.

Fapiac. A *fenyőfapiac* elcsendesedett. A szomszédos államok fatermelői Budapestent tartott értekezletükön a fenyőfák árai felemelést határoztak el. *Tüziában* a kereslet megélnélt, az árak emelkedtek. Bükkszász 4.285—290, cserhaszab 225—235, gyertyánhaszab 240—245, bükkdorong 240—245 pengő budapesti paritásban. *Keményfában* csak kisebb üzletek jönnek létre, főleg bükki, dió-, kanadai nyárfában.

Idegen pénznemek vételei és eladási ára december hó 18-án. Az első szám azt az összeget jelenti, amelyet kapunk a banktól akkor, ha eladunk idegen pénzt. A második szám azt az összeget jelenti, melyet nekünk kell a banknak fizetni, ha idegen pénzt vásárolunk. *Száz pengőnél többre kerül száz darab:* Angol font 1865—1905; dollár 360—370, kanadai 355—375; holland forint 231.40—232.80; német márka 135.70—136.60; svájci frank 110.70—111.40 pengő. — *Száz pengőnél kevesebbre kerül száz darab:* Csehkorona 16.95—17.07; szerb dinár 7.80—8.30; francia frank 22.30—22.50; lengyel zloty 64.65—65.14; román leu 3.42—3.46; bolgár leva 4—4.26; olasz lira 29.90—30.20; osztrák schilling 78.70—80.70 pengő.

KARÁCSONYI „VASÁRNAP”

A VASÁRNAP 16 oldalas, ünnepi melléklete

MIKES DIÁK UJ LEVELE

(Rodostó, 1933. karácsony)

Zágon felé be halavány
Az a régi csillag.
Otthon, túl a Királyhágón
Talán sokat sírnak . . .
Vajjon miért sírnak?

Irja meg kend Édes Néném,
Krisztusunkra kérem,
Mi lelte a csillagokat
Szent karácsony éjjen,
Fönt a magyar égen?

SZÁMADÓ ERNŐ.

KARÁCSONY

Karácsony! Mennyi öröm, sóhaj,
hosszanna csilingel e szóban! Érezzük,
halljuk, hogy a szívünk száz apró hurján
csodálatos varázssal csendül fel
valami titkos, örök melódia.

Karácsony, mikor millió, meg millió
kis gyertya gyul az apró fenyőgallya-
kon s talán kigyulnak a szeretet, a
béke halvány mécsesei is az emberek
szívében. Mikor átsugározza valami
nagy, nagy világosság az emberek lel-
két s örömvirágokat ültet az arcokra.

Karácsony! Mint a szent legenda
mondja: nem gyilkol a kard, nem éget
a tűz, nem tud árulni az áruló, hisz
mindenki szívét átragyogja a szeretet,
a megértés tüze, hisz azért küldte el
az Ur a Fiát, hogy fellángoljon az
emberekben a Szeretet és Békevirág...

Az angolok nagy írója, Dickens,
minden évben írt karácsonyra egy
cikket. Csöndes családi tűzhely meleg-
sége sugárzott ezekből az írásokból s
az emberek rajongtak értük. Hisz ka-
rácsonyról írt, mely ott muzsikál az
emberek szívében, boldogságról, sze-
retetről, ragyogó csillagról, „mely ki-
gyul a Szent-estén, pásztoroknak, sze-
gényeknek, örömet hirdetőn.”

Vajjon, ha most élne Dickens,
tudna-e minden évben írni egy-egy
karácsonyi dalt? Ma, amikor az an-
gyalok harsonájába, a betlehemi pász-
torok egyszerű énekébe belezug a mi
napjaink önzése és nyomora.

Magyar Karácsony! Még fülünk-
ben cseng a tizenkilenc év előtti ka-
rácsony tragikus szimfóniája. Kárpá-
tok: sok-sok karácsonyfa. Tábortűzek:
karácsonyi mécsesek. Vastag, hóval
borított fenyőfák, csillogó karácsony-
fák, angyalok harsonája. Ágyuk dör-
gése, puskák ropogása: karácsonyi
ének. Sebesültek nyögése, haldoklók
sóhaja... Soha ilyen karácsony!...

Nem ilyen karácsonyt vártunk. Ez-
rek, milliók tekintenek az égre, ke-
ressük azt — a betlehemi pásztorokat
vezérlő — fényes csillagot, fákiya-
fényt, mely világosságot gyújt ebbe a
sötét éjszakába. Tilinkószót, pászto-
rok énekét, angyalok szózatát várjuk,
mi vergődő magyarok.

Karácsony! Ott muzsikál a szívünk-
ben, a gyermekekében és a gyermekké
vált felnőttekben. Decemberi hideg

éjszaka!... Nagy templom, havas
utacák áhítatos csöndje... Éjjeli mi-
sére hívogató harangszó kondul bele
az éjszakába. A fehér hótakaróval bo-
ritott kis zsupfedeles házak fölött, a
magas, emeletes paloták fölött száll,
száll messzire a hang, hogy elérjen
mindenkihez. S ott fent, a reszkető
fénnyel sziporkázó csillagokon is tul,
megtalált az ember Valakit.

Férfiak, asszonyok, ifjak, öregek,
cifra boás és bundás hölgyek, kopottas,
nagykeskenős asszonyok. Bársonyos,
prémes kabátok, elavult subák, fakó
ködmönök, cilinderek, báránysüvegek:
hogy egybeolvadnak ezen a gyönyörű-
séges templombamenésen. És száll,
száll az égi zene, világosabb lesz az ég
is és gazdagabbá válik a szegény is...
mert mindent átfog a megbocsátás,
hisz felülről jön a büntetés és áldás...

Ott állunk a templom hideg kőko-
cáin és nem didergünk, nem reszke-
tünk, a kis Jézus sem fázott ott a
betlehemi jászolban. Mindannyiunkat
átsugároz a nagy Titok melegsége,
újjonagás tölti el szívünket: Megszüle-
tett, eljött a Messiás, az Isteni Gyer-
mek! Fülünkbe csendülnek az angya-
lok harsonái, az égi küldöttek újja-
születést hirdető szózata s a pászto-
rokkal együtt zengjük az éneket:
Mennyből az angyal... Gloria in
excelesis Deo...

GYULAFY.

A KARÁCSONYFA

IRTA: NYÁRY ANDOR

Az asszony nagybe-
teg volt. Az ember
keresete az orvosra és
a patikára kellett.

A kislány még szen-
dergett. Miska gondol-
kozott.

Az égen nehéz hó-
felhők uszáltak. A
varjak bukfencezve
röpködtek. Havat érez-

tek. A decembervégi reggel szomorú
szürkesége még szomorubbá tette a
szegény kis szobát. A keserűséget, a
fájdalmat szinte tapintani lehetett
benne.

A beteg asszony megmozdult. Miska
lábujjhegyen odament az ágyhoz.
Édesanyjára nézett s mikor látta,
hogy az ismét lecsukta szemét és
tovább alszik, visszament a helyére
és kis esze gondokba borult. Azon
gondolkozott, hogy ma van szent ka-
rácsony estéje és nagyon elbusult a
lelke, mert az édesapja már meg-
mondta, hogy az idén nem lesz ka-
rácsonyfa. Nem mondta meg, hogy
miért, de Miska sejtette. Sokszor
elment a patikába s ilyenkor mindig
pénzt vitt. Azt is látta, hogy édes-
apja pénzt számol a doktor bácsi ke-
zébe. Fogékony kis esze megsejtette
hát, hogy azért nem lesz az idén ka-
rácsonyfa, mert a pénz orvosságra
és a doktorbácsinak kell.

Tavaly ugyanis meglátta, mikor az
édesapja a konyhába becsempészte a
karácsonyfát s mikor nagy csodál-
kozással apjához fordult és megkér-
dezte tőle, hogy hát a karácsonyfát
nem a Jézuska hozza? Édesapja azt
felelte neki, hogy a karácsonyfát
meg kell venni. Jézuska csak az aján-
dékot hozza rá. A gyermek meg-
nyugodott.

Lelki szemei előtt most megjelent
a tavalyi karácsonyfa. Apró kis gyer-
tyák égtek rajta. Az angyali csengő
imádságosan csengett. Az ágakon
ezüst alma, arany dió csüngött. Ju-
liskának hajás baba. Neki meg csákó
és kard. Látta a fa körül az áhítatos
kis családot. A mosolygó apát, az
egészséges édesanyát, tapsoló, kaca-
gó kis hugát és ismét érezte azt a
nagy hálát, amint imádsággal kö-
szönték meg Jézuskának az ajándé-
kokat.

És most nem lesz semmi! Mert az
édesapja nem tud karácsonyfát
venni. Karácsonyfa nélkül pedig
ezüst alma, arany dió, hajás baba,
csákó, kard sem lesz. Mert Jézuska
csak oda röppen be és oda teszi le
ajándékait, ahol karácsonyfa várja.
Finom kis lelke nagyon elszomorod-
tott és szíve mélyéből szakadt a só-
hajlás:

— Jézuskám, adj nekem csak egy
csöpp karácsonyfát!

S a sóhajlásban elmondta panaszos
vallomását:

— Beteg az édesanyám. Nincs pén-
zünk. Nem tudunk venni karácsony-
fát.

Jézus szelid, jóságos képe a beteg
asszony ágya felett függött. A gyer-
kek tekintete odatapadt és felsírt
benne a vágy:

— Jó gyermeked leszek, ha megse-
gítesz! Könyörülj rajtunk, Jézus-
kám?

Szeme megtelt könnyel s feje a
mellére esett. Amint könnyes tekin-
tete az asztalra meredt, az asztal
háta lassanként fehérre változott
előtte s mintha az egyik széle fel-
emelkedett volna, havas domb jelent
meg szemei előtt s a dombon apró,
kis fényő bokrokat lengetett a szél.
Az erdőt látta. Szíve megdobbant.

— Elmegyek az erdőbe s hozok
karácsonyfát!

A szent képre nézett. Jézus szent-
séges feje mintha bólintott volna.

A hó megeredt. A pelyhek sűrű tö-
megben hulltak. Miska begombolta
kis ködmenét, fejébe huzta meleg
báránybórsapkáját és elindult az
erdő felé. Minél közelebb ért, szíve
annál hevesebben dobogott. Az er-
dészre gondolt, a nagy, mogorva,
szakállas emberre, akinek puska van
a vállán s akiről azt mesélik, hogy
agyonlövi a gyereket, ha az erdejébe
bamegy. Nagyon félt tőle. Sokszor
már azon volt, hogy visszafordul. De
ilyenkor eszébe jutott az édesanyja.

MAGYAR KARÁCSONY

Milyen boldog volt tavaly, hogy mosolygott, mikor Juliska altatta a haszababát. Szeme lassan megtelt könynyel:

— Mit érezne, ha az idén nem lenne karácsonyfa?

Édes gondolat dobant szívébe:

— Talán meg is gyógyulna, ha az angyali csengő olyan szépen megcsendülne a fán!

Ez a gondolat legyőzte minden féltelmét s most már sietve ment az erdő felé. Nemsokára odaért.

A fenyvesek között sirva futott a szél. Körülnézett. Az erdész bácsit nem látta sehhol. Bement a fenyőbokrok közé, sietve kiválasztott egy zsenge ágat, remegő kezével letörte, az ágat kabátja alá szorította és lihegve menekült, mintha kergették volna.

Erősen szürkült. Az utca néptelen volt, a szent estén családja körébe húzódott mindenki. Miska hóna alá szorította a fenyőt és óvatosan beosont a szobába. Édesanyja aludt. Édesapja még nem volt otthon. A fát beletűzte egy virágcserepbe, az asztalra állította, aztán letérdelt előtte, tiszta, hófehér gyermekszívének minden vágyával a falon függő Jézusra nézett és suttogva szólt:

— Hozz a karácsonyfára ajándékot!

A szobában csend volt. A kemencéből jótékony meleg áradt. A szél sirt, a hó kopogott az ablaküvegen. Miska megfázott az erdőben. Oda-húzódott a kemencéhez, ráfeküdt a padkára s hátát nekitámasztotta a meleg falnak. A szobában percről-percre sűrűbb lett a szürkesség. A kis karácsonyfának már csak halvány körvonalai látszottak. A gyerek fázott, fáradt testét édesen zsiabasztotta a meleg. Szempillái mindig jobban nehezedtek, egyszerre csak lecsukódtak s eltakarták a szemét, mint mikor az anyamadar csupasz, meleg teste rálapul kis porontyaira.

Elaludt.

Az álom beröppent a szobába. Miska melle domborodott. Az álom tündére két kézzel szórta rá a boldogságot. Fényes kastélyban járt. Libériás inasok sűrűgtek, forogtak körülötte. Mindenik a kívánságát leste s mikor bevezették egy nagyon szép, márványos terembe, szép, egészséges asszony jött vele szembe: az édesanyja. Az édesapja pedig hosszúszerű tajtékpipából pipázott. Mintha ő lett volna a földbirtokos, akinek a fiával játszani szokott. De most a földbirtokos fia meg ő maga volt. A fekete kis ponnyt már hozta is a lovász, hogy felüljön rá. Éppen fel akart már ülni a lóra, mikor tekintete a lovászra esett. Keze ernyedten aláhullt. A lovász alakja, mintha ködfátyolon keresztül közeledett volna feléje, elváltozott, arcát szakáll

Véres szívünk aranyécseket gyujt,
S ránk hajol a gyöngyházfényű ég,
Ma házuk disze örököld fenyő
És köztünk lakik a szent Békesség.
Zengjük ártatlan szenvedésünk
Hazátlanul, bús országromon,
De legyen szép: lelkünk virágával
A ránk köszöntött fehér karácsony.

Ma házuk disze örököld fenyő,
Sok tündöklő kincsek nincsenek itt,
De legszebbet adjuk — Jézuskának:
Rákötjük aranyécses sziveink.
Most az angyalok égi póstát hoztak,
Örömeink hangzik fel az ajkukon,
Sztékoncolt rab hazánkban legyen szép:
Égi fénytől a magyar karácsony.

Irta: KÁPOSZTA FERENC

borította, vállán puskája csüngött. Az erdész állt előtte és rákiáltott:

— Mit keresel itt az erdőben?

Remegő hangon felelte:

— Nem csináltam semmit.

Az erdész a kabátja alá mutatott:

— Hiszen a fenyőfa ott van a kabátod alatt!

Azzal puskáját az arcához emelte, a csövét ráirányította és sötétlen mondta:

— Most agyonlőlek!

Sikítani akart, de a szó a torkán akadt. Amint rémült szemmel az erdészre tekintett, most a ráirányított puská csöve karrá változott, az erdész sötét tekintete eltűnt s a szigorú vonások helyett a falon függő Jézus szelid arca nézett rá. Szép, fehér kezét kinyújtotta, a vállára tette és mosolyogva szólt:

— Mi bajod, kisfiam, hogy úgy remegsz?

Miska őszintén kitérte szívét:

— Elloptam az erdőből egy kis karácsonyfát s az erdész bácsi agyon akar löni. És sirva fakadt:

— Azért hoztam el, mert azt gondoltam, hogy édesanyám meggyógyul, ha Jézuska ajándékot hoz rá.

A vállán nyugvó kéz melegebb lett s a szelid hang megszólalt:

— Vezess el a letört karácsonyfához!

Miska elindult az erdőben. Nagy, térdig érő hó volt. De lépegető lába nem süppedt bele a hóba. Mintha puha fűvön jártak volna s a tavasz melege virult a bokrok között. Ahova pedig a szelidszavu ember lépett, virágok nyiltak. Odaértek, ahol a fát letörte. A letört ág csonkán me-

redt rájuk. Miska a csonkra mutatott:

— Ezt törtem le.

A szelid ember a csonk fölé tartotta kezét, mire a letört ág nőni kezdett s a bokor ismét ott állt a régi helyén. Ekkor a szelid ember jó-ságos szemével ránézett, megcírógatta az arcát és ismét megszólalt:

— Vétkeztél. De a szeretet mindent jóvátesz, gyermekem!

Azzal eltűnt.

Az angyali csengő áhitatos hangja csengeni kezdett. Miska megmozdult. Az asztalra állított karácsonyfán gyertyák égtek. A gyermek vállát megrázták:

— Miska! Hé! Kelj fel! Jézuska ajándékot hozott.

Miska felpattant. Nézett. Bámult. Az angyali csengő csengett. A karácsonyfa ágain arany dió, ezüst alma, füge, datolya csüngött. A fa aljában két pár kis cipő sárgállott és két öltözött kis ruha. Miska megtörölte szemét. Azt hitte, hogy még mindig álmodik. Édesanyjára nézett. A beteg anya felült az ágyban és mosolygott. Arca rózsás volt, szemében élet csillogott. Miska térde megbicsaklott, odatérdelt a karácsonyfa elé és lázasan vert a szava:

— Jézuskám!... Jézuskám!...

A többi csak érezte s a kis család lelke a karácsonyesti szent hangulatban szárnyas sóhajtással szállt a született kisded jászola felé..

Az aranyösszívű apácák akkor fordultak be ajándékaikkal a szomszédos kis házikó ajtaján...

CIFKA JÓZSEF

Savtalanító mész | pincegazdasági cikkek
Gelatin
Csersav
Vizahólyag, stb.

A bor kezeléséhez és forgalombahozatalához szükséges összes anyagok és eszközök. BUDAPEST, V., Vilmos császár-ut 48. Telefon 22-8-92.

KATI NÉNI MULTJA

Irta: FÖLDES GÉZA

Én egy szót sem tesz hozzám. Ugy mondom el a Kati néni történetét, hogy azt én láttam, hallottam.

Azon kezdem, hogy jóval husz esztendővel ezelőtt már a faluban őt mindenki egyszerűen Kati néninek szólította.

Az én lelkemben azonban ma is úgy él, mint valami feszlő rózsabimbó, amelyikről mindenki csak azt szeretné tudni: vajjon kinek nyílik ki?

De hát úgy van ez az emberrel is, mint a természetben akármi mással. Hiszen én még ma is jól emlékszem a szép piros cserepes házakra. Ez volt a faluban a legszebb ház. Tetejének szép piros színe messzire ellátszott. S ha most csak erről akarnók megtalálni, hiába keresnők. A szép piros színe beleveszett a rég mult időbe. A moha belepte, a por fakóra változtatta, akárcsak a Kati néni szép fiatal ábrázatját.

Pedig úgy negyven esztendővel ezelőtt Kati volt a falu legszebb leánya és ama fejrénépek közé tartozott, akinek — mint ahogy mondanak szokták — multja van. És éppen ezért valamikor erősen a falu száján állott. Már pedig, akit a falu szájára veszen, arról lemosás még talán a keresztvizet is. Bizony, lemosták annak idejében Katirol is.

Pedig ezt Kati nem érdemelte meg. Mert hát a szépsége mellett ott volt a jósága is. Szépség és jóság már egymagában is felette értékes istenadomány, de mennyivel többet ér ez, ha mellette ott van a gazdagság is. Kati pedig gazdag leány volt. Az apja első gazda a faluban. Hat ökörrel szántogatott s máskülönbön is bőven volt, mit aprítani a tejbe. Emellett egyedülvaló lány, az apja vagyona nem oszlik többfelé, ennek egyedül csak Kati az örököse. Az ilyen leányon csakugyan rajta lehetett állandóan a falu szeme. S ha valahol szóba került, rendszeren azt találgatták: ki köti be a fejét?

A legények kerülgették is elegen. Sokan voltak, akik közelébe szerettek volna kerülni. De ha az emberek el tudták a jó Istennek azt a sok titkos írást olvasni, amivel mindenki jövődjét írogatja, talán azt is megláthatták volna, hogy a Kati leányos vágyakozása és vágyakozó tekintete mindenkor a Vas Ferkő szép fekete szemén pihen meg. De nem tudtak a sors könyvében olvasni és kinek is juttott volna eszébe, hogy éppen Ferkőre gondoljon, hiszen Ferkő aféle szegény szolgálégy volt és senki sem tartotta őt Katihoz illő párnak. A szép és gazdag Katinak csak rangjából legény lehetett a párja. Így tudta ezt az egész falu és így tudta a Kati apja,

anyja is. És amikor Bimbó Miska megkérte, mindenki rámondta:

— Ez az igazi összeillő pár!

Hogy ezt Kati is így tudja-e, ki törődött azzal? Így akarta az apja, így találta helyesnek az anyja. Katinak pedig tudni kell, hogy ők rosszat nem akarják.

S ha mégis megpróbálkozott Kati néha-néha egy-két tiltakozó szót is szólni, a felháborodás olyan erővel tört fel a szülői kebelből, hogy tovább Kati nem merete folytatni, mert hát arra mifelénk az eféle betegségnek nagyon erős orvossága szokott lenni. Ezzel még a legnagyobb ellenkezést is meg tudják törni.

Megadta hát Kati is magát a sorsának. Engedte, hogy forogjon a világ tovább is úgy, ahogy azt elindították. Ment tehát minden a maga útján: eljegyzés, kihirdetés, lakodalom. De azt, csak a jó Isten látta, hogy éjszakánként Kati milyen sokszor áztatta könnyeivel a párnáját. Szegény Vas Ferkő kebeléből is egymásután szálltak fel a keserű sóhajtások, melyek mindig azzal végződtek: miért is teremtet az Isten különbséget az emberek között?

Eközben rohant az idő, mintha tüzes paripák futottak volna vele és napról-napra közeledett a lakodalom. Nagy volt a készülődés. Erről beszélt az egész falu s már-már türelmetlenül is várták. Beletörődött Kati is a megváltozhatatlanba. Legalább ezt úgy hitte mindenki.

De hát azt tartják, a székelynek — még ha leány is — két esze van. Az egyiket mindenki láthatja, de azt a másikat csak akkor veszi elé, amikor rendkívül nagy szüksége van rá. És egy szerelmes leánynak lehet-e más- kor erre a másik eszére akkora szüksége, mint éppen a lakodalma napján? Így érezte ezt Ferkő is.

De amikor a székely ehhez a másik eszéhez folyamodik, előre nem dobolja ki, sőt éppen arra vigyáz, hogy ezt ne is sejtse senki. A Katiét sem sejtette senki. A lakodalom hét falura szóló volt, mindenki örvendezett, hogy ilyen derék pár emberrel szaporodik a falu. Azt hitte mindenki, Kati is ezt éppen így akarja. Ott volt az egész falu. Megjelentek a közeli és távoli rokonok, az alsó és felső szomszédok. Ilyenkor nem illik elmaradni senkinek. A jókedvet sem zavarta semmi. A nagy ebéd belenyult az estébe és csak lámpagyújtáskor került sor a táncra. A lakodalomban első mindig a menyasszonytánc. Ezt nagy parádé-

val járóják. Elsőnek a násznagy járul a menyasszony elé. Ő kéri táncra. Egyet, kettőt fordulnak s amikor a helyére vezet, az asztalra kitett tányérba ő dobja az első ajándékot. Egész marék bankó és ezüstpézt esett bele. Aztán következtek a gazdag rokonok. A tánc után ezek is mind kitették magukért, akkor is, mikor a tányérba az ajándékot beledobták. A tányér csakhamar megtelt s melléje is bőven hullott. A sok pénz már egészen ellepte a tányért. Ez egymagában is beillt egész vagnak.

A menyasszonytánc befejezése után — amint ezt az illendőség is magával hozza — a menyasszony és a násznagyasszony lépnek az asztalhoz. A menyasszony felemeli kötényt s a násznagyasszony belesöpri a sok pénzt. A menyasszony a sok pénzzel más szobába megy, mert hát a pénzt meg kell számlálni s jó helyre tenni. Ehhez bizony idő kell. Ezalatt pedig mulat tovább a fiatalság. Ez a pár pillanatnyi idő Katinak éppen elég volt arra, hogy a hátulsó ajtón ki- osonjon s a kerten keresztül kiszaladjon az országútra. Ott várta őt Ferkő szekérrel. Erre Kati úgy, ahogy volt, koszorus fejjel, kötény pénzzel, felugrott, Ferkő pedig a lovak közé vágott és mentek a Ferkő szolgálégy lakására. Katit vitte a — másik esze.

*

Hogy a násznép mit csinált, hogyan oszolt szét a lakodalom, Kati azzal semmit sem törődött. Ráért a falu valamennyi asszonya ezt hegyiről-tővire jól megtárgyalni. Még pedig ki-ki a maga módján. Természetes, hogy ezt nem is mulasztotta el senki. Bánta is Kati ezeket a beszédeket! Persze, most mindenki azt állította, hogy ő ezt előre látta. Akár elmondhatta volna, de hát úgy van ezzel az ember, hogy nem szeret hiteltelenséget beszélni s aztán: ne szólj szám s nem fáj fejem. De hát ime, most itt van az igazság, láthatja mindenki.

Katitól beszélhettek akármit, nem bánta. Hogy az a papi áldás nem a Ferkő fejére omlott, azt sem bánta. Az ő szívének minden dobbanása a Ferkőé s ez neki kipótolt mindent. Azonban a mindent tudni vágyók ezzel nem érték be. Ők azt is tudni akarták, mit szól ehhez a lekiismeret? Mert hát ez olyan csalafintaság, amit tán még a papok sem tudnának megmagyarázni. Kati sem maradt adós a felelettel, azt mondotta:

— Engem a pap elé állítottak egy olyan emberrel, akit nem szerettem. Én a szívemre tettem a Ferkő képét, erre tettem a kezemet s úgy mondtam, hogy én ezt a férfit szeretem. Ha ezt a pap nem látta, látta az Isten és tudja, hogy én igazán esküdtem.

Kati ezt az esküt meg is tartotta mindig. Még csak gondolatban sem vétett ellene. Éltek Ferkővel, mint szerelmes gerlepár. És amint teltek az évek, gyűlt a vagyon, nőtt a oca-

A m. kir. földmívelésügyi minisztérium 29.122/1933. számú engedélye alapján

**fajfiszta szőlőajtványok és szőlő-
vesszők olcsón beszerezhetők:**

**Kerékgyártó János telepén, Abasár-
ujtelep, 615. sz. (Heves megye.)**

lád. Négy fiu mondotta már naponként az asztali imádságot. A szorgalmas munkának pedig az az eredménye volt, hogy már Ferkó is hatókrös gazda s nagy a tekintélye az egész faluban.

Aztán jött a nagy világégés, a világháború. A fegyverbiró férfiaknak mind el kellett menni. A négy fiu is már mind legény. Elmentek ők is. Elment az édesapjuk is. És megszolgálták a magyar dicsőséget. S a vége?... Idegen föld fogadta a kebelébe valamennyit. Csak a szörnyű bánat érkezett haza. Ez volt Katinak minden emléke a boldogságból.

Már a falu sem törődött többé a félrebillent lakodalommal. A Vas Ferkó és a négy fia halála ezt elfeledtette egészen. Katit többé nem háborgatták a pletykabeszédek. Vele éreztek, vele sirtak mindnyájan. Mert hát ilyen is a falu. Nem tudja megbocsátani, ha a fiatal szív nem úgy dobog, mint ahogy azt az öregek szeretnék. De ha lesújt az Isten a nagy ostorával, felolvad még a legkeményebb szív is és erőt vesz minden lelken a szánalom. Erőt vett a Bimbó Mihályén is. Bimbó Mihály egy vasárnap felöltözött szépen és ment. Ment egyenesen Katihoz. Ez a nem várt látogatás Katit nagyon meglepte, de nem kérdezte, miért jött. Tudta, hogy ezt Miska ugyanis megmondja. Meg is mondta. A beszédjét meglehetősen elfogultsággal kezdte.

— Kati, te tudod, te láttad, hogy én a lakodalmunk óta úgy éltem, mint aki a párját folyton-folyvást várja. Te voltál a párom. Nekem rendelt az Isten téged feleségül, de te a szived elvitted a más ember házába. Miért tetted ezt, nem kérdeztem én tőled soha, soha, csak vártam.

Kati hirtelen felüti még mindig szép fejét s majdnem a sértődés hangján kérdi:

— Mire vártál?

— Reád. A pap azt az áldást a mi fejünkre adta. Te azonban szived, lelked másnak ajándékoztad.

— Nem tehetek róla. Isten csak őt rendelte számomra.

— Nem azért jöttem én ide, hogy ezt számon kérjem tőled s ha mégis szóba hoztam, csak azt akartam megmondani, hogy ez nekem nagyon fájt.

— Aminthogy az én szivem is holtig fáj a halottaimért.

— Elhiszem azt is, mert hát a te szivedről szakadtak le. De jutott-e valamikor eszedbe, hogy az a négy fiu az én nevemet viselte?

— Nem okozott ez neked semmi gondot.

— Nem is azért mondom. De azt talán mégis elhiszed, hogy amikor holt híruket meghallottam, én is megsirattam. Derék fiuk voltak, sokszor gyönyörködtem bennük. De megsirattam azért is, mert te voltál az édesanyjuk . . . s aztán . . . én is le-

hettem volna az édesapjuk.

Kati szomorúan mondta rá:

— Most csak a bánat maradt mindenem — és csüggedten hajtotta le fejét. Aztán egyszerre feltört lelkéből a már többé vissza nem tartható zokogás.

Bimbó Mihályt is elfogta a nagy érzékenység. Megfogta Kati kezét.

— Kati, ha akkor nem kötött össze a szerelem, akarod-e, hogy most összökössön a közös fájdalom?

Kati tovább nem birt a fájdalommal. Ráborult a meggyötört lelkü férfi vállára s alig hallhatóan rebegte:

— Akarom.

Bimbó Mihály többé el nem eresztette a Kati kezét, vitte magával. Kati sem ellenkezett. Mentek egyenesen haza Bimbó Mihályhoz, az igazi, a hites urához. Ott aztán sokáig éltek. Boldogan éltek. Megvénültek. Házukban csak a jóság lakozott.

A falu népe csak ámult, bámult. S mikor eljött a Kati néni utolsó órája, mindenki a tiszta lélek könnyeivel áztatta a koporsóját. Mert ez így van falun. Tudnak az emberek keményen itélni, de azért ott van minden kebelben a megbocsátás is.

Ott volt a temetésén az egész falu. Az öreg pap temette. Nálunk még a temetés sem olyan, mint a nagy városban. Itt a hivek nem várják egyik koporsótól a másikhoz a papot. A pap sem olyan napszámért imádkozó ember, aki odaáll akármilyen ismeretlen embertársa mellé s a szokásos szólásmondásokkal elbocsátja megboldogult testvérét az örökkévalóságba. Nálunk a pap együtt él a hivekkel. Látja őket

Dicsőség mennyben az Istennek!
Békesség földön az embernek!

örömben, boldogságban, szenvedésben, nyomorúságban. Látta, ismerte Kati nénit is. S mikor az örökélet útjára eleresztette, minden szava belecsendült a résztvevők lelkébe:

— Menj be sok szenvedést látott testvérem az Isten boldog hazájába. Egyetlen vétkeid, hogy szerettél. Szerettél úgy, ahogy ezt az Isten szivedbe oltotta és nem törődött az emberek ítéletével. Mi pedig tünődünk, vajjon nem neked volt-e igazad?

S míg a hivek egymásután dobták a hantot a Kati néni koporsójára, az öreg pap is letörölte az arcán végig szaladó könnyeit. Lehajolt és egy marék földet dobott Kati néni koporsójára s alig hallhatóan rebegte:

— Bucsuzzunk el Kati nénitől a mindnyájunk szivében lakozó örök szeretet nevében . . .

Árverés — leányokra

Hannover vidékén, egy kicsiny faluban, még ma is divik egy régi, kedves német karácsonyi népszokás. A falucskát Oelsburg-nak hívják. A szentestén a falu legényei és leányai összegyűlnek a falu koreszmájában, itt a legények elnököt választanak, jegyzőkönyvvezetőt és pénztárost és rendes, forma szerinti árverést tartanak. Csakhogy ezen az árverésen — a falu leányait árverezik el.

Minden leányt külön bocsájtanak árverésre. Mikor azután a falu szép leányai már elkelték, hiszen ezeket árverezik természetesen először, akkor azokat a megmaradt leányokat, akik nem találtak vevőt — ahogy árverésen mondani szokás — egy tételben kiáltják ki és adják el.

No, nem kell semmi rosszra sem gondolni, mert a vétel az árverési vevőnek, a szerencsés legénynek, nem nyújt egyéb jogot, mint azt, hogy a következő farsang idején ő kísérezze a leányt a faluban rendezett mulatságokra, ő az állandó táncosa és ebből azután az az előny származik, hogy az ilyen árverés legtöbb esetben házassággal végződik. A leány hozzámelegszik a legényhez, hiszen vele táncol a legtöbbet; ő a védője, ő gondoskodik róla, hogy a mulatságokon jól érezze magát; hát persze, hogy a farsang vége felé megtörténik az eljegyzés és aztán a házasság.

Csak annak a legénynek furcsa egy kissé a sora, aki az árverésen megmaradt 4—5, esetleg több leányt, amint fentebb mondtuk, egy tételben vásárolja meg. Itt már ritkább a házasság és ezt a vásárt rendszerint a falu egyik jókedvű, tréfacsináló legénye szokta megtenni, csak azért, hogy még nagyobb legyen a mulatság.

Nehogy azt higyjük, hogy ez az árverés nem komoly dolog. A vevőknek ugyanis szigorúan be kell fizetniük a felajánlott árat és ebből a pénzből azután a farsang idején nagy mulatságot csapnak.

MARKULESZ KUDARCA

Irta: MÓRICZ PÁL

A régi magyar országot vándorai között eredeti karavánokat alkottak a vándorkomédiások. Magyarfajtájú ember nem adta magát erre a viszontagságos dologkerülő pályára. Leginkább a cseh-sváb nációkból kerültek ki. A mi fajtánkból egy szoboszlói eredetű, nemesi rendű csizmadiamester: Horogh uram csapott fel először családostól vásári komédiásnak. Az a helytálló számítás indította rá a semmibe sem vett „csepürágásra“, hogy minek jusson idegeneknek a — magyar pénz . . . Hol gyalog batyuztak — batyujokból kilesekedő furcsa majmocskával, vállukra telepedett planéta-húzó papagájjal, a pórázos nyirott kutyával — ezek az öblös bombardóval, dübörgő, cintányéros nagy dobbal felszerelt gyalog komédiások; hol pedig gubancos lovacskáltól húzott, tengelyre épített veszka-házikókban a már sátrakat vernitudo elsőbrendűek. A kisigényű népnek elég élvezetet nyújtottak a kigyóemberek, kötél-táncosok, trapéz-on forgók, lödimitók, késnyelők, tüzetokádók tarka csepürágó hadai. A kérges magyar garasból, mindennapi kenyérből, avas szalonnából, kolompérből, szemes-paszulyból, tojás-szüretből jóindulatulag juttattak nekik. Minden utszéli bokor, minden csárda-állás tanyát nyújtott. A férfias mérközésekben oly ügyes, bátor magyar népnek mégis a birkózó-komédiások voltak a kedvenceik. Ezeket többre becsülték a közönséges csepürágónál.

Egyidőben az Alföldön bizonyos Markulesz nevezetű, baromerős, fortélyos cseh óriás volt a leghíresebb birkózó-komédiás. Kecskeméten, a hajdani híres Tamaskó-kávéház udvarán egymástán földhözverte a kecskeméti legerősebb, büszke mészároslegényeket. Egyik sem tudott helytállani vele szemben. Markulesz mester diadala most már nemcsak a mészáros-céhnek, az egész nemes Kecskemét városnak nagy csufása lett . . .

— No, megállj német! — A meg-szégyenült mészároslegények így fohászokdottak. Cseh volt ugyan Markulesz, ámde akkor még az Alföldön leginkább minden idegen német-számba ment. — Ezt nem viszed szárazon!... Megemlegeted te még Kecskemétet!... — Így fogadkoztak az elkeseredett mészárosok, akik mindjárt az öreg Szöllösi János uramra gondoltak. Juhvágó volt ez az öreg Szöllösi. Azt tartották, hogy Kecskeméten — mint hajdináromban a vén Toldi! — az öreg Szöllösi juhvágó, a legerősebb ember;

KARÁCSONYI LEVÉL

Jó karácsonyt.

Van-e arra Krisztus-születés,
Szenvedéses Golgotha-járás,
Van-e arra örömvárás?

Jó karácsonyt.

Szeretnek-e arra szeretni,
Hullatnak-e arra könnyeket,
S vannak-e, kik könnyet törlenek?

Jó karácsonyt.

Születését gyönyörű hitnek,
Gyógyulását mérges sebeknek,
Békességét az embereknek.

Jó karácsonyt.

Érző és meleg sziveket,
Feldiszített fenyőfaágat,
Teli asztalt, fűtött szobákat.

Ifj. KISS S. JÁNOS

tehát Szöllösit keresték fel a megszégyenült mészárosok.

— Tudja, bátyám, — mondták szontyolodottan. — Borzasztó erős ez a Markulesz . . . S ha a nagykőrösiek meghallják, újabb csuf notát szerkesztenek felőlünk . . . Micsoda rogyott inuak a kecskeméti híres mészárosok! Hej, pedig azt a! . . .

— Szóval Kecskemét város becsületéről van szó!

— Arról, arról bátyám! . . . Nem kéne engedni, hogy ez a német bántatlanul elvigye az irháját, s majd másfelé is jártassa rólunk a mocsos száját! — Kevés szavu ember volt az öreg Szöllösi, s csak ennyit felelt:

— Megértettem! . . . No, jó! . . . Kiallok és megbirkózom azzal a némettel! — Azt azonban kikötötte, hogy őt bizony ne bujtassák „rikóba“, no meg, hogy a csizmát se veti le akár Nagybecs városáért sem . . . Markulesz — biztosnak érezvén magát a dolgában — minden ilyen „paraszi“ kikötésbe belement. A sok barnapiros, kövér mészárosgazda, a vastagnyaku, szélesvállu, nyulánk székállólegények, akár csak a táborkar a főgenerálist, aképpen való nagy tisztességadással kísérték Szöllösit a komédiába. Az egész város előkelő népe ott szorongott a Tamaskó-kávéház széles udvarán. A főbíró a városházával, a huszárok óbesztere a tisztekkel, az apát ur, a nagytiszteletű lelkészek, a kollégiumi professzorok, diákság, piarista atyák, a franciskánus gvardián a páterekkel, a gazdák, kereskedők, céhbéli iparosok, no meg a temérdek asszony-nép, mind el és összejöttek. Az inasok a fák ágaira szorultak fel . . .

— Nemzeti ügy ez! — véleményezte az öreg franciskánus gvardián és a tubákos pikszisből megkínálta a hó-

féher szakállas kálomista tiszteletest.

Markulesz, a cseh óriás, előljáróban iszonytató nagy vasgolyós rudakat kezdett emelgetni. Kevélyen játszott az irtózatot vasdarabokkal. Hónaljig meztelen karján dagadoztak az acélizmok. Hihetően Szöllösit és a nézőket akarta ijesztgetni! . . . A feltűrt ingujju öreg kecskeméti juhvágó egykedvűen nézte a hetyke komédiázást. Végül következett a birkózás sora. Mint becsületes bajvivókhoz illik, a vén higgadt Szöllösi és a mozgékony komédiás keztfogtak.

— Szervusz, kamerád! — csufondároskodott a cseh, s mint a szita, szétállott a Markulesz bokros nagy haja.

— Karimád néked a kutyám! — dörmögte felvillanó szemmel a vén magyar; de Markulesz elébb kissé csufolkodni akart még . . . Szorongatni, cimbálni kezdte a vén juhvágó kezét, majd a karjához, nyaka felé, dereka irányában kapkodott, talán, hogy előzőleg éppen ki is próbálja öreg ellenfele nyugodtságát és tapasztalatlanságát . . . A nézők közül különösen a mészárosok izgultak felettébb.

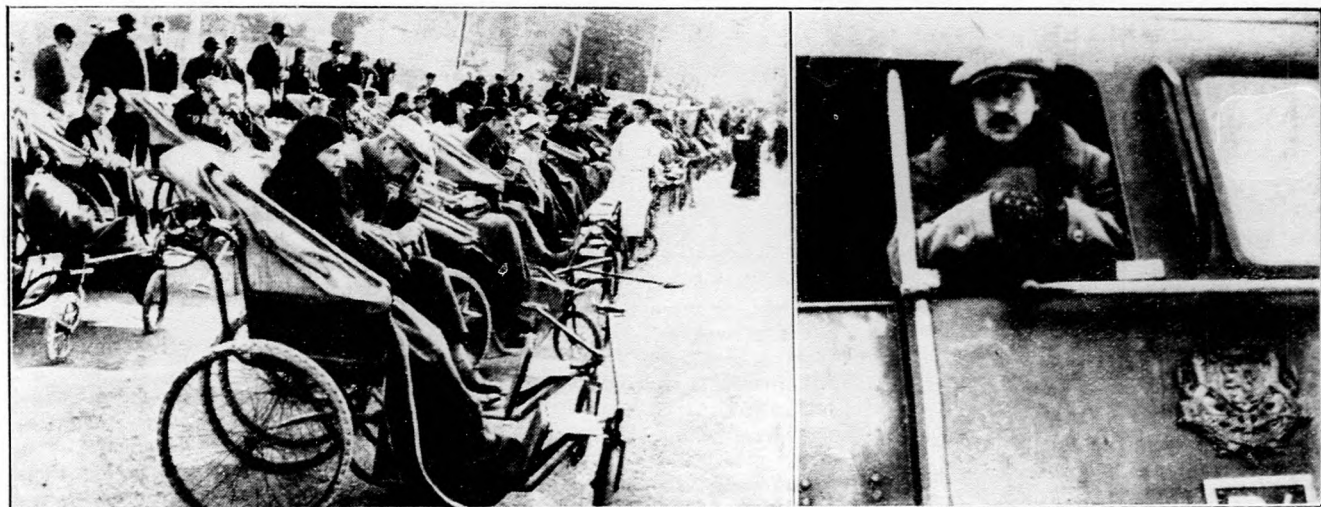
— Még törbe ejti az öreget! — suogták, s a hatalmas, tagbaszakadt mészáros-céhmester, Dékány Dániel nemzetes ur, nem türtözködött tovább, közbesivitotta:

— János bácsi! . . . Szöllösi bátyánk! . . . Fogja meg már kend . . . Ne csufolja kendet az a német!

— Itt van hát! . . . Nesztek! — Öreg Szöllösi János egyik kezével belemarkolt a kosárféjű „német“ szétálló vastag hajtómegébe, a másikkal meg átnyult a „német“ ülepébe s azután irtózatot erejével a levegőbe emelte és az elámuló nézőkön jóval túl, a kut-melletti disznófürösztő pocsolóyába hajtotta Markuleszt . . . A cseh szörnyen elresterelte magát, s mikor fel tudott tápázkodni a büzös pocsolóyából, menten elszaladt . . . Talán még most is szalad Markulesz, ha ugyan még meg nem halt . . . Noha én úgy vélek szem, hogy meghalt már régesrég Markulesz és a juhvágó Szöllösi János is . . . A lelketlen gépsodák pihenés nélkül szaladó, férfiatlan és gépiesen pusztító korszakát éljük. Kedélyveskenni, barátkozni, szeretni és virtuskodni senkinek sincs ideje, kedve. Mindnyájan a hasznót hajhásszuk. Az idegen divatokat majmoljuk. Rongyoskodunk, hitványkodunk, cábarodunk. Nem becsüljük meg semmiben sem a magunkét. Megtagadjuk legerősebb tulajdonságainkat. Kivetkőzünk és levetkőzünk minden ösiből. Kapva kapunk mindenben, ami messziről való, ami idegen. A sok fertőzéstől rongyos a lelkünk, idegen piaci kaparongy a viseletünk . . . Maholnap keresve sem találunk igazi magyart. Komédiás néppé züllöttünk mi magunk is, pedig szép mondáink szerint Attila és Árpád fejedelmek világhódító urnépeink aranybölcsőjéből származott a mi fajtánk . . .

Kolauch-faiskola (Szeged)
nagyválasztéku és elsőrendű
növényanyaggal szolgál.

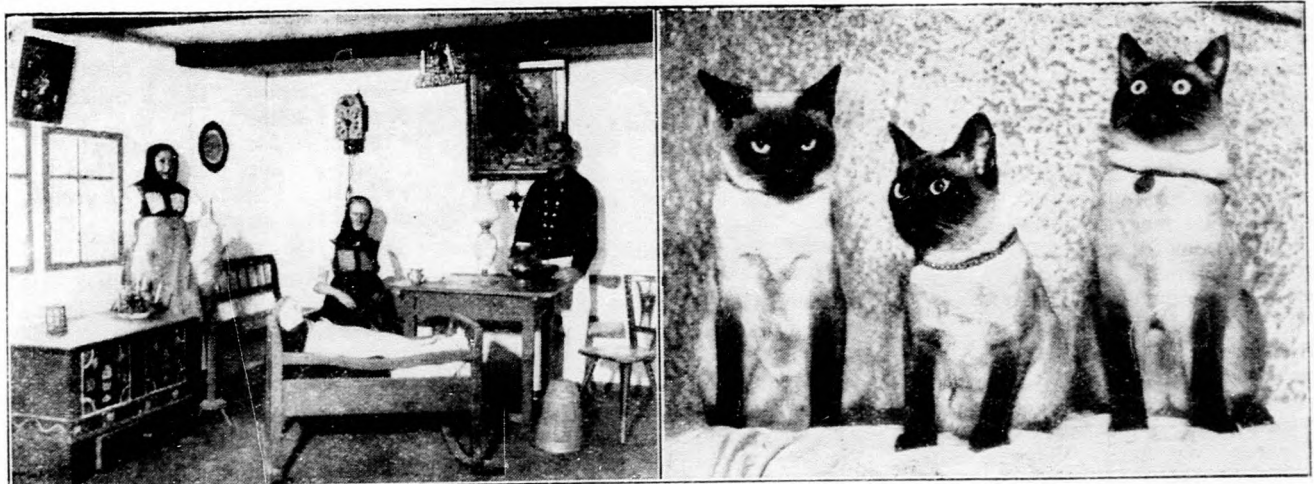
Érdekes képek a nagyvilágból

Balról: A lourdesi (Franciaország) esodatevő Mária-kápolna előtt a betegek nagy tömege várakozik arra, hogy a sor rákerüljön. — Jobbról: Boris bolgár király, mint szenvedélyes mozdonyvezető, egy most megnyílt vonalon maga vezette az első gépet

Balról: A világ legnagyobb tortáját 62 gyertyával, Amerikában sütötték, egy 62 esztendős színész nő születésnapjára. — Jobbról: Gulliver a törpék országában; németországi gyermekjáték

Balról: Egy ősrégi német földművesház szobája, mely 700 év óta változatlanul fennmaradt. A három viaszfigurát egykoru viseletbe öltöztették. — Jobbról: Egy newyorki nemzetközi macskaszépségverseny három büszke győztese

A FISKÁLIS VIGJÁTÉK 1 FELVONÁSBAN

IRTA: NYÁRY ANDOR

SZEMÉLYEK:

KOCSMÁROS VENDEL
KOCSMÁROSNÉ SÓGOR
SÓGORASSZONY KUPEC
KATI BIRÓ

Szin: *Kocsmakert. Néhány asztal, szék. Jobboldalon élősvény, amely a szin elejéig tart, de előtte el lehet járni. Háttérben a kocma ajtaja. Történik egy dunántúli faiban vásár napján.*

1. JELENET.

Kocsmáros, Kupec.

Kupec (az asztalnál ül).

Kocsmáros (most hozta neki a pohár sört, a pohár a balkezeiben van, a jobb kezével letörli az asztalt a kupec előtt): Hogyan teccik mondani? Hogy a vásár rossz volt?

Kupec: Mióta az eszemet tudom, ilyen rossz vásárra nem emlékszem. Nem is volt vásár. Hetipiacnak is kicsi lett volna. (Iszik.) Mindössze három girhes malacot vettem.

Kocsmáros: Az nem sok!

Kupec: Hanem az udvarában látam két malacot. Nem adná el, Kopacsek ur?

Kocsmáros: Nem eladó.

Kupec: Jó pénzt adnék érte.

Kocsmáros: Elhiszem. Nekem is kell. Ószire kukoricára fogom.

Kupec (miután a sörét kiitta, föláll): Hát akkor Isten áldja meg, Kopacsek ur! (Kezet fog.) A fuvarosom mindjárt indul. Itt áll a piactéren. (Gyorsan el a kocma mellett.)

2. JELENET.

Kocsmáros, Vendel.

Vendel (öreg földműves, vállán lecsüngő zsák, az oldalán szúrtarisznnya, jön jobbról, nagy hangon): Aggyon Isten!

Kocsmáros: Aggyon Isten! Mi járatban van, Vendel gazda?

Vendel (a zsákra mutat): Evégett a malac végett jöttem. Legyen szives, Kopacsek ur, tartsa addig, amíg visszajövök.

Kocsmáros: Szivesen. (Elveszi a zsákot.)

Vendel (a kocma falán levő fogasra mutat): Meglóg azon a fogason. Csak ide megyek a szomszédba, az adóhivatalba. A százalék miatt pöcögtetnek. Mondok, kifizetem... Engem ne vegzáljanak örököszt. (Fölveti a fejét.) Mindjárt itt leszek. (El.)

Kocsmáros (felveszi a zsákot, a fogas felé viszi, fel akarja akasztani, de hirtelen észébe jut valami. A zsákot nem akasztja fel, hanem megfordul, a sövényig megy, Vendel után néz, aztán beszél a kocmaajtón): Anna!

3. JELENET.

Kocsmáros, Kocsmárosné.

Kocsmárosné (kilép a kocsmából): Hivtál?

Kocsmáros (kissé nyugtalanul): Szaladj el a piactérre, mondd a kupecnak, hogy jöjjön ide. De hamar. (Mást gondol.) Különben... (Rövid gondolkodás után.) Vidd ezt a zsákot. (A zsákot leveszi a fogasról.) Mondd neki, meggondoltam a dolgot. Az egyik malacot eladom. (A malacot röffen a zsákban.)

Kocsmárosné (megdöbben): Miféle malac ez?

Kocsmáros (nagyon nyugtalan): Ne törődj vele. Vidd!

Kocsmárosné (megérti, rosszalólag): Én nem bánom. De ha baj lesz!

4. JELENET.

Kocsmáros, Vendel.

Vendel (jön jobbról; szaporán jókedvűen): Már itt is vagyok! (Rövid szünet után, nagyhangon.) Mit csinál a malac?

Kocsmáros (eddig szorgalmasan törölgette az asztalokat, most felnéz): Miféle malac?

Vendel: Akit itthagytam.

Kocsmáros (ugy tesz, mintha nem tudná): Hol?

Vendel: Magánál.

Kocsmáros: Nálam? . . . Itt ugyan nem hagyott kee semmiféle malacot.

Vendel (tréfára veszi, mosolyogva): Tréfál, Kopacsek ur?

Kocsmáros: Talán kee!

Vendel (a fogásra néz, mikor látja, hogy a zsák nincs ott, mindig jobban összezavarodik): Hát nem itt hagytam, hogy őrizze meg, amíg az adóhivatalból visszajövök?

Kocsmáros: Álmodik kee!

Vendel (már nagyon rosszul van): Ejnye no! . . . Zsákba volt.

Kocsmáros (mintha megmérgezett volna): Mondom, hogy ide nem hozott semmiféle malacot.

Vendel: Nem vagyok bolond! (Módfelett kinlódik.) Két perce sines, hogy itt voltam.

Kocsmáros (mintha türelmét vesztette volna): Nézze, barátom. Itt fölösleges minden vitakozás. (A tenyerét forgatja.) Van tanuja, nincs tanuja?

Vendel (nagy szemeket mereszt): Az nincs!

Kocsmáros: Hát akkor mit akar?

Vendel (felüti a fejét): Ha nem adja ki szépszerével, a királyi bíróság elejbe viszem a malacot.

Kocsmáros (nevet): Oda ugyan viheti! Tanu nélkül a bíróság sem ítél!

Vendel: Meghiülök rá. Arra is ítél.

Kocsmáros (a kocma felé néz):

Itt jön a bíró ur. Majd megmondja keenek, mit ér a hitülése tanu nélkül.

5. JELENET.

Voltak, Biró.

Biró (kövér, vörösarcu, igen tekintélyest játszó ember. Botozva, pipázva jön a kocma felől. Megáll, a kocsmárosra néz): Kinek van baja a bíró ural?

Kocsmáros: Mondja meg bíró uram, a bíróság hoz-e ítéletet tanu nélkül?

Vendel (a bíró megjelenése nagy hatást tett rá, most erősen lesi a szavát): Mivel hogy arról van szó.

Biró (hol a kocsmárosra, hol Vendelre néz, aztán nagy tekintéllyel, sulyosan): A bíró más szemével lát, más fülével hall. Az pedig a tanu. (Szokásból.) Elmehetnek! (Megfordul, aztán méltóságosan el a kocsmába.)

Kocsmáros (Vendelhez): Hallotta?

Vendel (a kupáját vakarja, tűnődik, tanakodik): Az annyát! (Aztán nagy fejszóválás és ümmögés kíséretében megindul, de a sövény előtt megáll, fuj, tipeg-topog, nem tudja, hogy mit csináljon.)

6. JELENET.

Vendel, Sógor.

Sógor (vidám, közepeskoru ember. Oldalán tarisznnya, a csizmája sáros, sátorlapféle sárga nadrág, kezében hosszú bot, amely ha rátámaszkodik, a hónaljáig ér, jön balról, dalol, az ütemre mindig biccent egyet): Ha odadnák a világot ráadásnak . . . (Észreveszi Vendelt, minden átmenet nélkül.) Aggy Isten, sógor! (Tovább dalol.)

Vendel (szomoruan): Nincs kedvem.

Sógor: Van énnékem! . . . Tán beljebb mennénk. (A kocma felé mutat.)

Vendel: Nem megyek én. De soha se!

Sógor: No! . . . Osztán mért?

Vendel (sóhajt): Oda a malac!

Sógor: Eladtad?

Vendel: El ám. De semmiért!

Sógor: Az nem sok . . . Kinek?

Vendel: A Kopacseknek. (Hüvelykujjával a kocma felé bökö.)

Sógor: Hogyan?

Vendel (nagyon szomoruan): Itt hagytam nála, hogy mondok, őrizze meg, amig visszajövök. Mikor visszajöttem, nem volt malac. Aszonta, van-e tanum, hogy nála hagytam?

Sógor (nem kérdésképpen, hanem kijelenti): Nem volt.

Vendel: Mehetek a jó Isten bírósága elejbe! Oda a huszpöngös malac!

Sógor (rátámaszkodik a botjára): Husz pöngő volt?

Vendel: Annyi! (A sógorra néz.) Azon gondolkodik, hogy elmegyek a fiskálishoz!

Sógor: Nincs tanud. A fiskális csak tanuval tud ítéletet hozatni.

Vendel (sóhajt): Azt a malacot már elvitte az ördög!

Sógor (még mindig gondolkodik, aztán határozottan): Még nem!

Vendel: Hol keresed?

Sógor: Majd itt! (A kocsmá felé mutat.) A Kopacseknál.

Vendel: Fiskálissal?

Sógor (ellegyint): A fiskális csak arra való, hogy nyujtsa a pört, oszt kurtítsa a vagyont. Mire megkerülne a malac, billegbe menne az ára. (Fel-emeli a fejét.) Majd én leszek a fiskálisod!

Vendel: Ördög tudja, hol van már a malac!

Sógor: Az ára itt van! (Nagyon vidáman.) Ne busulj, sógor, a husz pöngő még máma a markodba lesz!

Vendel: Hogyan?

Sógor: Az az én gondom! A fiskális se mondja meg, hogy milyen tekervényes uton jut el az igazsághoz. Anyit azonban mondhatok, hogy a veszett kutya harapását a maga szőrével köll gyógyítani. (Balra néz.) Ehun jön az Örzse, a feleségem, meg a lányom. (Fütttyent nekik.) Erre, te!

7. JELENET.

Voltak, Sógorasszony, Kati, utóbbiak ünneplősen jönnek, karjukon kosár. Egyszerre.

Sógorasszony: Jó beszélgetést!

Kati: Aggyon Isten!

Vendel (mérgesen): Az már megvan!

Kati: Tán csak nem lopták meg keedet, hogy olyan csipős kedve van? Aszongyák, a vásárba annyi a zsebmetsző, mint a rosta lika.

Sógor (Katihoz): Láttál te már zsebmetszőt?

Kati: Még nem. De szeretnék.

Sógor: Hát ha szeretnél, akkor máma látsz!

Kati: Tán kee lesz az?

Sógor: Ugy kioperálom a Kopacsek zsebéből a sógor husz pengőjét, hogy olyant még Poncius Pilátus se látott.

Kati: Szeretném látni!

Sógor (Vendelhez): Legyél a közelben. (A sógorasszonyhoz, de különösen Katihoz.) Bele ne szóljatok a dologba, akárhogy lesz is. (Katihoz.) Értetted?

Kati: Ejnye, no. De nagyon fél tőlem!

Sógor: Csak a nyelvedtől... Gyerünk. (Bemegy a kocsmakertbe, utána a sógorasszony és Kati, Vendel el.)

8. JELENET.

Voltak, Vendel nélkül, Kocsmáros.

Kocsmáros (jön a kocsmából.)

Sógor (nagy örömmel): Aggyon Isten, Kopacsek ur! (Kezet fog): Ré-

gen láttam már.

Kocsmáros: Én mindig itt vagyok. Keeden mulott a dolog.

Sógor: Igazsága van. (Máshangon): Most is csak egy véletlenségből kerültem ide. Nem hallgathattam a cigányt. Mindig azt huzogatta, hogy aszongya: (dalol a „Budapesti piacon“ dallamára.) Tizenkilenc, tizen-nyolc. Tizenkilenc, tizen-nyolc... A bögő meg: (utánozza): Egy híján husz! Egy híján husz! (Élénken.)

Kocsmáros (nevet): Sört hozzak vagy bort?

Sógor: Ezeknek sört, magamnak csak a régít. Sillert. Féllitert. De víz nélkül. Mivelhogy... (Kocsmáros el): ugyanis van benne ölég. (Leülnek.)

Sógorasszony (sugva, nyugtalanul): Aztán ne ám, hogy bolondot csináljon kee azzal a husz pengővel!

Kocsmáros (hozza a sört, a bort, leteszi az asztalra): Itt az ital!

Kati (a sörre néz): Hu, de sok habot tett rá!

Sógor: Azt csak ráadásul adta a Kopacsek ur. Nem köll megfizetni. (Isznak. Miután ivott, élénken): Eladtam a borjut, Kopacsek ur!

Kocsmáros: Mennyiért?

Sógor: Harminc pengőért!

Kati (sugva az anyjának): Itt se volt a borju!

Sógorasszony: Csitt!

Sógor: Az egész faluban nem volt olyan borju... Mikor itatásra vittem a kuthoz, olyan cirksuzt csinált az udvaron, hogy a minap még az uraság is megcsóválta a fejét, oszt aszonta: hallja kee Dömötör, ez a borju oszt borju!

Kocsmáros: Ha láttam volna a borjut, én is megvettem volna... Ki vette meg?

Sógor: Ki is? (A feleségére néz): Ejnye no, nem emlékszel rá? (Eszébe jut): Perkatára való. Igaz ám. Fölirtam az atreszát. Itt van-e! (Előveszi a nagy bőrbuagyellárist.) Hu, a nem-jóját neki!

Sógorasszony: Csak nem lopták el a pénzt!

Kati: Mondtam ugy-e!

Sógor: Ne locsoj! (A kocsmáros felé): Elfeledtem a pakszust odaadni a vevőnek.

Kocsmáros: Az pedig baj, nem tudja igazolni a borjut.

Sógor: Ejnye-ejnye. (Hirtelen határoz.) Talán még itt van. (Feláll.) Elszaladok. A tulsó kocsmába van a kocsija. (A kocsmáros néz.) Hanem megkérném Kopacsek urat.

Kocsmáros: Mondja csak!

Sógor: Aszongyák, annyi a vásár-

Aranydollár,

és fontra szóló zálogleveleket, kötvényeket, fixkamatozásu papirokat pengő ellenében vesz és elad **Barna-bank**, V., Nádor-utca 26. Telefon: 213—16., 104—67.

ban a zsebmetsző, mint a rosta lika. Félek, hogy a zsebből kilopják a pénzt. Legyen szives, tartsa itt a bugyellárisomat, amíg oda leszek.

Kocsmáros: Szívesen. (Átveszi az erszényt): Jó helyen lesz itt nálam.

Sógor: Tudom. Régóta ismerem Kopacsek urat, meg aztán, na akár-hogyan lenne is, hát ugyanis hiába lenne. A pénzt tanuk előtt adtam át. (A feleségére és a leányára mutat.)

Kocsmáros: No persze! (Megolvassa a pénzt): Rendben van!

Sógor: Hát akkor jól van! Mindjárt itt leszek. (Kifelé indul, a sövénynél azután megáll s mintha most jutott volna eszébe, a felesége felé): Ti meg addig elmehetnétek a Fazekas komához. Egy füst alatt elvégeztétek azt is. (Pislog.)

Sógorasszony: Igaza van keenek! (Fölkel. A sógor el. Sógorasszony Kati felé): Gyere Kati!

Kati (az anyjának): Nohát édesapám annyit összebeszél, két pap se győzné rá a penitenciát. (A kocsmáros felé): Isten álgya!

Kocsmáros: Magát is. (A két asszony el.)

9. JELENET.

Kocsmáros, kocsmárosné.

Kocsmárosné (jön a kocsmá felől.)

Kocsmáros: Megtaláltad a kupecot?

Kocsmáros: Meg.

Kocsmáros: Mit szolt a malachoz?

Kocsmárosné: Megvette. (Nehéz szívvel): Baj lesz azzal a malaccal!

Kocsmáros: Ördög lesz! Amihez én hozzáfogok, mindig rajta van az Isten áldása!

Kocsmárosné: Egyszer majd megjáród azzal istenáldásával! (El a kocsmába.)

10. JELENET.

Kocsmáros, sógor.

Sógor (jön jobbról): No, megjöttem.

Kocsmáros: Elég gyorsan járt kee. Megtalálta a vevőt?

Sógor: Éppen ide tartott. Neki is eszébe jutott a pakszus. Egymás elejbe mentünk.

Kocsmáros: No lássa! Igy is van néha.

Sógor (megissza a maradék borát): Az asszonyok még nem jöttek vissza?

Kocsmáros: Talán még oda sem értek.

Sógor: Igaz lehet. Fazekas komám messze lakik. Jó lesz, ha magam is elmegyek az asszonyok után. (Az égre néz.) Nemsokára száll a nap. Noszogatni köll őket, másként nem érünk haza világossal. (Más hangon): Hát akkor legyen szives, adja vissza a pénzemet, Kopacsek ur.

Kocsmáros (előveszi az erszényt, amit a sógor adott neki az előbb): Itt van. Azonmód, amint átadta. Nézze meg.

Sógor (elveszi az erszényt, számol.)

Kocsmáros: Megvan?

Sógor: Rendben van! (Elteszi az erszényt.)

Kocsmáros: Ne mondja senki, hogy a Kopacsek család.

Sógor: Ha minden ember olyan böcsületes volna, mint Kopacsek ur, nem köllene se csendőr, se rendőr, de még fiskális se. Hát Isten álgya meg, Kopacsek úr! (Kézet fognak.) Köszönöm a szíveségit.

Kocsmáros: Nincs mit. Máskor is szívesen. Isten áldja meg, Dömötör. (Sógor sietve el, jobbra.)

11. JELENET.

Kocsmáros, Vendel.

Vendel (jön a kocsmára felől, tántorog, erősen italos, dalol): Megérem még azt az időt (nagyon hamisan), riva mégy el házam előtt! (A kalapja leesik. Megáll, nézi a kalapot, dörög.) Ha én most téged fölveszlek, akkor én eselek. Ha én eselek, akkor te nem veszel föl engem. Hát csak maradj ott, ahol vagy!

Kocsmáros (Vendelhez lép): Majd én fölveszem!

Vendel (a kocsmárosra néz, hirtelen támadt jókedvvel): Aggy Isten, Kopacsek ur! (Megöleli.) Haj, de régen láttam! Van ezer esztendeje is!

Kocsmáros (a fejébe nyomja a kalapot.) Üljön le kee, mert elesik.

Vendel (önérzetesen): Én? (A mellére üt.) Ugy állok, mintha gyökerem volna. (Nagyot tántorog.)

Kocsmáros: Az ám! Meg se mozdul. (Nevet.)

Vendel: Nahát akkor! (Kinos lassúsággal eligazít egy széket az asztal mellett, közben beszél.) Mára még nem ittam egy kortyot se. Büntessen meg az Isten, ha nem igaz!

Kocsmáros: Nono! Ne átkozódjék!

Vendel (felnéz bambán): Ugy van a, Kopacsek ur! Ez az igazság! (Leül, de inkább bezökken a székre.) Áldomást iszok!

Kocsmáros: Ugyan mire?

Vendel: A malacra.

Kocsmáros (bizonytalanul néz Vendelre): Hát megkerült?

Vendel (nem érti): Micsoda?

Kocsmáros: A malac!

Vendel: Miféle malac?

Kocsmáros: Hát a kee malaca. Aki elveszett.

Vendel (nagy szemeket mereszt): Az én malacom?

Kocsmáros: Nem is az enyém!

Vendel: Elvesztett?

Kocsmáros: Maga mondja.

Vendel (részegesen nevet): Már biz az én malacom nem vészett el. Nem vagyok én részeg, hogy még egy girhes malac is elveszzen mellülem. Mit gondol! Még a feleségemet se tudom elveszteni (Csuklik), pedig azt akarnám . . . Itt van a malac ára a zsebemb. Husz pöngő. Egy fillérrel se kevesebb. (Az asztalra üt.) Bort! (A lendülettel az asztalra borul.)

Kocsmáros: (mozdulattal jelzi, hogy

rendben van. El a kocsmába.)

Vendel (akadozva dudol): Aszongya: Ki tanyája ez a nyárfás . . . (Mindig halkabban, álmosabban.) Nem hallik be . . . (Megáll, prózában) a kurjantás. (Elhallgat, alszik egy pillanatig, felébred, nagyon élénken.) Vagy alusznak . . . (Nagyon halkan.) Vagy nem hallják. (Feje az asztalra esik, elalszik, horkol.)

12. JELENET.

Voltak, Sógor, Sógorasszony, Kati. Az utóbbiak lassan, méltóságosan jönnek, jobbról. Sógor erősen pipál.

Sógor: Aggy Isten!

Kocsmáros: Mégis visszajöttök?

Sógor: Vissza.

Kocsmáros: Hogy van a Fazekas koma?

Sógor: Köszönöm kérdését, csak megvan.

Kocsmáros: Üljenek le.

Sógor: Ráérünk. (Csak állnak. Szünet.)

Kocsmáros: Isznak valamit?

Sógor: Már ittunk. (Szünet.)

Kocsmáros: Most csapoltam meg a hordót.

Sógor: Az a dolga a kocsmárosnak.

Kocsmáros (fursának találja a rövid feleleteket): Mit akarnak?

Sógor (egyszerre élénk lesz): Avégett a pénz végett jöttünk, akit az előbb átadtam Kopacsek urnak. A borju ára. A harminc pöngő.

Kocsmáros (nagyot néz): Tréfál kee.

Sógor: Már hogy én? . . . Hogyan gondol ilyent!

Sógorasszony: Nem olyan ember ez, követem.

Kati: Szót se szól egész nap.

Kocsmáros: Az előbb már odaadtam azt a pénzt.

Sógor: Kinek?

Kocsmáros: Magának.

Sógor (a tenyerét forgatja, mint előbb a kocsmáros): Van tanuja, nincs tanuja? . . . Mert nekem van, hogy átadtam.

Kocsmáros (meghökken, erre nem számított, izzad, vakarózdik): Mit beszélsz?

Sógor: Ha a pénzemet ide nem adja, olyan lármát csapok, még a rézszek is kijózanodnak. (Vendelre mutat.)

Kocsmáros (ijedten néz az alvó Vendelre, aztán a zsebébe nyul, elővesz egy csomó pénzt s a sógornak adja): Itt van a pénze! De most hordja el magát!

Sógor: Már megyek is, Kopacsak ur! (Vendelhez lép, megérinti a vállát.) Mehetünk, sógor!

Vendel (feláll, semmi baja sincs): Megvan a pénz?

Sógor (a pénzt lobogtatja): Itt a malacod ára, a fölöslegem meg iszunk egyet.

Mindnyájan (gunyosan): Isten áldja meg, Kopacsek ur! (Elmenniük jobbra.)

Kocsmáros (dühös, majd kicsattan, utánuk vágja a poharat, hogy az ezer darabra török, aztán felvélekedik): Paraszt!

(Függöny.)

Ha műkedvelőink a darabot elő akarják adni, szerzől jogdíj fejében küldjenek be szerkesztőségünkhez 5 pengőt. A pénz beérkezése után az engedélyt nyomban megküldjük.

„Csak egy darabját!”

A Magyar Ifjusági Vörös-Kereszt részvétele a Kormányzóné nyomorenyhitő akciójában

Szokatlanul élénk a csendes budai Csalogány-utca. Karszalagos rendezők, diszruhás rendőrök sűrűnek-forgognak, várják a Kormányzóné Öfömméltóságát, aki eljön ide apró hivi közé, hogy személyes megjelenésével is köszönetet mondjon és megjutalmazza őket azért a lelkes buzgalomért, amellyel az iskolás gyermekek is részt vesznek a téli nyomorenyhitő akciójában.

A Magyar Ifjusági Vörös-Kereszt Egyesület ebben az évben is megrendezte az iskolákban a tűzelőanyag-akciót és megszervezte az iskolák növendékeit, hogy mindegyikük tehetsége szerint, de legalább egy darabka fát hozzon hazulról a szegényeknek, akiknek még ennyi sincs. December hó 12-én felvonultak a budapesti II. kerületi elemi- és közép-

iskolák a Csalogány-utca és Jurányi-utca sarkán lévő játszótérre és a gyerekek egy-egy darab fát hoztak magukkal, amit ott aztán a helyszínen kiosztottak az összegyülekezett szegények között . . .

A rendőrök helyükön állnak, a rendezők befejezték munkájukat, várják a felvonuló iskolákat. De ime meg is jelenik az első adakozó. Nem iskola, sőt még csak nem is iskolás-gyermekek, hanem egy 3-4 éves szökeháju, nevetőszemű kislány a nevelőnőjével. Nagy piaci kosarat cipelnek tele fával. Természetesen a nevelőnő viszi a kosarat, de a kicsi szöke leány is mind a két apró kezébe belekapaszkodik a kosár fülébe és hallatlan buzgalommal „segít” cipelni a terhet. Kisarcáról látszik, hogy tudja: nem játék az, amit csi-

nál. Biztos, hogy nem érti a dolog jelentőségét, de meglátszik rajta, hogy anyukája beszélt neki otthon erről és a pöttöm gyerek érzi, hogy valami nagyokhoz illőt csinálni. Nem tudjuk, kié a gyermek, de ismeretlenül is hád közzönjük meg annak a jólelkű uriaszónynak, hogy gyermekének már ilyen pöttöm korában is igyekszik megmagyarázni, megéreztetni vele, hogy vannak olyanok, akiknél nem természetes az, hogy télen befütik a szobát és hogy azoknak, akiknek van, kötelességük segíteni a szükölködőkön.

Ezután megindul az iskolák felvonulása, megérkezik *Albrecht* királyi herceg, majd a Kormányzóné autója és a gyermekek harsány éljenzéssel üdvözlök a Főméltóságú Asszonyt.

Ott állunk a növekvő farakás mellett, nézegetjük az apróságokat, amint mosolygó ünnepélyességgel helyezik el áldozatukat, az *egy darab fát*, a gyűjtőhely oltárára. Apró elemisták, kislányok, komolykodó gimnázisták, mind egyformán valami ünnepélyes mozdulattal és ünnepélyes kifejezéssel arcukon dobják oda a fadarabot a mindinkább növekedő halomra. A rendőri készütség vezetője, idősebb, aranygalléros rendőrtiszt is, jóindulatu mosollyal, apai megértéssel nézi a gyermekeket. Végül nem tudja megállni, magához szólítja az egyik hat-hét éves pufóképű kislányt, kikérdezi, kicsoda, micsoda, aztán lehajol hozzá és megcsókolja.

Az iskolák felvonulása szakadatlanul tart, *tiz iskola* jött el, hogy lerója áldozatát és a kép mindig ugyanaz: *hangos zsvajgó gyermek-sereg, amely egyszerre elcsitul a farakás előtt és határozottan valami kis meghatottsággal dobják le a gyerekek a fadarabot a rakásra.*

Tovább megyünk, szeretnénk egyik másik gyermekkel kicsit beszélgetni. Az újságíró mesterségéhez tartozik a kételkedés. Hátha nem is igen tudják a gyermekek, hogy mit csinálnak, hátha csak az otlévő ünnepélyes külsejü urak, a fényképezőgépek, a filmfelvevőgépek kattogása okozták a meghatottságot, az ünnepélyességet. Megszólítjuk az egyik elemista diákot. Szegényesen öltözött, okosképi fiucska. Megkérdezzük tőle, hogy minek hozza ide ezt a fadarabot? Először csodálkozva néz ránk, hogy felnőtt létünkre nem tudjuk azt, amit a tanító ur oly szépen megmagyarázott nekik, de aztán rögtön értelmesen válaszol:

— *A tanító ur mondta, hogy mindenkinek kötelessége segíteni azokon, akiknek még kevesebbük van. Azért hozzuk a fát.*

A beszélgetésre kis gyermekcsoportosulás támad körülöttünk és az egyik élénk szemű fiucska nem állja meg, hogy közbe ne szóljon:

— *Anyukám is mondta, hogy*

vannak olyanok, akiknek még anynyi sincs, mint nekünk. Azoknak pedig, apuka mindig mondja, hogy nagyon drága a fa és apukámnak nincs sok pénze.

Az idősebbeket már nem merjük megszólítani, attól tartunk, hogy a mai gyermekek koraérettségével mindjárt felfedezik, hogy *interjú készül valamilyen újság számára* és nem lesznek olyan őszinték, mint a kicsinyek.

A felvonulás véget ér, azután bejönnek a *tér körül várakozó szegény-asszonyok, minden felszólítás nélkül szépen sorbaállnak és piaci kosárral*

a karjukon, némelyek kis gyermek-kocsival várják a nekik jutó fadarabokat. Aztán elcsitul a Csalogány-utca és ujra kezdődik a mindennapi csendes budai élet.

Felkapaszkodunk egy zsufolt vilamosra és elgondolkozunk. A mai szegénység mellett bizony csak egy csepp a tengerben az a néhány métermázsfa, ami ilyen módon kiosztásra kerül. És mégis meghatottsággal távozzunk a gyermekeknek erről a kicsi ünnepéről, mert a jelentősége sokkal nagyobb, sokkal fontosabb, mint az elajándékozott fa értéke.

J. J.

A magyar revízió nagyasszonya

A Sashalmon lakó dr. Réthey Ferencné, Réthey Ferenc ny. főispán lánglelkű hitvese, a magyar revíziós mozgalom varázsos szónoki képességű, s magyar anyanyelvén kívül angolul, franciául, németül, szlovákul egyenlő tökéletességgel beszélő zseniális honleány, a „*Pro Hungaria* (Magyarországért)“ *Nők Világszövetsége* alapítója, örökös elnöke, zászlóanyja, kinek vonzó, kedves magyar arcképét is bemutatjuk ugyanitt, mondotta 1931 augusztus 23. napján „*Velünk az Isten és az ősi jog, Trianon le-döntjük, zászlónk győzni fog!*“ jellegű szalagu, nehéz fehér selyem zászlójuk felszentelése alkalmával:

— Ma minden zászlószentelés alkalmával egy nagy, szent fogadás tételére: A dicső magyar jövő felépítésére! . . . Három év előtt ezen a napon indult el egy bátor, lelkes magyar asszonycsapat, hogy hívja a világ minden táján élő magyar nő-

ket, hogy küzdjenek velünk *Trianon revíziójáért!* . . .

A maga nemes szerénységében azonban itt elhallgatta ez a hazafiasságában felülmulhatatlan és páratlan nagyasszony, aki külföldi jóbarátok szerzését, az osztrákoktól 400 éven át elfátyolozott hazánk és népünk igazságos megismertetését, megszerzetését is kitűzte egyik főcéljául, hogy ennek a „bátor, lelkes magyar asszony csapatnak“ megszervezője, összevabuválója, harcbeindítója és vezéri irányítója — semmi áldozatot nem kimélvén, semmi fáradozást nem sajnálván, semmi gonosz, vad fenyegetésektől vissza nem riadván, még az ortvátadásokkal is bátran szembeállván — egyesegyedül éppen ő maga volt és maradt mindmáiglan. Még mielőtt *Eckhardt Tibor, Nagy Emil*, majd *Bethlen István* gróf ultra indultak volna, megkezdtek volna a magyar revízió ügyében a külföld tájékoztatását, a mindinkább és minden érdektelen országban mindenütt seregestől szaporodó jóbarátainknak harci porondra, küzdőtérre hívását, ez a bátorlelkű, kiváló szónoki tehetségű, sok nyelvtudású, a *női-Apponyi*-nak is elnevezett nagyszerű magyar asszony egymagában hajóra szállott, kiment az Amerikai Egyesült Államokba, ahol — a kommunisták, az „emigráns“ vöröspatkányok minden agyarkodásával, fenyegetésével, sőt ortvátadásával szembeállván — megteremtette a „*Pro Hungaria*“ *Nők Világszövetségé*-nek ma már a legnagyobb áldozatokat hozó, 20 ezer tagjával az egész világon leghatalmasabb magyar női egyesületeit, mely *Amerika* közvéleményét máris a magyar igazságok felismerésére fordította jórésztében. Ezeknek az amerikai magyar nőknek rajongva szeretett vezérük máig *Rétheyné*; de azóta *Franciaországban, Angliában, Belgiumban* s idehaza is nagy szolgálatokat végzett a mindinkább érni kezdő „revízió“ szent ügyében. Fajtánknak valóban disze, remeke *Rétheyné* nagyasszony. (mp.)

Dr. Réthey Ferencné.

Akiket a természet rosszkedvében teremtet

„Ugy vigyázzot rá, mint a szemfényére“... Oldalakat írhatnak és mégse tudók szemléltetőbben kifejezni, hogy az ember legdrágább kincse a látóképessége, mert hiszen a szólás-mondás szerint is, ha valamire nagyon ügyel, ha valami nagyon becses előtte, arra úgy vigyáz, „mint a szemvilágára“. Vannak kifejezések, amelyek az általános használatban elkoztak, az emberek elfásultak írántuk, ilyen kifejezés például az is, hogy *valaki megvakult és az örök sötétség világában kénytelen életét leélni*.

De csak egyszer menjünk ki a budapesti vakok iskolájába és rögtön megértjük, sőt több annál, megérezzük, hogy ennek az elcsépelet szólásformának tartalma is van. Pedig az iskolában nem fogad bennünket halottai csend, a gyerekek jókedvűek, lármások és talán csak annyiban különböznek egészséges kortársaiktól, hogy a hancurozásban bizony sokkal óvatosabb szegénykéik, mint a látószemű gyermekek.

Csodálkozva állunk meg, lehetséges-e ez, a világ legszerencsétlenebb gyermekei, akik közül sokan olyanok, akik még sohasem látták Isten napvilágát. És mégis jókedvűek. A gyermeki kedély rugalmassága, a gyermeki reménység legyőzte ezt a nagy csapást is és ha nem is teljes kárpótlást, de legalább is türethető ellenértéket szerzett nekik az elvesztett, vagy soha nem is birt látóképességért.

Az intézet egyik jóságos tanára a vezetőnk. Ez is olyasfajta dolog, hogy iskolai beszámolóban a vezető tanár urat már csak illendőségből is jóságosnak szokás nevezni. De ennek a kifejezésnek is tartalma van helyütt. Ha csak néhány percig is hallgatjuk, hogy vezetőnk milyen hihetetlen szeretettel beszél az iskola szerencsétlen növendékeiről, ha csak néhány percig látjuk, hogy milyen végtelen türelemmel foglalkozik velük, hogy milyen örömmel üdvözl minden új módszert, minden újabb vívmányt, ami a pedagógiának ezen a területén felmerül, akkor magunk is érezzük, hogy ez az ember nemcsak idejét, de a lelkét adja növendékeinek.

A vakok kezükkel és fülükkel látnak

Mindenki tudja, hogy a vakokat a természet sokkal fejlettebb egyéb érzékekkel — hallás, tapintás stb. — kárpótolja az elvesztett látóképességért. De csak nagyon kevesen gondolnak arra, hogy ebben a tekintetben segítségére kell menni a természetnek, hogy a vakok megtanulják ezeket a pótló érzékeknek a céltudatos és célszerű használatát. Ne felejtjük el, hogy sokan vannak közöttük olyanok, akik már vakon születtek, akiknek a szavak, a környező tárgyak és élőlények elnevezései semmit sem mon-

danak, hiszen sohasem láttak asztalt, széket, kutyát vagy madarat. Az iskola tanterme ezért egészen más, mint a rendes iskolaké. A gyermekek nem képeken, hanem plasztikus szobrokon, valóságos tárgyakon tanulnak. Amit a tanító ismertetni akar velük, ahhoz odavezeti a gyerekeket, azok körültopogatták a széket, a táblát, a kitömött kutyát vagy malacot, hogy fogalmuk legyen róla, hogy miről tanulnak és hogy a legközelebbi alkalommal ujjukkal felismerhessék.

Ez azonban csak a könnyebbik része a tanításnak. A nagy gyermekeket meg kell tanítani írni és olvasni is. Természetesen a vakok abécéjére, a Braille-írásra. Azt hiszem, Braille volt az, akinek a vakok legtöbbet köszönhetnek, hiszen az általa szerkesztett abécé teszi lehetővé azt, hogy ezek a szerencsétlenek legalább az irott betű áldásában részesülhetnek. És milyen könnyen megtanulható ez az abécé. *Hat domboru pontból áll egy betű és ezeknek a pontoknak az elhelyezésétől függ az, hogy melyik betűt jelentik*. A vak ember egyszerűen végiguzza a kezét a Braille-írással irt soron és úgy olvassa azt, mint mi a közönséges nyomtatott írást.

Hogy tanul egy vak gyermek földrajzot?

Az abécé után természetesen egyéb tárgyai is vannak az iskolának. A földrajz sem hiányzik, csak a térkép más, mint amilyent a rendes iskolában megszoktunk: *domboru*. Ezt is az ujjukkal látják a vakok. Két kis lány áll a térkép előtt, a tanár ur mellettük áll és kérdez. Nehéz kérdés: Franciaország második legnagyobb városát, *Lyont* kell megtalálni. A kis

Futball-meccs a nyomorék gyermekek ötévesében

Mit tudunk mi épkezláb, egészséges emberek a nyomorék gyermekekről, a társadalom legszánalmasabb ifju nemzedékéről? A budapesti nyomorék gyermekek otthonáról is mindössze néhány újságcikk és a gyűjtőnapok beszélnek, mikor az uniformisba öltöztetett satnya kis alakok élénk toponnak mankóikkal műlábaikon, felénk nyujtják műkezeiket és megköszönik a filléreket. De hogy ezek — a mi szemünkben szerencsétlen — gyermekek, hogy élnek a maguk kis társadalmában, a nyomorék gyermekek otthonában, azt csak az tudhatja, aki már ellátogatott hozzájuk.

Munkatársunk átrándult ebbe a különös, idegen országba. Az első negyedórán az embernek összeszorul a torka, amint a csuszó-mászó kis alakokkal találkozik a folyosón. Nem tudja megérteni, hogy lehet hason-

lányok épügy „drukkolnak“, mint a rendes nebulók és a könnyekig megható, amikor hosszas keresgélés után az egyik félénken megszólal:

— *Nem látom!*

Szegényke, önkénytelenül a látó emberek kifejezését használta. De ő is úgy érzi, hogyha megtalálná ujjacskáival a keresett várost, akkor látna maga előtt a térképen. *Ez talán a vakok iskolájának a legnagyobb dicsérete.*

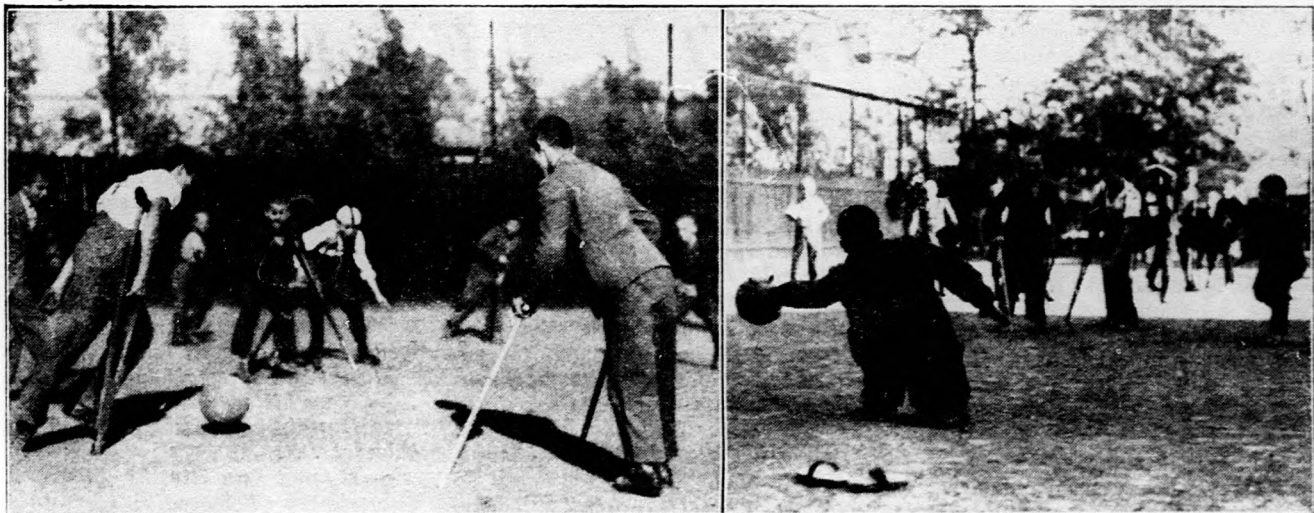
De az elméleti oktatás mellett az életre is kell nevelni a vak gyermekeket. A kislányok a *konyhában* foglalkozkodnak. Egy kedves nővér felügyelete mellett ők vezetik az intézet konyháját. A fiúk különféle foglalkoztató műhelyekben dolgoznak, de legtöbben még ma is a *kosárfonás* vagy a *kefekötés* mesteriségét tanulják meg, hiszen már a régi időkben is ez volt a leggyakoribb mesteriségük.

Van az iskolának egy kis növendéke, akit a jó Isten igazán rossz kedvében teremtet. Szegényke nemcsak vak, hanem *siketnéma* is. De a tanár sok segíteni akarása itt sem riadt vissza. Hallatlan fáradsággal megtanították a kisleányt a *siketnémák* kézbeszédére és azután így kézbeszédel tanítja a tanár a Braille-írásra.

A mai ember okkal ideges és türelmetlen. Sok baja van, sok a gondja, nehéz a megélhetés és ma minden fővárosi lakás ajtaját ugyszólván állandó ostrom alatt tartják a kéregetők és a hálózó kereskedők. A vakok műhelyének emberei is házról-házra járnak és úgy kínálják portékájukat. Azt hisszük, hogy *aki egyszer kint volt ebben az iskolában, azontul nem fogja olyan nyugodt szívvel tovább küldeni ajtajától a vak kosárfonót...*

nevetni, beszélgetni, egymást szeretni, haragudni és labdázni. Hogy lehet *kezfél nélkül, ujjak nélkül melódiákat* kihozni a zongorából, *láb nélkül cipőt csinálni és felpróbálni az egy lábbal sétáló „kollegának“*. Hogy lehet az élet szépségéről verset írni, sápadtan, nyomorékon, hogy lehet filmmesét írni a gazdag bárókisasszonyról és a nyomorék cipészségéről? Hogy lehet énekelni a legújabb pesti slágereket kéz nélkül, láb nélkül, ujjak nélkül és és ferde hátgerinccel?

Mert ezek a meglepetések, ezek a tények már az első negyedórán ott táncolnak az ember szemei előtt. És bármilyen csodálatosnak látszik is, egy óra múlva közjük valóban érzi magát az ember. Már nem fél attól, hogy a lépcsőn lezuhan a *láb nélküli kislány*, már nem remeg, hogy a *tányér kiesik a „kezből“* a másíknak és természetesnek találja, hogy *ujjnél-*

Futball-meccs a nyomorék gyermekek budapesti otthonában

*Akiket a természet
rossz kedvében
teremtett*

Egy nyomorék gyermek zongorázni tanul

A gondnok ur antennát javít

Képek a budapesti vakok intézetéből

Balról: Egy siket-néma-vak leány a vakok olvasótáblájánál. — *Jobbról:* Földrajzot tanulnak a vak leányok

küli kézesonkból majszolja a legszebb szökefűrtü kisgyerekek a vajaskiflit.

Az ujságíró tiszteletére futballmeccset rendeznek a gyerekek. És ott ülsz egy széken és velük drukkolsz a gólért, velük drukkolsz, hogy a lábnélküli csonka kapus kivédi-e a támadást, hogy a mankós hátvéd magához kaparintja-e a labdát és hogy a földön csuszó, rossz hátgerincű bíró lefujja-e a szabálytalan játékot? Eltűnnek a szemeid elől a mankók, a műlábak, a műkezek, a vitustáncos ránkások és nem látsz mást, mint huszonkét, kipirult, izgatott, szenvedélyes gyereket, akik élnek-halnak a játékért, a sikerért és a tanár ur dicséretéért.

Az intézet igazgatója, aki mint egy több százgyermekes családapája járkal a gyerekek között, boldogan mutogatja:

— Nézze, ez két éves kora óta itt van! A vonat vágta le a két lábát, nézze, hogy jár a lépcsőkön műlábvál. Ez a másik gyerek, akit itt lát félkéz-zel, féllábbal, ez csinálja a legszebb bördíszműveket!

Bemegyünk az iparostanoncokhoz: irnak, gépelnek, szabnak, faragnak és jókedvűen énekelnek a munkához.

A lábnélküli gondnok ur a fáztefőn

Rendes, szabályos iskola is van itt. Minden tantárgy képviselve van. Az iskolapadokban a füzet és könyv fölé hajolva dolgoznak, tanulnak. Az osztályban ugyanaz a kép fogad, mint bármelyik más népiskolában. Amint ott állunk és beszélgetünk az iskolaterem ajtajánál, az egyik kis apróság lélekszakadva, magából kikelve jelenti:

— Igazgató bácsi kérem, elromlott a rádió, azt mondják, hogy az antennával történt valami baj!

Az igazgató ránéz a kisfiúra és már ki is adja az utasítást:

— Kérjétek meg a gondnok urat, hogy nézze meg, mi történt?

Már jön is az intézet gondnoka. De hogy jön? Nincsenek lábai. Nyolc éves volt, mikor a villamos mindkettőt levágta. Azóta az intézetben van. És felnőtt kora óta a legfelelősségteljesebb munkát, az intézet gazdasági ügyeit intézi. A gondnok ur elindul a lépcsőkön, alig tudjuk beérni, aztán a padláson át felkuszik a háztetőre. Az ujságíró szédül a magasban, a gondnok ur nem. Mint egy óriás macska kuszik az antennaállványra, amely olyan magasban van, hogy a műszereit alig tudják átadni neki. Percekig tart a feszült rémület, jaj, ha lezuhan! De ő a magasból beszél, nevet, onnan kiáltja:

— Ne féljen, izmos vagyok, ezer méterem izsom egyfolytában!

Mikor ujra a földszinten vagyunk, az intézet kórházi osztályának folyosóján, csinos, magas, barna ápolónőt mutatnak és odasugják:

— Ez a gondnok ur menyasszonya...

HETI TEREFEERE

Karácsony este ...

Szóládi Pista nem irta meg előre, hogy jön, csak beállított a bátyja családjához. Még az utcaajtó se kattant s a konyhajtó se nyikorgott, már a szobában volt.

— Adj Isten, szerencsés jóestét!

Terus, a sógorasszonya, éppen a gyerekeket fűrésztötte a nagy tekenőben, Antika fejét dörzsölte szappannal. A Márka már a haját szárítottotta a buboskemence padkáján.

— Ni, a Pista bátyátok! — örvendez az asszony.

— Hol a Józsi? — kérdi a legény, miközben sapkáját helyezi az ágyra és köpenyét huzza le.

— Jön nemsokára, a kis Jézuskához ment, — feleli Terus.

Pista örvendezőn mosolyog:

— Persze, persze, a Jézuska! És hoz-e sok mindent?

Az asszony keze fűrgén mozog, ajkáról lassan jön a szó:

— Nem igen! Kevés az idén a Jézuska pénze ...

— De valamit csak! — folytatja a legény.

A menyecske felhuzza a vállát:

— Majd a Józsi megjön, megmondja.

De bizony nem sokat mondhat az ura, üres kézzel lép be. Keserűség és fájdalom az arcán, az öccse láttán se vidul föl. Egykedvűen nyújtja feléje a kezét:

— No, meggyüttél?

— Meg! — mondja Pista és meg-
rázza a bátyja kezét.

Józsi leül az asztal mellé:

— Jóra gyüttél! — mondja kedvetlenül. — Még egy pipa dohányom sincs ...

Pista két szivart huz ki a bluzazsebéből:

— Gyujts rá! Van nekem! — mondja mosolyogva.

— Fektesd le a gyerekeket! — dör-
mögö az ember felesége felé.

— Mindjárt, csak imádkoznak előbb!

Az asszony hangja is kedvetlen és tompa, ahogy csucsujgatja a gyerekeket.

Már alszanak is, a meleg fürdetés elnyomja őket.

— Kapott-e kend pénzt? — hajol Terus az urához.

— Egy vasat se! A gazdának sincs. Szakmányba bort adott, meg rozstot, amije van. Abbul ünnepel-
tünk.

Pista a köpenyében kutat, egy babát és lovas huszárt vesz elő:

— Hoztam én nekik!

Az asszony arca felragyog, az emberé elsötétedik.

— Te tekedet! Ur vagy, villamoskalauz a városban. Nem tudod, milyen a zsellér élete itt falun ...

Most Pista is elkomolyodik:

— Nem hittem volna, hallod-e?

— Hozzál bort, asszony, az van. És kalácsot ...

— Disznót nem öltetek?

Józsi arca elkomorodik:

— Akkor nem volna baj! Volt két süldöm. Hathónapos korukban eladtam negyven fillérjével kilóját. Keltett a gyerekeknek ruhára, meg petróleumra, gyujtóra.

Az asszony hozza a bort meg a kalácsot. Pista tölt és koccint a bátyjával.

— Egy garasod sincs?

— Már hetek óta.

Pista előveszi a bukszáját s egy tizest tol a bátyja felé:

— Nesze! Van nekem. Még egy mar-
rad is.

— Mikor adom vissza? — kedvet-
lenkedik Józsi.

Pista hátrakapja a fejét:

— Nem azért adom!

— Áldjon meg az Isten, jó fiu vagy te! — rebegi az asszony s a szeme is könnyes.

A poharak boldogan ürülnek továbbra.

— Hozd be a karácsonyfát, asszony. Hoztam egy ágat. És eriggy cifrapapirosért, meg cukrot is hozzál. Nyitva még a bolt.

Terus örömmel siet, mintha anyalok szárnyán repülne ...

Józsi pedig megszorítja az öccse kezét:

— Ha asszonyra gondolsz, a Terus hugát vedd el. Olyan az is ... Meg-
osztja a szegénységet, hogy csak a fele marad ...

Aztán a kis fenyoágot diszitik késő éjjelre. Negyven fillér ára cukrot és cifra papiros aggatnak rá, meg a babát és huszárt helyezik alá.

— Marad még kilenc pengő hatvan! — ragyog az asszony szeme. Azzal le is fekszik a gyermekek mellé.

Józsi és Pista pedig elmennek az éjjeli misére és boldogan éneklük a többiekkel:

Dicsőség mennyben az Istennek,
Békesség földön az embernek!

Mert lám, ugy-e, milyen közel van Isten dicsősége az emberek békességéhez? ... Csak egy kis szeretet és jószág kell hozzá ...

MÉZES JÁNOS.

MINDEN UJ

ELŐFIZETŐ

a falusi
polgár tá-
borát erősíti!

Ki írja a legszebb magyar dalt?

A VASÁRNAP verspályázata

Az irodalmi műfajokat *költészettani szempontból* két részre osztjuk, úgy mint: *próza és vers*. A próza, mint tudjuk, *folyó beszéd*, a vers *kötött beszéd*. A kettő között áll a *makáma*, vagyis a *versespróza*.

A prózának aztán ismét több fajtáját különböztethetjük meg. Lehet a próza csak próza és lehet *széppróza*. A széppróza ismét lehet alakjára nézve *novella, tárcsa, regény*, stb.

A vers ismét többféle lehet. Elsősorban lehet a vers *epikai* (külvilági) és lehet *lirai* (belvilági). Az epikai költészet aztán formáját, tartalmát, illetőleg tárgyát, előadási módját tekintve, szintén többféle lehet. Ugyanígy a lirai költészet. Lehet mind a kettő *rimes*, vagy *rimtelen*, lehet *hangsúlyos*, — bár ez inkább lirai forma — lehet *időmértékes* és a *többi*.

Minket, új magyarokat, elsősorban és legjobban a népi gyökérből kihajtott, örökké virágzó *dal* érdekel, a lirai költészet gyöngye. Vegyük hát kezünkbe és vizsgálgassuk meg szíromról-szíromra, levélről-levéltre, miből is van hát, honnan és hogyan csodálatos színe, formája.

Tudjuk, hogy a dal nem verses elbeszélés. *Tehát nem elbeszélék, nem leirok, nem mesélek, hanem a hangulat bánatos, vagy öröms pillanatában a szívemből repent fel a dal*. A hangulat a pillanattal, így a *dal a hangulat képe is, bár kurta sor csupán, de benne minden, amit csak éreztem, amit csak elmondani vágytam. Egy sóhaj csupán a dal. Több semmi* . . .

Nem valakiről beszél a dal. *Én rólam csak és senki másról. Az én szerelmem, az én gyászom, az én örömmöm, az én bánatom az a föld, ahonnan kihajt a dal virága*. Ha én szomorú vagyok, minden szomorú, ha én vidám vagyok, minden vidám, velem örül, velem busul a világ. Nem hiába panaszkodik a dal:

*Amerre én járok,
Még a fák is sirnak . . .*

Nem dal az, amit nem átélésből, nem megélésből dalolnak el és vetnek papírra. Tettetés az, hazugság! Tehát nem művészet, mert a művészet a legmélyebb, legigazabb emberi igazság.

Nótás ember jó ember, tartja egy igen régi közmondás és nagyon találon. Mert, akinek nincs érző, nagy szíve, akinek a lelke nem rezdül át a legmélyéig a hangulatok titokzatos lehelletére, nem költő az.

Ahhoz, hogy valaki költő legyen, az érző ideg és szív mellé *forma- és ritmusérzékének* kell lennie, finomnak, mint a szentek lelkiismerete. Ez azonban sem a *nótázással*, sem a *zenetudással* nem függ össze. *Nem a fül hallása ez*. Ez a *mindenség szívverése*, ez a *vér muzsikája*. *Petőfi Sándor* a

tizenkilencedik század legnagyobb magyar dalköltője szájjal nem, *csak szívvel tudott dalolni*. De igazán és zseniálisan tudott.

Aki sok dalt megírt, annak az idegrendszere már kész forma. Az igazi költő hangulatának izzó képanyaga ebbe a dalformába ömlik ki, — mint az olvasztott vas az előre elkészített formába — és merevedik érzékelhető *valósággá*, *verssé*.

Azután, ha magát a dalt nézzük, a magyar dalnak megvannak a *sajátos, örökérvényű formái, szerkezeti törvé-*

<i>Nincsen nekem</i>	<i>diófából</i>	<i>görcsűlő asztalom,</i>
<i>Nincsen nekem</i>	<i>Kisbékésen</i>	<i>kőkényszemű galambom,</i>
<i>Lesz még nekem</i>	<i>diófából</i>	<i>görcsűlő asztalom,</i>
<i>Lesz még nekem</i>	<i>Kisbékésen</i>	<i>kőkényszemű galambom,</i>

Láthatjuk, milyen pontosan építettek fel a régi népi *nótabokrok* az ó-magyar költészet *kép-párhuzam* törvényének szemmeltartásával a dalt. Minden mondatrész, a *neki megfelelő ugyanolyan mondatrész alá esik*. Pe-

<i>Reszket a bokor,</i>	<i>mert madárka szállott rá,</i>
<i>Reszket a szívem,</i>	<i>mert eszembe jutottál.</i>

Ép e törvényből származik, hogy a *kép és hangsúly egybevágóan záruljon, mondatrész mondatrész alá essen*. *Elvágni a képet, sem a hangsúlyt nem szabad*.

A pesti aszfaltról szárnyra kelt ugynevezett divatos dalok közül egyetlen egy sem felel meg a magyar *nótaköltés törvényének*. S így, mert gyökértelenek s nem a magyar föld adta szervezetüket, színüket, *műszo-márkőrök csak*. Nem is élnek meg a magyar talajon. Életük ideje egykét hét, jobb esetben egy-két hónap. Aztán hála a magyarok bölcs Istenének, szemétre kerülnek, míg a mi szívünk igazi virága: a dal századokról-századokra, örökkön-örökké *diszlik, virágozik*.

Igazolja a magyar dalnak a világ minden dalköltészetéből való nagy-nagy különállását e dalban élő örök törvény is:

*Rózsabokor domboldalon,
Borulj a vállamra angyalom,*

Nem az a fontos itt, hogy e két sor rimel, mint például a német dalköltészetben, de az, hogy a *második sor ugyanazt fejezze ki, mint az első*. Míg az első képet csak elénk állítja, mint a rózsabokor a domboldalra borul, addig a rákövetkező sor megfejtja a képet. *Tehát mind a két sor pontosan egyet mond, egyik képletesen, a másik egyszerű felszólítás formájában*.

Ez például minden, csak nem dal: *Favilla, fakanál, fatányér,
Bajadérom meghalok én magáér.*

nyei, amely törvényeket a dalköltésre hivatottak saját költészetükben legeredetibb módon, régi népi nóták, népdalok, esetleg híres népdalköltőink műveiből alkalmazhatnak át.

Ez a legbiztosabb és legjobb forrás, melyből mindent és minden időben csordultig merithetünk, mint ahogy nagy elődök merítették, akik éppen azért lettek dicsők, mert merítették és ittak a nép lelkéből buggyant örök forrásból.

Nézzük hát e nemes virágot közelebről. Ime, egy régi népdal:

<i>görcsűlő asztalom,</i>
<i>kőkényszemű galambom,</i>
<i>görcsűlő asztalom,</i>
<i>kőkényszemű galambom,</i>

dig, aki ezt a dalt írhatta valamikor régesrég, bajosan lépte át az iskola küszöbét és aligha értett a betűvetés mesterségéhez. Nem is ott tanítják ezt, hanem tudják.

Petőfi ugyanígy dalol:

<i>mert madárka szállott rá,</i>
<i>mert eszembe jutottál.</i>

Sem ez:

*Maga már rég nem lesz a világon,
Mikor én még mindig imádom.
Maga általam lesz szeretve,
És sohasem lesz feledve.*

De még ez sem:

*A babám budakeszi,
A száját odateszi.*

Nem. Ezeket még a legmerészebb képzeletű magyar ember sem nevezheti daloknak. Kávéházi csalogányok utálatos vartyogása. Izetlenség és bűn. Ezeket utánozni halálos véték!

Számadó Ernő.

A pályázat feltételei

Számadó Ernőnek, a földmivessorból származó jeles dalköltőnek, fenti szép sorai azt a célt szolgálják, hogy bevezessék és megmagyarázzák a VASÁRNAP új pályázatát, melyet alább kihirdetünk.

Ki írja a legszebb magyar dalt? — ez a pályázat címe. Mi a dal? — erre a kérdésre Számadó Ernő válaszolt. Fejtegetéseihez csupán egyet fűzünk: a dal már természeténél fogva sem lehet hosszú. Kinek szántuk dalpályázatunkat? A VASÁRNAP nagyszerű költő-gárdájának, amelynek tagjait a VASÁRNAP NAPTÁR-ban büszkén nevezük az „új honfoglalás énekeseinek” és ugyanott hosszú méltatást közlünk munkásságukról.

A pályázaton résztvehet bárki, *díjat azonban csak előfizető nyerhet*. Nagyön kérjük a pályázókat, hogy *verseiket lehetőleg félves, tiszta, fehér*

papírlapra és különös gondossággal írják le. Azon a papiroson, melyen a pályamunka helyet foglal, ne legyen semmi más természetű közlés. Aki tehát a portóköltség megtakarítása végett egyidejűleg tanácskérés, rejtvénymegfejtést, stb. is akar küldeni, azt feltétlenül más papírlapra írja. A pályamunka papiroson legfelül írja le a pályázó ezt a mondatot: *A Vasárnap dalpályázata*, ezután következzenek a *vers*, legalul pedig a *keltezés*, *olvasható aláírás*, *foglalkozás és életkor*, végül a *postos cím*, (helység, házászám, utolsó posta, megye.)

A pályamunkák megírására négy hetet adunk, a versek beküldésének határideje tehát

1934. évi január hó 21-ike.

Elkésve érkező és a feltételekhez nem ragaszkodó pályamunkákat nem veszünk figyelembe. A pályázatra beérkezett dalok közül az öt legszebbet értékes jutalomban részesítjük, de a díjakat szaporítjuk abban az esetben, ha a szükség így kívánja.

A pályázat résztvevőinek névsorát a VASÁRNAP január hó 28-iki, a pályázat eredményének kihirdetését pedig a február hó 25-iki számban tesszük közzé. A legszebb verseket természetesen közölni fogjuk a VASÁRNAP-ban.

Bizonyosak vagyunk benne, hogy dalpályázatunk gyönyörű sikert fog aratni.

A becsület

Az öreg koldus minden pénteken megérkezett hozzánk. Jött, a kalapját levette, rátámaszkodott görbe botjára, ellmádkozta imádságát, a kapott alamizsnát megköszönte szépen, aztán tovább csoszogott. Valahányszor jött, mindig úgy el tudtam nézni, olyan becsületes volt az arca.

A múltkor, — nem tudom hogyan történt — elvégezte házunknál a szokásos imádságát, az alamizsnát is megkapta, meg is köszönte, el is ment. Egy óra múlva azonban megint beállított és ismét kezdte az imáját. A cseléd rászólt:

— Bácsika! Az előbb már volt itt.

Az öreg felkapta fejét:

— Voltam? — kérdezte hitetlenül s nyomban vérvörösré pirult az arca. Bocsánatot kért, hogy megtévedt és nagy restelkedéssel kiment a kapun.

Azóta nem jött el a házunkhoz

Sokszor gondolok az ősz emberre s valahányszor eszembe jut, jóleső érzés dobban a szívembe s önkéntelenül felsóhajtok:

— Istenem, milyen becsületes ennek a Teremtőtől megáldott magyar fajnak még a koldusa is!

És nyugalom száll a szívemre, mert úgy érzem, hogy az Isten csak azokat veri meg, akiket nagyon szeret: akiket érdemesnek talál arra, hogy aztán felemelje.

N. A.

T R É F Á K

A szíves barát

— Kedves barátom, kölcsönözzön nekem száz pengőt. Otthon felejtetem a pénztárcámat.

— Tessék, itt van huszonnégy fillér, üljön fel a villamosra és hozza el a tárcáját.

Ki a rangosabb?

Kohn urnak dicsekszik a barátja:

— Érdekes, ha az ezredes bátyámmal sétálok az utcán, mindenki azt mondja nekem: méltóságos uram. Viszont, ha miniszter nagybátyámmal megyek, mindenki azt mondja: kegyelmes uram.

— Az semmi, — feleli Kohn. — Én, ha az anyósommal kimegyek az utcára, mindenki azt mondja: *Szent Isten!*

A földmives vice

Egy orvos és egy ügyvéd vadászgatás közben betérnek egy falusi kocsmába s iddoggálás közben viceket mesélnek, melyekben mindig a földmives az, akin nevetni lehet. Hallgatja ezt egy falusi öreg földmives és egyszer csak engedelmet kér arra, hogy ő is elmondhasson egy viccet...

— Na halljuk, — biztatja az orvos, meg az ügyvéd.

— Volt egyszer egy szegényember, — kezd hozzá a falusi — akinek olyan baja támadt, hogy operálni kellett. Elment az orvoshoz, aki meg is operálta, de mint az gyakran szokott történni, az orvos kése mellécuszott s ki találta vágni a beteg lelkiismeretét is.

— Na, hol itt a vice? — kérdik az urak.

A földmives csendesen veszi a sapkáját, az ajtó felé hátrál.

— Hohó, mi lett a megoperált beteggel?

— *Miután kioperálták a lelkiismeretét, elment ügyvédnek s igen jelseknek bizonyult ebben a szakmában.*

Kollégák

Megy a lelkipásztor a mezőn. Éppen delectet a falu kanásza. Hasmánt fekszik s agyarái közt pipával, imigy köszönti a papot:

— *Adj Isten kolléga!*

A pap megütözközik ekkora tiszteletlenségén s kérdi:

— *Hogy-hogy vagyunk kollégák?*

— *Hát ugy, — mondja a kondás — hogy mindketten pásztorok vagyunk. Maga lelkipásztor, én meg disznópásztor.*

— *Vagy ugy? — feleli a pap — ha minden hivem ilyen kanászmódon tiszteli a papját, mint maga, akkor valóban kollégák vagyunk, mert hiszen — én is ilyen disznóknak vagyok pásztor, mint amilyen a kedves kanász kolléga.*

A patikus, meg a fia

Egy szegény falusi ember bemegy a vidéki patikába egy recepttel. A patikusnak ép akkor át kell szaladnia a szomszédba, mire betölt az atyafinak egy pohár snapszot és így szól:

— *Igya meg ezt, bátyám és várjon, mindjárt jövök.*

Azzal elmegy, de alig teszi ki a lábát, a patikus majma egy sarokból a pultra ugrik és ahogy a gazdájától látta, ő is betölt az atyafinak egy pohárral. Aztán megint tölt, aztán megint tölt, amíg csak ki nem ürül a flaska.

Mikor a patikus visszajön, látja, hogy az atyafi tökrésezg.

— *Ejnye, na, — mondja — hát maga már egy kupica pálinkától is berug?*

— *Dehogy is egy kupicától, — szól nagy akadozva az atyafi — a kedves fia megittatta velem az egész üveget.*

Nincs jobb érv

Grün azt mondja Schwarznak:

— *Hallottam, hogy a Fuchs társulni akar veled és te nem akard őt társul venni. Mi ennek az oka?*

— *Hát tudod, kérlek, — feleli Schwarz — ez a Fuchs valamikor jegyben járt a feleségemmel és két nappal az esküvő előtt visszalépett.*

— *Na és?*

— *Nem társulok egy olyan emberrel, akinek több esze van, mint nekem.*

Rossz szomszédság

Valakit meghívtak egy előkelő családnak vacsorára. Másnap megkérdi tőle a barátja:

— *Na, hogy izlett a vacsora?*

— *Hogy izlett? Nem ettem semmit.*

— *Talán rosszak voltak az ételek?*

— *Sőt, nagyon jók voltak.*

— *Hát akkor miért nem ettél?*

— *Mert mellettem egy kancsal nő ült és az mindig az én tányéromból evett.*

Melyik olcsóbb?

Két ur a dohányzásról beszélget:

— *Én pipázni szoktam, — mondja az egyik.*

— *Én csakis szivarozni szoktam, — mondja a másik — a pipa nekem nagyon drága.*

— *Hogy lehet az? Hiszen a pipázás olcsóbb.*

— *Dehogy is olcsóbb, — feleli a fősvény hírében álló másik — szivarral néha megkínálják az embert, de pipával soha.*

KIADJA:

„FALU” ORSZÁGOS FÖLDMIVES-SZÖVETSÉG

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: MAYER EMIL

A BUDAPESTI RÁDIÓ

MŰSORA: 1933 DECEMBER 24—30.

BUDAPEST I. 550.5 m

Vasárnap 24

9.30: Hírek. **10:** Egyházi ének és szentbeszéd a Szent István Bazilikából. Szentbeszédet mond. P. Szabó Pius tábori esperes. **11.15:** Unitárius istentisztelet a Koháry-utcai templomból. Prédikál József Miklós püspöki vikárius. **12.20:** Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. **12.30:** Az Operaház tagjaiból alakult zenekar; komoly muzsika. **2:** Gramofonlemez. **3:** A földművelésügyi minisztérium rádióelőadás-sorozata. Buday Barna, az OMGE igazgatója: „Karácsonykor.” **3.50:** Manchen Mariska gyermekdalokat énekel, zongorán kíséri Polgár Tibor. **Utána:** Időjárásjelentés. **4.30:** „Karácsony a Föld déli sarkán.” Halász Gyula előadása. (Közművelődési előadás-sorozat.) **5:** Sporteredmények. **5.10:** Budapesti Hangverseny Zenekar; komoly muzsika. **6.30:** „Csendes éj, szent ez az éj.” Tóth Tihamér dr. előadása. **7:** Harangszó az Egyetemi templomból. **Utána:** Szünet 8.55 percig. **8.55:** Harangszó **Betlehemből Koudela Géza dr. kísérő beszédével. Közvetítés Betlehemből a londoni rádióállomás útján! Utána:** A „Szent estére” való tekintettel az adás éjfélig szünetel! **12:** Éjféli mise.

H é t f ő 25

8.45: Hírek. **9:** Református istentisztelet a Kálvin-téri templomból. Prédikál Ravasz László dr. püspök. **10:** Egyházi ének és szentbeszéd a belvárosi plébánia-templomból. Szentbeszédet mond Bangha Béla. **11.30:** Evangélikus istentisztelet a Bécsikapu-téri templomból. Prédikál dr. Varsányi Mátyás budai lelkész. **12.35:** Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. **12.45:** Budapesti Hangverseny Zenekar; komoly muzsika. **Szünetben:** „Rádiókrónika.” **2:** Gramofonlemez. **3:** Lakner bácsi gyermekszínháza. **4:** Budapesti Koncert Szalonzenekar; szóragoztató zene. **Utána:** Időjárásjelentés. **5:** „Karácsonyi népszokások itthon és külföldön.” Liber Endre előadása. **5.30:** Sporteredmények. **5.40:** A Szent István Bazilika és a Belvárosi Főplébánia Templom énekkarainak karácsonyi estje. **6.40:**

„Ahol a betlehemi csillag megállott.” Megyery Ella előadása gramofonlemezekkel. **7.10:** „Beszámoló a rádióbétről.” Hollán Péter dr. előadása. **7.25:** Bura Károly cigányzenekara. **8:** Móra Ferenc vidám elbeszélése. **8.30:** Operettelőadás a Studióból. „Csárdáskirálynő.” Operett 3 felvonásban. Zenéjét szerezte Kálmán Imre. Rendező Kiss Ferenc. **Az I. felvonás után:** Sporteredmények Utána kb. **10.45:** Hírek. **Majd:** Guttenberg György jazz-zenekara és Veres Lajos cigányzenekara, Kalmár Pál énekszámaival.

K e d d 26

9.45: Hírek. **10:** Egyházi ének és szentbeszéd a budavári koronázó főtemplomból. Szentbeszédet mond P. Bölle Kornél domokos atya. **11.15:** Görögkatholikus istentisztelet a Rózsák-terén levő gör. katolikus magyar plébánia-templomból. Szentbeszédet mond Szemerszky Miron. **12.20:** Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. **12.30:** Gitár-hangverseny. **1.45:** A Mária Terézia 1. honvédegyezred zenekara; könnyű zene. Szünetben kb. **2.15:** „Rádiókrónika.” **3:** „Leányok a jövő küszöbén.” Törökne Kovács Hermin előadása. **3.30:** Népszerű gramofonlemez. **Utána:** Időjárásjelentés. **4.30:** „A sziv költője.” Edmondo de Amicis centenáriuma. Radó Antal előadása. **5:** Cselényi magyar nótákat énekel, cigánykísérettel. **6:** „Karácsony.” Néprajzi közvetítés Szanyból. **6.50:** Sporteredmények. **7:** Lehár-egyveleg. A bécsi rádióállomás műsorának közvetítése. Vezetény Lehár Ferenc. **8.35:** „Hazafiság és hazaszeretet.” Márkus László előadása. **9.05:** Hetényi-Heidelberg Albert—Buday Dénes—Sebő Miklós triója. **10.15:** Hírek. **10.25:** Rigó Jancsi cigányzenekara. Közben **11:** Horváth Loránd dr. angolnyelvű előadása a magyar karácsonyi népszokásokról. (Gramofonlemezekkel.)

S z e r d a 27

6.45: Torna. **Utána:** Gramofonlemez. **9.45:** Hírek. **10:** 1. A prókátor, orvos, borbély és kalmár egy hajdani prédikációban. 2. A köhögéstről. (Felolvasás.) **Közben:** Gramofonlemez. **11.10:** Vízjelzőszolgálat. **12:** Déli harangszó, időjárásjelentés. **12.05:** Bertha István szalón-

zenekara; könnyű zene. Közben kb. 12.30: Hírek. 1.15: Időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 1.30: Az államrendőrség zenekara; szórakoztató zene. 2.40: Hírek, piaci árak, árfolyamok. 3.30: A rádió diákkézfőnöke. „Hogyan él az olasz diák“. 4: Asszonyok tanácsadója. 4.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: „Tót ezredék hőstettei a világháborúban“. Julier Ferenc előadása. 5.30: Gramofonlemez. 6: Olasz nyelvoktatás. 6.30: Lugossy István tárogatózik, zongorán kíséri Polgár Tibor. 7: Munkásfélóra. 7.30: Waldbauer—Kerpely vonósnyegyes; komoly muzsika. 8.40: „Hej, az a nóta“. Két vidám zenés egyfelvonásos. Irta Szilárd János. 1. „Veteránok, ha találkoznak“. Daljáték. 2. „Egy híján husz“. Vidám zenés jelenet. Utána kb. 9.40: Hírek. 10: Kurina Simi cigányzenekara. 11: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar; könnyű zene.

Csütörtök

28

6.45: Torna. Utána: Gramofonlemez. 9.45: Hírek. 10: 1. Magyar városok. 2. Karácsonyi versek. (Felolvasás.) Közben: Gramofonlemez. 11.10: Vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Endre Béla szólókvartettje. Közben kb. 12.30: Hírek. 1.15: Időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 1.30: Állástalan Zenészek Szimfonikus Zenekara; könnyű muzsika. 2.40: Hírek, élelmiszerárak, árfolyamok. 4: Móra László ifjúsági előadása. 4.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: A földművelésügyi minisztérium rádióelőadássorozata. Gazdatanfolyam. Kolbai Károly gazd. akadémiái tanár: „A helyes talajművelés“. 5.30: Biró Sári zongorázik. 6: Angol nyelvoktatás. 6.30: Hoór-Tempis Erzsébet énekel; zongorán kíséri Galánffy Lajos. 7: „Cazotto jóslatai“. Lendvay István elbeszélése. 7.25: Az Operaház előadásának közvetítése. „Hoffmann meséi“. Fantasztikus dalmű 4 felvonásban. Zenéjét szerezte Offenbach. A II. felv. után: Hírek. A III. felv. után: Ügetőversenyeredmények. Az előadás után: Időjárásjelentés. Majd: Mándits-jazz Szántó Gyula énekszámával.

Péntek

29

6.45: Torna. Utána: Gramofonlemez. 9.45: Hírek. 10: 1. Időszerű apróságok. 2. Miért mondjuk: „Kedves egészségére?“ (Felolvasás.) Közben: Gramofonlemez. 11.10: Vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Zala Lily zongorázik, Haják Albert klarinétozik, zongorán kíséri Polgár Tibor.

Mivel a december hó 31—január hó 6-ika közötti hét műsorát előre nem sikerült megszerezni, másrészt pedig ebben az esztendőben több lapot nem kapnak olvasóink: a szövegforgó hét műsora — sajnálatunkra — elmarad. Olvasóink szíves és megértő elnézését kérjük a rajtunk kívül álló okokból származó hiányosságra.

Közben kb. 12.30: Hírek. 1.15: Időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 1.30: Aradi Rác Berci cigányzenekara. 2.40: Hírek, piaci árak, árfolyamok. 3.30: A rádió diákkézfőnöke. „Petőfi születése.“ 4: „Segítetek.“ Lukács Sarolta előadása a Magyar Vöröskereszt mozgalomról. 4.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: „Vidám óra Mikszáthtal.“ Rubinyi Mózes előadása. 5.30: Mándits-szalopzenekar; könnyű muzsika. 6.10: Gyorsíró-tanfolyam. 6.40: Koromzay Dénes hegedül, zongorán kíséri Polgár Tibor. 7.10: A rádió külügyi negyedórása. 7.25: Gramofonlemez. 8.10: „Anyag és élet.“ Párbeszéd Huzella Tivadar dr. és Lambrecht Kálmán dr. között. 8.50: Operett-részletek. Közreműködik Darvas Ibolya. Szedő Miklós és az Operaház tagjaiból alakult zenekar. 10.15: Hírek. 10.35: Pertis Jenő cigányzenekara.

S z o m b a t

30

6.45: Torna. Utána: Gramofonlemez. 9.45: Hírek. 10: 1. Magyarok ősztenedje a XVIII. században. 2. A téli sport. (Felolvasás.) Közben: Gramofonlemez. 11.10: Vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Kacsóh N. és Gaál József énekel, zongorán kíséri Polgár Tibor. Közben kb. 12.30: Hírek. 1.15: Időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 1.30: Budapesti Hangverseny Zenekar; komoly zene. 2.40: Hírek, piaci árak, árfolyamok. 4: A Rádióélet meseórája. 4.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: A mentők Szilvesztere. Körnöczy Emil dr. előadása. 5.20: Gramofonlemez. 6: Mit üzen a rádió. 6.40: A Budapesti Református Egyház (Goudinell) Énekkara. 7.30: „Lacika megbátorodik.“ Bodor Aladár elbeszélése. 8: Hangláték előadás a Studióból. „Haydn.“ Hangjáték hat képből. Irta Bares Imre. Utána kb. 9.30: Hírek. 9.50: Rác Béla cigányzenekara. Lípóczy József énekszámával. 10.45: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar; komoly muzsika.

BUDAPEST II. 840 m

VASÁRNAP, december hó 24-én, délután 3—3.45: Gramofonlemez.

CSÜTÖRTÖK, december hó 28-án, délután 5—5.30: Gramofonlemez.

SZOMBAT, december hó 30-án, este 6: Gramofonlemez. Utána: „A hét eseményei.“